

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ
ΔΗΜΟΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Σπουδάστρια: Κάπου Σοφία (ΑΜ: 2004050)

Επιβλέπων Καθηγητής: Βυθούλκας Αλέξανδρος

Νοέμβριος 2012

Καλαμάτα

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ
ΔΗΜΟΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Σπουδάστρια: Κάπου Σοφία (ΑΜ: 2004050)

Επιβλέπων Καθηγητής: Βυθούλκας Αλέξανδρος

Νοέμβριος 2012

Καλαμάτα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή κύριο Αλέξανδρο Βυθούλκα για την πολύτιμη καθοδήγησή του/της. Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω θερμά τους υπαλλήλους του Δήμου Καλαμάτας για την βοήθεια που μου πρόσφεραν στην συγκέντρωση των στοιχείων. Επιπρόσθετα, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στους γονείς μου που μου συμπαραστάθηκαν όλα τα χρόνια της φοίτησης μου στο Α.Τ.Ε.Ι Καλαμάτας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο τη μελέτη της εφαρμογής του Προγράμματος «Καλλικράτη» και συγκεκριμένα την περίπτωση του Δήμου Καλαμάτας. Σκοπός της μελέτης είναι να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζουν την εφαρμογή του «Καλλικράτη» στο δήμο της Καλαμάτας οι δημότες.

Σύμφωνα με την ερευνητική μεθοδολογία της έρευνας, πραγματοποιήθηκε δευτερογενής με τη χρήση ερωτηματολογίου, η οποία ξεκίνησε στις 31/03/12 και ολοκληρώθηκε την 1η Ιουνίου 2012. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε αποκλειστικά από 60 δημότες του δήμου Καλαμάτας, με προσωπική συνέντευξη. Μετά τη συλλογή των δεδομένων, πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία τους με τη χρήση του λογιστικού πακέτου Excel.

Μια γενική εικόνα από τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ότι, σύμφωνα με τη γνώμη του συγγραφέα, οι δημότες κατά πλειοψηφία υποστηρίζουν ότι το πρόγραμμα «Καλλικράτης» αναμένεται να επιφέρει ορισμένες βελτιώσεις στα περισσότερα προβλήματα που εμφάνιζε το προηγούμενο καθεστώς («Καποδίστριας»), με κυρίαρχα προβλήματα τη γραφειοκρατία, την εξάρτηση της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση και την πελατειακή εξάρτηση της τοπικής αυτοδιοίκησης από τα κόμματα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	i
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	iii
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	v
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	v
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	vi
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	2
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	2
1.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ»	2
1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ».....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	10
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	10
2.1 ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	10
2.2 Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	16
2.2.1 Περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας.....	18
2.3 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	19
2.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	20
2.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	26
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	26
3.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	33
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	74
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	74
5.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	81
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	83
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	83
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	84
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	86
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	86

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1: Σύγκριση πληθυσμού του Νομού Μεσσηνίας	12
Πίνακας 2.2 ΑΕΠ (σε εκατομμύρια ευρώ) του Ν. Μεσσηνίας για την περίοδο 2000-2007.....	13
Πίνακας 2.3: Διάρθρωση ΑΕΠ / Απασχόληση ανά τομέα (%)	14
Πίνακας 2.4: Αεροπορικές Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών στο Αεροδρόμιο Καλαμάτας και στο σύνολο της Χώρας (περίοδος Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2008-2011)	18
Πίνακας 2.5: Σύγκριση Πληθυσμού Δήμου Καλαμάτας των περιόδων 2001-2011.....	20
Πίνακας 2.6: Πίνακας Υποδομών	24
Πίνακας 4.1: Ποσοστό ερωτηθέντων που αναμένουν βελτίωση με τον «Καλλικράτη» σε διάφορα προβλήματα (ερώτηση 11β)	35
Πίνακας 4.2: Μέσοι όροι ζητημάτων περιοχής (ερώτηση 18).....	55
Πίνακας 4.3: Μέσοι όροι προτεραιοτήτων του Δημοτικού Συμβουλίου στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων (ερώτηση 19).....	56
Πίνακας 4.4: Μέσοι όροι προτεραιοτήτων του Δημοτικού Συμβουλίου στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων (ερώτηση 20).....	57

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2.1: Νομός Μεσσηνίας	15
-----------------------------------	----

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 2.1: SWOT ανάλυση για το Δήμο Καλαμάτας.....	19
Σχήμα 2.2: Μηνιαία εξέλιξη των ανέργων που αναζητούν εργασία στο νομό Μεσσηνίας και στην Ελλάδα	21
Σχήμα 2.3: Αριθμός εγγραφών – διαγραφών επιχειρήσεων στο Επιμελητήριο Μεσσηνίας κατά κατηγορία δραστηριότητας ανά μήνα.....	23
Σχήμα 3.1: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το φύλο (ερώτηση 2)	27
Σχήμα 3.2: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την ηλικία (ερώτηση 3)	27
Σχήμα 3.3: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης (ερώτηση 4)	28
Σχήμα 3.4: : Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την απασχόληση (ερώτηση 5)....	28
Σχήμα 3.5: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τη συμμετοχή τους σε τοπικά συλλογικά σχήματα (ερώτηση 6).....	29
Σχήμα 3.6: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τα τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετέχουν (ερώτηση 7).....	29
Σχήμα 3.7: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τη συμμετοχή τους στις τελευταίες εκλογές της Α' βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ερώτηση 8).....	30
Σχήμα 3.8: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τα κριτήρια ψήφου (ερώτηση 9)..	31
Σχήμα 3.9: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τους λόγους μη συμμετοχής τους στις τελευταίες εκλογές της Α' βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ερώτηση 10)	31
Σχήμα 4.1: Προβλήματα & αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Καποδίστριας») (ερώτηση 11α)	34
Σχήμα 4.2: Κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης (ερώτηση 12).....	36
Σχήμα 4.3: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το πώς κρίνουν τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο τους (ερώτηση 13).....	36
Σχήμα 4.4: Βασικά προβλήματα στη λειτουργία του δήμου πριν τη σύσταση των «Καλλικρατικών» δήμων (ερώτηση 14).....	37
Σχήμα 4.5: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από ΚΕΠ (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.1).....	38
Σχήμα 4.6: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από ΚΕΠ (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.1).....	38

Σχήμα 4.7: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Μητρώο του Δήμου (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.2).....	39
Σχήμα 4.8: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Μητρώο του Δήμου (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.2).....	39
Σχήμα 4.9: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Αστυνομία (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.3).....	40
Σχήμα 4.10: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Αστυνομία (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.3).....	40
Σχήμα 4.11: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Κοινωνική Υπηρεσία (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.4).....	41
Σχήμα 4.12: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Κοινωνική Υπηρεσία (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.4).....	41
Σχήμα 4.13: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Δημοτικό Θέατρο (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.5).....	42
Σχήμα 4.14: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Δημοτικό Θέατρο (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.5).....	42
Σχήμα 4.15: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Μεταναστών (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.6).....	43
Σχήμα 4.16: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Μεταναστών (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.6).....	43
Σχήμα 4.17: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Αγορά (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.7).....	44
Σχήμα 4.18: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Αγορά (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.7).....	45
Σχήμα 4.19: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Τεχνική Υπηρεσία (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.8).....	45
Σχήμα 4.20: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Τεχνική Υπηρεσία (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.8).....	46
Σχήμα 4.21: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.9).....	47
Σχήμα 4.22: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.9).....	47

Σχήμα 4.23: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Καθαριότητας (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.10)	48
Σχήμα 4.24: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Καθαριότητας (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.10)	48
Σχήμα 4.25: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Ταμειακή Υπηρεσία (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.11).....	49
Σχήμα 4.26: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Ταμειακή Υπηρεσία (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.11).....	49
Σχήμα 4.27: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το ΚΑΠΗ (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.12).....	50
Σχήμα 4.28: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το ΚΑΠΗ (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.12).....	50
Σχήμα 4.29: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Βρεφονηπιακό Σταθμό (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.13).....	51
Σχήμα 4.30: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Βρεφονηπιακό Σταθμό (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.13).....	51
Σχήμα 4.31: Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς την ποιότητα (ερώτηση 17.1).....	52
Σχήμα 4.32: Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς την ποσότητα/επάρκεια (ερώτηση 17.2)	53
Σχήμα 4.33: Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς το εύρος τους (ερώτηση 17.3).....	53
Σχήμα 4.34: Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς τα χρήματα που πληρώνουν (ερώτηση 17.4)	54
Σχήμα 4.35: Σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο (ερώτηση 21).....	57
Σχήμα 4.36: Τομείς αξιοποίησης των υπηρεσιών των εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων στο δήμο (ερώτηση 22).....	58
Σχήμα 4.37: Αξιοποίηση των εθελοντικών υπηρεσιών στο δήμο (ερώτηση 23)	59
Σχήμα 4.38: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν είναι υπέρ της συνεργασίας του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή υπηρεσιών (ερώτηση 24).....	59
Σχήμα 4.39: Υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες με τον έλεγχο & την εποπτεία του δήμου (ερώτηση 25)	60

Σχήμα 4.40: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης (ερώτηση 26.1).....	61
Σχήμα 4.41: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με αξιόλογα & ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα (ερώτηση 26.2).....	62
Σχήμα 4.42: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα (ερώτηση 26.3).....	62
Σχήμα 4.43: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με θέληση και γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων (ερώτηση 26.4).....	63
Σχήμα 4.44: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση (ερώτηση 26.5).....	63
Σχήμα 4.45: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με διάθεση συνεργασία & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (ερώτηση 26.6).....	64
Σχήμα 4.46: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης (ερώτηση 27.1).....	65
Σχήμα 4.47: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με αξιόλογα & ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα (ερώτηση 27.2).....	65
Σχήμα 4.48: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα (ερώτηση 27.3).....	66
Σχήμα 4.49: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων (ερώτηση 27.4).....	66
Σχήμα 4.50: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με διάθεση συνεργασίας με τη δημοτική αρχή (ερώτηση 27.5).....	67
Σχήμα 4.51: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (ερώτηση 27.6).....	68
Σχήμα 4.52: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τον τρόπο με τον οποίο ενημερώνονται για τα δρώμενα στο δήμο τους (ερώτηση 28).....	68
Σχήμα 4.53: Τρόπος έκφρασης των ερωτηθέντων για τις τοπικές υποθέσεις του δήμου (ερώτηση 29).....	69
Σχήμα 4.54: Προσπαθούν να μειώσουν την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγουν (ερώτηση 30.1).....	70
Σχήμα 4.55: Κάνουν διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι τους (ερώτηση 30.2).....	70

Σχήμα 4.56: Προσπαθούν να επηρεάσουν και άλλους συνδημότες τους υπέρ της ανακύκλωσης (ερώτηση 30.3)	71
Σχήμα 4.57: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν είναι διαθέσιμοι να προσφέρουν εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο (ερώτηση 31).....	71
Σχήμα 4.58: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν το κόστος των δημοτικών υπηρεσιών που καταναλώνουν (ερώτηση 32)	72
Σχήμα 4.59: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το πώς νομίζουν ότι θα πρέπει να καλύπτεται το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών (ερώτηση 33)	73

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της τρέχουσας εργασίας είναι η μελέτη της εφαρμογής του Προγράμματος «Καλλικράτης» και συγκεκριμένα η περίπτωση του Δήμου Καλαμάτας. Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζουν την εφαρμογή του «Καλλικράτη» στο δήμο της Καλαμάτας οι δημότες. Η δομή της εργασίας περιλαμβάνει 4 κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η διοικητική μεταρρύθμιση, από το πρόγραμμα «Καποδίστριας» στο πρόγραμμα «Καλλικράτης». Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται περιγραφή του Νομού Μεσσηνίας και συγκεκριμένα του Δήμου Καλαμάτας, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν στη γενική εικόνα του Δήμου, καθώς και στα δημογραφικά αλλά και τα οικονομικά του δεδομένα. Επίσης, παρουσιάζεται η swot ανάλυση του Δήμου με σκοπό να διαπιστωθούν οι δυνάμεις, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές του Δήμου Καλαμάτας.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η ερευνητική μεθοδολογία, καθώς και τα δημογραφικά δεδομένα του δείγματος. Η έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου, ξεκίνησε στις 31/03/12 και ολοκληρώθηκε την 1η Ιουνίου 2012. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε αποκλειστικά από 60 δημότες του δήμου Καλαμάτας, με προσωπική συνέντευξη. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων και τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων παρατηρήθηκαν ορισμένες δυσκολίες. Μετά τη συλλογή των δεδομένων, πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία τους με τη χρήση του λογιστικού πακέτου Excel.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται ενδελεχώς τα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ στο πέμπτο κεφάλαιο καταγράφονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν. Μια γενική εικόνα από αυτά είναι ότι, σύμφωνα με τη γνώμη του συγγραφέα, οι δημότες κατά πλειοψηφία υποστηρίζουν ότι το πρόγραμμα «Καλλικράτης» αναμένεται να επιφέρει μια ορισμένη βελτίωση στα περισσότερα προβλήματα που εμφάνιζε το προηγούμενο καθεστώς, με κυρίαρχα προβλήματα τη γραφειοκρατία, την εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση και την πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται συνοπτικά η διοικητική μεταρρύθμιση, από το πρόγραμμα «Καποδίστριας» στο πρόγραμμα «Καλλικράτης».

1.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ»

Ο Νόμος Καποδίστρια ή Σχέδιο Καποδίστρια είναι η γνωστή ονομασία του νόμου (2539/97) του Ελληνικού Κράτους, ο οποίος δημοσιεύτηκε το 1997. Σύμφωνα με το νόμο αυτό πραγματοποιήθηκε συνένωση των κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους με στόχο τη βελτιστοποίηση της δημόσιας διοίκησης στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο νέος όρος που εισήχθη από το Νόμο Καποδίστρια είναι τα Δημοτικά Διαμερίσματα (οι παλαιές κοινότητες).

Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου (άρθρο 1), γίνεται συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Όσον αφορά στο Νομό Μεσσηνίας, οι πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συγκροτούνται ως εξής¹:

- Δήμος Αβίας αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αβίας, 2. Αλτομυρών, 3. Δολών, 4. Κάμπου, 5. Κέντρου, 6. Πηγαδίων, 7. Στραυροπηγίου, 8. Σωτηριανικών, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Κάμπος της τέως κοινότητας Κάμπου.
- Δήμος Αετού αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγριλιάς, 2. Αετού, 3. Αρτικίου, 4. Γλυκορρυζίου, 5. Καμαρίου, 6. Κεφαλόβρυσης, 7. Κοπανακίου, 8. Κρουνερίου, 9. Μοναστηρίου, 10. Πολυθέας, 11. Σιτοχωρίου, οι οποίες

---

¹ Διαθέσιμο στο: http://www.ypes.gr/kapodistrias/greek/kapo/fr_1to27.htm (Πρόσβαση στις: 27/10/2012).

καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Κοπανάκι της τέως κοινότητας Κοπανακίου.

- Δήμος Αιπειάς αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αδριανής, 2. Λογγάς, 3. Μηλίτσης, 4. Νέας Κορώνης, 5. Χράνων, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Λογγά της τέως κοινότητας Λογγάς.
- Δήμος Ανδανίας αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγριλοβούνου, 2. Άνω Μελπειάς, 3. Δασοχωρίου, 4. Δεσύλλα, 5. Διαβολιτσίου, 6. Ηλέκτρας, 7. Καρνασίου, 8. Κάτω Μελπειάς, 9. Κεντρικού, 10. Κωνσταντίνων, 11. Μάλτας, 12. Μάνδρας, 13. Μαντζαρίου, 14. Παραπουγκίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Διαβολίτσιο της τέως κοινότητας Διαβολιτσίου.
- Δήμος Ανδρούσας αποτελούμενος από το δήμο Ανδρούσης και τις κοινότητες: 1. Αγριλιάς, 2. Αμφιθέας, 3. Ελληνοεκκλησιάς, 4. Εύας, 5. Καλογερορράχης, 6. Μαγγανιακού, 7. Πολυλόφου, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Ανδρούσα του τέως δήμου Ανδρούσης.
- Δήμος Άριος αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αλωνίων, 2. Άμμου, 3. Ανεμομούλου, 4. Άριος, 5. Αριοχωρίου, 6. Ασπροπουλιάς, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Άριος της τέως κοινότητας Άριος.
- Δήμος Αριστομένους αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αριστομένους, 2. Βουταίνης, 3. Διοδίων, 4. Κεφαλοβρύσου, 5. Κουτίφαρη, 6. Μάνεση, 7. Πελεκανίδας, 8. Πλατανόβρυσης, 9. Πουλιτσίου, 10. Στέρνας, 11. Στρεφίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Αριστομένης της τέως κοινότητας Αριστομένους.
- Δήμος Αρφαρών αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγίου Φλώρου, 2. Αγρίλου, 3. Αρφαρών, 4. Βελανιδιάς, 5. Βρομόβρυσης, 6. Πηδήματος, 7. Πλατέος, 8. Σταματινού, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Αρφαρά της τέως κοινότητας Αρφαρών.
- Δήμος Αυλώνα αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγαλιανής, 2. Αυλώνος, 3. Βανάδας, 4. Ελαίας, 5. Καλιτσαίνης, 6. Καλού Νερού, 7. Καρυών, 8. Πλατανίων, 9. Προδρόμου, 10. Σιδηροκάστρου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Σιδηρόκαστρο της τέως κοινότητας Σιδηροκάστρου.
- Δήμος Βουφράδων αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Βλάση, 2. Κουρτακίου, 3. Μηλιωτίου, 4. Πετριτσίου, 5. Χαραυγής, 6. Χατζή, οι οποίες

καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Χατζή της τέως κοινότητας Χατζή.

- Δήμος Γαργαλιάνων αποτελούμενος από το δήμο Γαργαλιάνων και τις κοινότητες : 1. Βάλλας, 2. Λεύκης, 3. Μαραθοπόλεως, 4. Μουζακίου, 5. Πύργου, 6. Φλόκας, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Γαργαλιάνοι του τέως δήμου Γαργαλιάνων.
- Δήμος Δωρίου αποτελούμενος από τις κοινότητες : 1. Άνω Δωρίου, 2. Βασιλικού, 3. Δωρίου, 4. Κόκλα, 5. Κούβελα, 6. Μάλθης, 7. Χαλκιά, 8. Χρυσοχωρίου, 9. Ψαρίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Δώριο της τέως κοινότητας Δωρίου.
- Δήμος Θουρίας αποτελούμενος από τις κοινότητες : 1. Αιθαίας, 2. Αμφείας, 3. Ανθείας, 4. Θουρίας, 5. Μικρομάνης, 6. Πολιανής, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Θουρία της τέως κοινότητας Θουρίας.
- Δήμος Ιθώμης αποτελούμενος από τις κοινότητες : 1. Αριστοδημείου, 2. Αρσινόης, 3. Βαλύρας 4. Ζερμπισίων, 5. Κεφαλινού, 6. Λαμπαίνης, 7. Μαυρομματίου Ιθώμης, 8. Ρευματιάς, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Βαλύρα της τέως κοινότητας Βαλύρας.
- Δήμος Καλαμάτας αποτελούμενος από το δήμο Καλαμάτας και τις κοινότητες : 1. Αλαγονίας, 2. Αντικαλάμου, 3. Αρτεμισίας, 4. Ασπροχώματος, 5. Βέργας, 6. Ελαιοχωρίου, 7. Καρβελίου, 8. Λαδά, 9. Λαιϊκών, 10. Μικράς Μαντινείας, 11. Νεδούσης, 12. Πηγών, 13. Σπερχογείας, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Καλαμάτα του τέως δήμου Καλαμάτας.
- Δήμος Κορώνης αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Ακριτοχωρίου, 2. Βασιλιτσίου, 3. Βουναρίων, 4. Καπλανίου, 5. Κόμπων, 6. Κορώνης, 7. Υαμείας, 8. Φαλάνθης, 9. Χαροκοπίου, 10. Χρυσοκελλαριάς, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Κορώνη της τέως κοινότητας Κορώνης.
- Δήμος Κυπαρισσίας αποτελούμενος από το δήμο Κυπαρισσίας και τις κοινότητες: 1. Αρμενίων, 2. Βρυσών, 3. Μουριατάδας, 4. Μύρου, 5. Ξηροκάμπου, 6. Περδικονερίου, 7. Ραχών, 8. Σπηλιάς, 9. Στασιού, 10. Φαρακλάδας, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Κυπαρισσία του τέως δήμου Κυπαρισσίας.
- Δήμος Λεύκτρων αποτελούμενος από τις κοινότητες : 1. Αγίου Νικολάου, 2. Αγίου Νίκωνος, 3. Εξωχωρίου, 4. Θαλαμών, 5. Καρδαμύλης, 6. Καρσοβουνίου,

7. Καστανέας, 8. Λαγκάδας, 9. Μηλέας, 10. Νεοχωρίου, 11. Νομιστή, 12. Πλάτσης, 13. Προαστίου, 14. Προσηλίου, 15. Πύργου, 16. Ριγκλίων, 17. Σαϊδόνας, 18. Τραχήλας, 19. Τσερίων, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Καρδαμύλη της τέως κοινότητας Καρδαμύλης .

- Δήμος Μεθώνης αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Ευαγγελισμού, 2. Καινούργιου Χωρίου, 3. Λαχανάδας, 4. Μεθώνης, 5. Φοινίκης, 6. Φοινικούντος, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Μεθώνη της τέως κοινότητας Μεθώνης.
- Δήμος Μελιγαλά αποτελούμενος από το δήμο Μελιγαλά και τις κοινότητες: 1. Ανθούσης, 2. Ζευγολατείου, 3. Καλλιρόης, 4. Μαγούλας, 5. Μίλα, 6. Νεοχωρίου Ιθώμης, 7. Πολίχνης, 8. Σκάλας, 9. Στενυκλάρου, 10. Τσουκαλαϊκών, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Μελιγαλά του τέως δήμου Μελιγαλά.
- Δήμος Μεσσήνης αποτελούμενος από το δήμο Μεσσήνης και τις κοινότητες : 1. Αβραμίου, 2. Αναλήψεως, 3. Βελίκας, 4. Καρτερολίου, 5. Λευκοχώρας. 6. Λυκοτράφου, 7. Μαδένης, 8. Μαυρομματίου Παμίσου, 9. Νεοχωρίου Αριστομένου, 10. Πιλαλίστρας, 11. Πιπερίτσης, 12. Σπιταλίου, 13. Τριόδου, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Μεσσήνη του τέως δήμου Μεσσήνης.
- Δήμος Νέστορος αποτελούμενος από το δήμο Χώρας και τις κοινότητες: 1. Αμπελοφύτου, 2. Κορυφασίου, 3. Μεταξάδας, 4. Μυρσινοχωρίου, 5. Παλαιού Λουτρού, 6. Ρωμανού, 7. Φλεσιάδος, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Χώρα του τέως δήμου Χώρας.
- Δήμος Οιχαλίας αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Ανδανίας, 2. Καλυβίων, 3. Κατσαρού, 4. Λουτρού, 5. Μερόπης, 6. Οιχαλίας, 7. Πεύκου, 8. Σιάμου, 9. Σολακίου, 10. Φίλια, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Μερόπη της τέως κοινότητας Μερόπης.
- Δήμος Παπαφλέσσα αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1.Βλαχοπούλου, 2. Μανιακίου, 3. Μαργελίου, 4. Μεταμορφώσεως, 5. Παπαφλέσσα, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Βλαχόπουλο της τέως κοινότητας Βλαχοπούλου.
- Δήμος Πεταλιδίου αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αχλαδοχωρίου, 2. Δάρα, 3. Δροσιάς, 4. Καλοχωρίου, 5. Καρποφόρων, 6. Καστανίων, 7. Κοικίνου,

8. Λυκίσσης, 9. Μαθίας, 10. Νερομούλου, 11. Πανιπερίου, 12. Πεταλιδίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Πεταλίδιο της τέως κοινότητας Πεταλιδίου.
- Δήμος Πύλου αποτελούμενος από το Δήμο Πύλου και τις κοινότητες: 1. Αμπελοκήπων, 2. Γλυφάδας, 3. Ικλαίνης, 4. Καλλιθέας, 5. Κυνηγού, 6. Μεσοχωρίου, 7. Παππουλίων, 8. Πηδάσου, 9. Πύλας, 10. Χωματάδας, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Πύλος του τέως δήμου Πύλου.
  - Δήμος Φιλιατρών αποτελούμενος από το Δήμο Φιλιατρών και τις κοινότητες: 1. Εξοχικού, 2. Μάλης, 3. Πλάτης, 4. Χαλαζονίου, 5. Χριστιανουπόλεως, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Φιλιατρά του τέως δήμου Φιλιατρών.
  - Δήμος Χίλιοχωρίων αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Κουκκουνάρας, 2. Κρεμμυδίων, 3. Μεσοποτάμου, 4. Σουληναρίου, 5. Χανδρινού, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Χανδρινός της τέως κοινότητας Χανδρινού.
  - Δήμος Είρας αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγίου Σώστου, 2. Αμπελιώνας, 3. Κακαλετρίου, 4. Νέδας, 5. Πέτρας, 6. Σκληρού, 7. Στασίμου, 8. Συρρίζου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Νέδα της τέως κοινότητας Νέδας.
  - Κοινότητα Τρικόρφου αποτελούμενη από τις κοινότητες : 1. Δραΐνας, 2. Κλίματος, 3. Κορομηλέας, 4. Παλαιοκάστρου, 5. Τρικόρφου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα της κοινότητας ορίζεται ο οικισμός Τρίκορφο της τέως κοινότητας Τρικόρφου.
  - Κοινότητα Τριπύλας αποτελούμενη από τις κοινότητες: 1. Καλογερεσίου, 2. Λαντζουνάτου, 3. Λυπουδεσίου, 4. Ραπτοπούλου, 5. Ροδιάς, 6. Σελλά, 7. Τριπύλας, οι οποίες καταργούνται. Έδρα της κοινότητας ορίζεται ο οικισμός Ραπτόπουλο της τέως κοινότητας Ραπτοπούλου.

Αρχικά, ο «Καποδίστριας Ι» ήταν το πρόγραμμα της διοικητικής μεταρρύθμισης με στόχο τη συνένωση των μικρών μονάδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κυρίως των κοινοτήτων, σε μεγαλύτερους δήμους. Το πρόγραμμα εφάρμοσε υποδείγματα που πριν από αρκετά χρόνια εφαρμόστηκαν από χώρες της Δυτικής Ευρώπης και μείωσαν

σημαντικά τις μονάδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθιστώντας τες εύρωστες και καλά στελεχωμένες. Αυτός ήταν και ο κεντρικός στόχος του προγράμματος «Καποδίστριας 1». Ταυτόχρονα, προσπαθούσε με τη συνένωση να αντιμετωπίσει σημαντικές αδυναμίες και ανάγκες που προήλθαν από τις μετακινήσεις του πληθυσμού μετά τον πόλεμο. Οι κοινότητες, κυρίως οι ορεινές, γνώρισαν την παρακμή. Ο πληθυσμός τις εγκατέλειψε σε πολύ μεγάλο ποσοστό, εγκαταλείποντας, παράλληλα, παραδοσιακά επαγγέλματα αναζητώντας νέες δουλειές στις μικρές, μεσαίες και μεγάλες πόλεις. Σιγά-σιγά, ο μικρός πληθυσμός και η ελάχιστη παραγωγική δραστηριότητα μετέτρεψαν σε μη συμφέρουσες τις επενδύσεις σε δημόσια έργα, δρόμους, κοκ².

Ο «Καποδίστριας 1» βρέθηκε αντιμέτωπος με πολλές αντιδράσεις, κυρίως από τις τοπικές κοινωνίες. Ο «Καποδίστριας 2» ή αλλιώς «Καλλικράτης» (φυσική προέκταση του «Καποδίστρια 1») έχει στόχο και πάλι τη συνένωση των μικρών δήμων και κοινοτήτων σε μεγαλύτερες και πιο οργανωμένες μονάδες. Ο «Καλλικράτης» επεκτείνεται στις νομαρχίες και στις περιφέρειες, αποσκοπώντας σε μια πιο ορθολογική οργάνωση³.

1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Μέσα από τη υλοποίηση του Προγράμματος «Καλλικράτης» λαμβάνει χώρα μια μεγάλη προσπάθεια για διοικητική, οικονομική και πολιτική μεταρρύθμιση της αυτοδιοίκησης της Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» στοχεύει στον επανασχεδιασμό της διακυβέρνησης, σε μια νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εντός, πάντα, του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα, παρέχοντας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στο κράτος γενικά μεγάλη ευελιξία και αποτελεσματικότητα, συμβάλλοντας παράλληλα

² Καρκαγιάννης, Α. (2008), “Καποδίστριας 2”, *Εφημερίδα Καθημερινή*, Διαθέσιμο στο: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_2_06/08/2008_280223 (Πρόσβαση στις: 24/11/2012).

³ Καρκαγιάννης, Α. (2008), “Καποδίστριας 2”, *Εφημερίδα Καθημερινή*, Διαθέσιμο στο: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_2_06/08/2008_280223 (Πρόσβαση στις: 24/11/2012).

στην ανάπτυξη και την εξυγίανση των δημοσιονομικών της Ελλάδας. Επιπρόσθετα, στη Νέα Αρχιτεκτονική αποτυπώνονται οι αρχές της διαφάνειας, της αξιοκρατίας, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας⁴.

Στο Πρόγραμμα «Καλλικράτης» πραγματοποιούνται δομικές αλλαγές σε όλα τα επίπεδα, καθώς δύο στους τρεις δήμους και όλες οι νομαρχίες καταργούνται. Σύμφωνα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» μειώνονται σημαντικά οι 1.034 ΟΤΑ σε λιγότερους από 370 δήμους. Παράλληλα, θεμελιώνονται έως 7 γενικές διοικήσεις που θα αντικαταστήσουν τις 13 σημερινές κρατικές περιφέρειες. Επιπλέον, επέρχεται μείωση των σχεδόν 6.000 νομικών προσώπων και δημοτικών επιχειρήσεων των δήμων σε λιγότερα από 2.000. Επίσης, δημιουργούνται "αιρετές περιφέρειες", στη θέση των 76 Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), τα οποία αποτελούν τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, σε αριθμό που αντιστοιχεί στις 13 κρατικές περιφέρειες που είναι σήμερα. Θεμελιώνεται η αιρετή περιφερειακή αυτοδιοίκηση και καθιερώνεται ο θεσμός του αιρετού περιφερειάρχη και του αντιπεριφερειάρχη, θεματικού και τοπικού, καθώς και η περιφερειακή εκτελεστική επιτροπή⁵.

Σύμφωνα με τις ειδικές ρυθμίσεις, γίνεται εκσυγχρονισμός του θεσμού των δημοτικών ΚΕΠ με τη δημιουργία μικρών «Δημοτικών e-ΚΕΠ» σε κάθε γειτονιά ή και χωριό σύμφωνα με τις ανάγκες της εξυπηρέτησης. Επιπρόσθετα, εισάγεται η «Κάρτα του Δημότη», με την οποία οι δήμοι θα παρέχουν αυτόματη εξυπηρέτηση (για παράδειγμα έκδοση πιστοποιητικών), και παράλληλα διευκολύνεται η συμμετοχή σε δημοκρατικές διαδικασίες όπως τα τοπικά δημοψηφίσματα). Επιπλέον, οι δήμοι, έχοντας τις απαραίτητες υποδομές, θα δύνανται να παρέχουν στους δημότες αυτόματη εξυπηρέτηση όλο το 24ώρο, όλες τις ημέρες του χρόνου⁶.

---

⁴ Αιτιολογική Έκθεση του σχεδίου νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» Προς τη Βουλή των Ελλήνων, Διαθέσιμο στο: http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/aitiologiki_kallikrati_9_6_2010.pdf (Πρόσβαση στις: 24/10/2012).

⁵ Διαθέσιμο στο: http://www.ebeh.gr/c/document_library/get_file?uuid=c6e1c996-a898-4392-a10f-cb3852a4a32c&groupId=14 (Πρόσβαση στις: 27/10/2012).

⁶ Διαθέσιμο στο: http://www.ebeh.gr/c/document_library/get_file?uuid=c6e1c996-a898-4392-a10f-cb3852a4a32c&groupId=14 (Πρόσβαση στις: 27/10.2012).

Όσον αφορά στο επίπεδο της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, οι γενικές διοικήσεις θα διατηρήσουν όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το Σύνταγμα ότι δεν μπορούν να παραχωρηθούν στην αυτοδιοίκηση, αλλά και συγκεκριμένες αρμοδιότητες, όπως αυτές της μετανάστευσης.

Μέσα από την υλοποίηση του Προγράμματος «Καλλικράτης» επιτυγχάνονται τα εξής⁷:

- πραγματοποιείται μεγαλύτερη εμπάθυνση στους θεσμούς που αφορούν στην άμεση συμμετοχή του πολίτη στην τοπική αυτοδιοίκηση καθώς και στην εποπτεία των λειτουργιών της
- πραγματοποιείται ενίσχυση των δήμων με νέες αρμοδιότητες σε τομείς που αφορούν στην παιδεία, την πρόνοια, την υγεία, την απασχόληση αλλά και την έκδοση οικοδομικών αδειών
- οι θεσμοί της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης ενισχύονται
- καθιερώνεται η διαφάνεια ενώ γίνεται προσπάθεια να παταχθεί η κακοδιαχείριση
- μέσα από τη δημιουργία νέων θεσμών βελτιώνεται το περιβάλλον της ανάπτυξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
- γίνεται εισαγωγή νέων διατάξεων που αποσκοπούν στην οικονομική εξυγίανση των υπερχρεωμένων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

---

⁷ Διαθέσιμο στο: <http://kallikratis.ypes.gr/Contents.aspx?lang=gr&CatId=55&View=21>. (Πρόσβαση στις: 27/10/2012).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

2.1 ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ο Νομός Μεσσηνίας αποτελείται από τους εξής δήμους, σύμφωνα με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης»⁸:

1. Δήμος Καλαμάτας με έδρα την Καλαμάτα αποτελούμενος από τους δήμους:

- Άριος
- Αρφαρών
- Θουρίας
- Καλαμάτας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Μεσσήνης με έδρα τη Μεσσήνη αποτελούμενος από τους δήμους:

- Αιπείας
- Ανδρούσας
- Αριστομένους
- Βουφράδων
- Ιθώμης
- Μεσσήνης
- Πεταλιδίου
- την κοινότητα Τρικόρφου, οι οποίοι καταργούνται.

---

⁸ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, (2010), *Σχέδιο Νόμου: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»*, Διαθέσιμο στο: http://www.eetaa.gr/kallikratis/nomosxedio/Sxedio_Nomou_Kallikratis.pdf (Πρόσβαση στις: 13/11/2012).

3. Δήμος Πύλου – Νέστορος με έδρα τη Πύλο αποτελούμενος από τους δήμους:

- Κορώνης
- Μεθώνης
- Παπαφλέσσα
- Πύλου
- Νέστορος
- Χιλιοχωρίων, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Τριφυλίας με έδρα την Κυπαρισσία αποτελούμενος από τους δήμους:

- Αετού
- Αυλώνας
- Γαργαλιάνων
- Κυπαρισσίας
- Φιλιατρών
- την κοινότητα Τριπόλας, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Οιχαλίας με έδρα τον Μελιγαλά αποτελούμενος από τους δήμους:

- Ανδανίας
- Δωρίου
- Είρας
- Μελιγαλά
- Οιχαλίας, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Δυτικής Μάνης με έδρα την Καρδαμύλη ο οποίος χαρακτηρίζεται ως ορεινός, αποτελούμενος από τους δήμους:

- Αβίας
- Λεύκτρου, οι οποίοι καταργούνται.

Ο Νομός Μεσσηνίας, με πρωτεύουσα την Καλαμάτα, έχει έκταση 2.992 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 175.587 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011⁹.

Πίνακας 2.1: Σύγκριση πληθυσμού του Νομού Μεσσηνίας

Περιφερειακή Ενότητα	Όνομασία Δήμου	Νόμιμος πληθυσμός 2001	Έκταση 2001	Νόμιμος Πληθυσμός 2011
Μεσσηνίας	Δήμος Δυτικής Μάνης	8.701	402.809	7.495
Μεσσηνίας	Δήμος Καλαμάτας	66.677	440.313	66.359
Μεσσηνίας	Δήμος Μεσσήνης	36.193	562.062	33.086
Μεσσηνίας	Δήμος Οιχαλίας	19.037	415.433	15.592
Μεσσηνίας	Δήμος Πύλου-Νέστορος	26.841	554.265	24.537
Μεσσηνίας	Δήμος Τριφυλίας	35.400	616.019	28.518

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2012 (Ίδια Επεξεργασία)

Σημαντικό ρόλο στην οικονομία της περιοχής διαδραματίζει η αγροτική παραγωγή, με κυριότερο προϊόν το ελαιόλαδο, και την ανάπτυξη του κλάδου της παροχής υπηρεσιών και κυρίως του τουρισμού. Παράλληλα, σημαντική είναι και η βιοτεχνική-βιομηχανική δραστηριότητα κυρίως λόγω των εξειδικευμένων προϊόντων της¹⁰.

⁹ Ελληνική Στατιστική Αρχή, (Ιούλιος, 2012), “Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011”, Διαθέσιμο στο: http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/General/NWS_CENSUS_310712_GR.pdf (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

¹⁰ Διαθέσιμο στο: <http://www.europedirect.gr/kalamata.html> (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφεται το ΑΕΠ του Ν. Μεσσηνίας για την περίοδο 2000-2007.

Πίνακας 2.2 ΑΕΠ (σε εκατομμύρια ευρώ) του Ν. Μεσσηνίας για την περίοδο 2000-2007

Έτος	ΑΕΠ (ποσά σε εκατομμύρια ευρώ)
2000	1.338
2001	1.439
2002	1.511
2003	1.685
2004	1.799
2005	1.912
2006	2.102
2007	2.212

Πηγή: DATARC, 2012

Ο νομός Μεσσηνίας συγκεντρώνει ποσοστό 1,5% του ελληνικού πληθυσμού με μειούμενη τάση καθώς έχει υψηλό ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού τα τελευταία χρόνια. Στην περιοχή παράγεται το 0,9% του ΑΕΠ της Ελλάδας. Στη γεωργία αναλογεί το 14% του προϊόντος του νομού για το έτος 2005, όπου παράγεται το 2,8% της συνολικής παραγωγής της Ελλάδας. Ήταν η 2η παραγωγός περιοχή ελαιολάδου με 14% της παραγωγής της χώρας για το έτος 2006 και η 5η στην παραγωγή πατάτας με 5%¹¹.

Όσον αφορά στη μεταποίηση αναλογεί το 2,6% του προϊόντος του νομού Μεσσηνίας για το έτος 2005 από 2,2% που ήταν το 2000. Το κατά κεφαλή προϊόν ανέρχεται στα 10,3 χιλιάδες ευρώ. Η μέση αποταμιευτική κατάθεση ανά κάτοικο στο νομό ανέρχεται στις 10,2 χιλιάδες ευρώ. Επιπλέον, ανά 100 κατοίκους της περιοχής

¹¹ Διαθέσιμο στο: <http://www.messinianchamber.gr/mesinia/articles/article.jsp?categoryid=2461&context=103&globalid=10401&articleid=3262> (Πρόσβαση στις: 15/11/2012).

αναλογούν 1,2 νέες κατοικίες το 2007 και με 20 αυτοκίνητα, όταν ο μέσος όρος της για το 2007 ήταν 43 αυτοκίνητα¹².

Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφεται η διάρθρωση του Α.Ε.Π. και της απασχόλησης ανά τομέα για το Νομό Μεσσηνίας για το έτος 2001. Το Α.Ε.Π. του Νομού ανέρχεται σε 8.451,29 €, ενώ η συμμετοχή στο Α.Ε.Π. της Ελλάδος αγγίζει το 1,11 %. Τα παραγόμενα προϊόντα είναι:¹³

- στον πρωτογενή τομέα: η ελιά και το ελαιόλαδο, τα σύκα, η σταφίδα, οι πατάτες και οι τομάτες
- στο δευτερογενή τομέα: η βιομηχανία τροφίμων και ποτών, οι κατασκευές και τα προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά
- στον τριτογενή τομέα: το εμπόριο και ο τουρισμός.

Τα βασικά συγκριτικά πλεονεκτήματα του νομού είναι:¹⁴

- η φυσική ομορφιά, καθώς αποτελεί συνδυασμό βουνού και θάλασσας
- τα αρχαιολογικά μνημεία
- οι εύφορες πεδινές και ημιορεινές εκτάσεις
- η ύπαρξη ΒΙΠΕ (Βιομηχανική Περιοχή) και ΒΙΟΠΑ (Βιοτεχνικό Πάρκο).

Πίνακας 2.3: Διάρθρωση ΑΕΠ / Απασχόληση ανά τομέα (%)

	ΑΕΠ	Απασχόληση
Πρωτογενής Τομέας	17,60%	34,95%
Δευτερογενής Τομέας	9,40%	14,49%
Τριτογενής Τομέας	73,00%	50,56%

Πηγή: Περιφέρεια Πελοποννήσου
(Ιδια Επεξεργασία)

¹² Διαθέσιμο στο: <http://www.messinianchamber.gr/mesinia/articles/article.jsp?categoryid=2461&context=103&globalid=10401&articleid=3262> (Πρόσβαση στις: 15/11/2012).

¹³ Διαθέσιμο στο: <http://www.peloponnisos.gr/index.php?option=content&task=view&id=93#9> (Πρόσβαση στις: 15/11/2012).

¹⁴ Διαθέσιμο στο: <http://www.peloponnisos.gr/index.php?option=content&task=view&id=93#9> (Πρόσβαση στις: 15/11/2012).

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, 2010

Εικόνα 2.1: Νομός Μεσσηνίας

2.2 Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ο Δήμος Καλαμάτας γεωγραφικά ανήκει στην Πελοπόννησο και είναι η πρωτεύουσα του Νομού Μεσσηνίας. Διοικητικά υπάγεται στην περιφέρεια Πελοποννήσου. Στα δυτικά συνορεύει με το δήμο Μεσσήνης, στα ανατολικά με το δήμο Αβίας και στα βόρεια με το Δήμο Φαλαισίας.

Για το Δήμο Καλαμάτας, η πυκνότητα μόνιμου πληθυσμού ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο είναι 54,54. Έχει έκταση 440.313 Km². Απέχει 250 χιλιόμετρα από την Αθήνα και 220 χιλιόμετρα από την Πάτρα.

Στην Καλαμάτα υπάρχει αεροδρόμιο, ενώ στις θαλάσσιες μεταφορές το σημαντικότερο ρόλο διαδραματίζει το λιμάνι της Καλαμάτας. Επιπλέον, λειτουργεί μία Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.). Ο πληθυσμός της Πελοποννήσου κατέχει το 24% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας, με κυρίαρχο το αστικό κέντρο της Καλαμάτας¹⁵. Πιο παλιά, υπήρχε τρένο το οποίο σύνδεε την Αθήνα με την Καλαμάτα, μέσω Τρίπολης, αλλά από το 2010 η γραμμή έχει διακοπεί (όπως και οι γραμμές Πύργος – Καλαμάτα, Καλαμάτα - Μεσσήνη – ΤΕΙ και Κόρινθος - Τρίπολη – Ναύπλιο). Επιπρόσθετα, διαθέτει μαρίνα με χωρητικότητα 300 θέσεων.

Επιπλέον, στην Καλαμάτα υπάρχουν εγκαταστάσεις για την ανακύκλωση όπου έχει εγκατασταθεί Εργοστάσιο Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης (Ε.Μ.Α.Κ.), με δυνατότητα επεξεργασίας 100 τόνων την ημέρα και αξιοποίηση 20.000 έως 40.000 τόνους το έτος (ωστόσο δε λειτουργεί), καθώς και ένα Κέντρο Διαλογής και Αξιοποίησης Υλικών (Κ.Δ.Α.Υ.)¹⁶.

¹⁵ Περιφέρεια Πελοποννήσου, (2007), *Προτεινόμενο Αναθεωρημένο Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοποννήσου 2000-2006*.

¹⁶ Περιφέρεια Πελοποννήσου, (2012), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Πελοποννήσου, Στρατηγικός Σχεδιασμός, Παράρτημα: Ανάλυση & Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης*, Διαθέσιμο στο: <http://ppel.gov.gr/wp-content/uploads/2012/09/...CE%A5.pdf> (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

Παράλληλα, στον τομέα της Υγείας, η Καλαμάτα διαθέτει Γενικό Νοσοκομείο με 286 κλίνες και 803 άτομα ανθρώπινο δυναμικό, σύμφωνα με στοιχεία των Νοσοκομείων Περιφέρειας Πελοποννήσου για το έτος 2010¹⁷.

Στην Καλαμάτα υπάρχει Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με 3 σχολές¹⁸:

- Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας
- Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
- Σχολή Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας

και Πανεπιστήμιο με τη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών¹⁹.

Επιπρόσθετα, η πόλη της Καλαμάτας αποτελεί το βασικότερο πολιτιστικό πόλο της Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς ασκεί έντονη δραστηριότητα στον πολιτιστικό τομέα διαθέτοντας αρχαιολογικούς χώρους, παραδοσιακούς οικισμούς, εκκλησίες, μουσεία, βιβλιοθήκες, πινακοθήκες κλπ.²⁰

Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί ότι ο αυτοκινητόδρομος Τρίπολη – Καλαμάτα που συνδέει την Καλαμάτα με την Τρίπολη, αλλά και με την Αθήνα αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό παράγοντα.

Όσον αφορά στον τουρισμό, στην Καλαμάτα, σύμφωνα με στοιχεία του ΕΟΤ για το έτος 2002, ο αριθμός των ξενοδοχειακών μονάδων και των καταλυμάτων ανέρχεται σε 46, με 2.400 κλίνες. Επιπλέον, παρέχεται δυνατότητα camping στην ανατολική παραλία της Καλαμάτας, ενώ παράλληλα λειτουργούν παιδικές κατασκηνώσεις κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου. Παράλληλα, οι αεροπορικές αφίξεις των

---

¹⁷ Περιφέρεια Πελοποννήσου, (2012), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Πελοποννήσου, Στρατηγικός Σχεδιασμός, Παράρτημα: Ανάλυση & Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης*, Διαθέσιμο στο: <http://ppe1.gov.gr/wp-content/uploads/2012/09/...CE%A5.pdf> (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

¹⁸ Διαθέσιμο στο: <http://www.teikal.gr/index.php/2010-12-22-09-46-07> (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

¹⁹ Διαθέσιμο στο: http://www.uop.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=124&Itemid=241&lang=el (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

²⁰ Περιφέρεια Πελοποννήσου, (2007), *Προτεινόμενο Αναθεωρημένο Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοποννήσου 2000-2006*.

αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο της Καλαμάτας για το 2011 ήταν 30.180. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφεται ο αριθμός των αεροπορικών αφίξεων αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο της Καλαμάτας για την περίοδο 2008 – 2011, οι συνολικές αφίξεις σε όλη την Ελλάδα και οι μεταβολές που επήλθαν από το 2007 στο 2008, από το 2008 στο 2009, από το 2009 στο 2010 και από το 2010 στο 2011.

Πίνακας 2.4: Αεροπορικές Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών στο Αεροδρόμιο Καλαμάτας και στο σύνολο της Χώρας (περίοδος Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2008-2011)

Αεροδρόμιο	2008	2009	2010	2011	08/07	09/08	10/09	11/10
Καλαμάτα	31.346	28.211	31.233	30.180	-34,5	-10,0	10,7	-3,4
Πελοπόννησος	82.353	68.282	69.912	67.076	-27,6	-17,1	2,4	-4,1
ΣΥΝΟΛΟ (με Αθήνα)	10.696.088	9.792.203	9.753.337	10.633.109	-1,2	-8,5	-0,4	9,0

Πηγή: Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (Ίδια Επεξεργασία)

2.2.1 Περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του Δήμου Καλαμάτας είναι η μεγάλη ακτογραμμή και η εκτεταμένη παραλία με τις οργανωμένες πλαζ, βραβευμένες με το σήμα «Γαλάζιας Σημαίας». Στα ανατολικά της πόλης υψώνεται ο Ταΰγετος, ο οποίος πρόκειται για μία οροσειρά με συνολική έκταση 2.500 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Το πέτρωμα του Ταΰγétου είναι κατά κύριο λόγο ο ασβεστόλιθος. Πάνω από 700 είδη φυτών αποτελούν τη σπάνια χλωρίδα του βουνού. Επιπρόσθετα, στην ευρύτερη περιοχή του Ταΰγétου, οι περιοχές Φαράγγι Νέδωνα (Πεταλόνη –Χάνι), Όρος Ταΰγετος και το Λαγαδά Τρύπης καταχωρούνται στον εθνικό κατάλογο περιοχών για το Δίκτυο «Natura 2000».

2.3 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι Δυνάμεις, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Απειλές του Δήμου Καλαμάτας²¹:

Πηγή: Επιμελητήριο Μεσσηνίας, 2012 (Ίδια Επεξεργασία)

Σχήμα 2.1: SWOT ανάλυση για το Δήμο Καλαμάτας

²¹ Επιμελητήριο Μεσσηνίας, (2012), “Συμμαχία για την Ενδυνάμωση της Μεσσηνιακής Αγοράς”, Διαθέσιμο στο: <http://www.messinianchamber.gr/> (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

2.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το 2011 απογράφηκαν στη Μεσσηνία 15.850 λιγότεροι κάτοικοι σε σχέση με το 2001. Πιο αναλυτικά, το 2011 απογράφηκαν στο νομό Μεσσηνίας 175.587 κάτοικοι, ενώ το 2001 είχαν απογραφεί 191.437. Η μείωση αυτή ανέρχεται στο 8,2%, αποτυπώνοντας τη φθίνουσα πληθυσμιακή πορεία της περιοχής²².

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, η Δημοτική Ενότητα της Καλαμάτας έχει 58.090, ενώ συνολικά ο πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας για το ίδιο έτος ανέρχεται σε 66.359 κατοίκους²³.

Πίνακας 2.5: Σύγκριση Πληθυσμού Δήμου Καλαμάτας των περιόδων 2001-2011

	Πληθυσμός 2001	Πληθυσμός 2011	Διαφορά
Δήμος Καλαμάτας	66.677	66.359	-318
Δημοτική Ενότητα Άριος	2.666	2.085	-581
Δημοτική Ενότητα Αρφαρών	4.006	2.957	-1.049
Δημοτική Ενότητα Θουρίας	4.512	3.227	-1.285

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, 2012 (Ίδια Επεξεργασία)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής καταγράφεται η δραματική οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι κάτοικοι της Περιφέρειας Πελοποννήσου, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, καθώς μέσα σε ένα χρόνο και δη από τον Αύγουστο του 2011 έως τον Αύγουστο του 2012, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά περίπου 7 ποσοστιαίες μονάδες και από 16,5% έφτασε στο

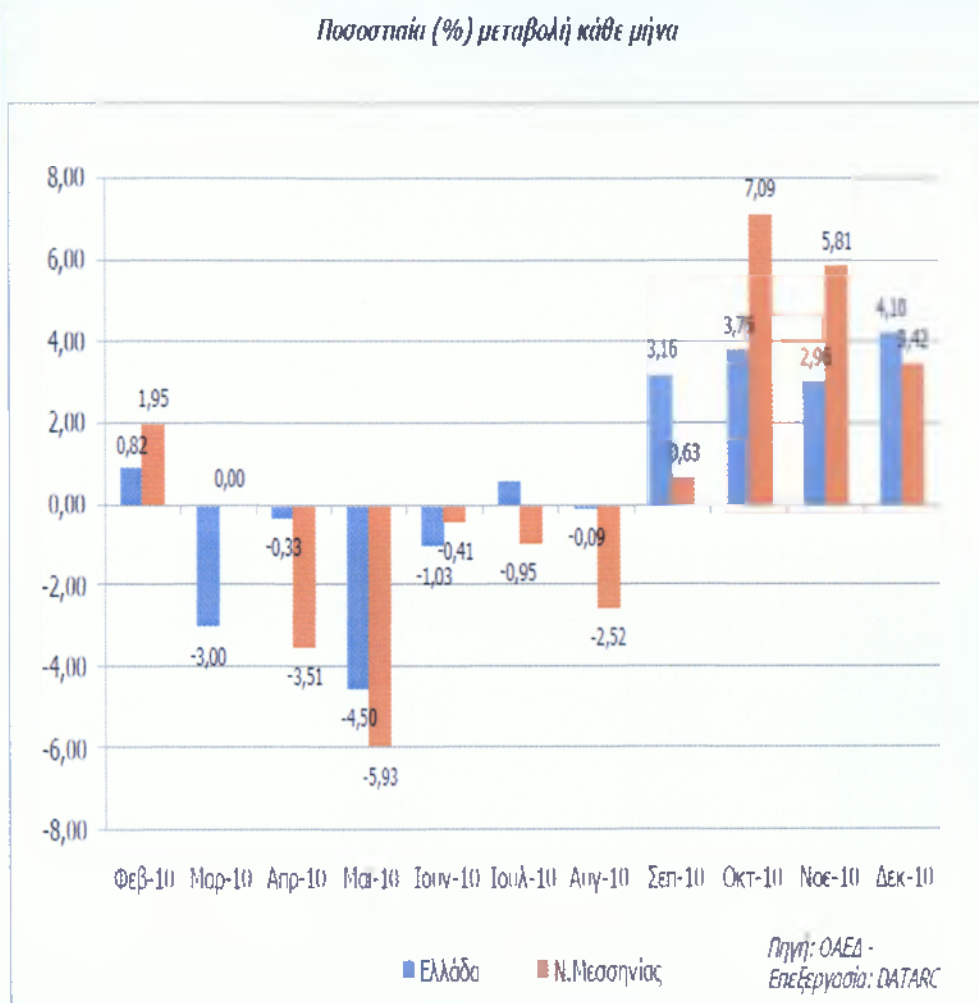
²² Διαθέσιμο στο: http://www.eleftheriaonline.gr/index.php?option=com_k2&view=item&id=19263:%CE%...B7&Itemid=16 (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

²³ Ελληνική Στατιστική Αρχή, (Ιούλιος, 2012), "Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011", Διαθέσιμο στο: http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/General/NWS_CENSUS_310712_GR.pdf (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

23,3%²⁴. Δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία που να αφορούν στη Μεσσηνία από την πλευρά του ΟΑΕΔ και του Εργατικού Κέντρου Καλαμάτας. Ωστόσο, εκτιμάται ότι στις αρχές του 2012 οι άνεργοι ήταν περίπου 10.000, αλλά μέχρι σήμερα θεωρείται ότι ο αριθμός των ανέργων έχει αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό και το μέσο επίσημο ποσοστό υπολογίζεται στο 20% περίπου²⁵.

	Αριθμός	
	Ελλάδα	Μεσσηνία
Ιαν	615.286	7.183
Φεβ	620.329	7.323
Μαρ	611.739	7.323
Απρ	599.728	7.066
Μάι	572.720	6.647
Ιουν	566.804	6.620
Ιουλ	569.742	6.557
Αυγ	569.222	6.392
Σεπ	587.213	6.432
Οκτ	619.249	6.888
Νοε	627.301	7.288
Δεκ	653.552	7.537

Πηγή: ΟΑΕΔ & Επιμελητήριο Μεσσηνίας, 2010
Σχήμα 2.2: Μηνιαία εξέλιξη των ανέργων που αναζητούν εργασία στο νομό Μεσσηνίας και στην Ελλάδα

²⁴ Πετρόγιαννης, Α. (2012), “Νέο Άλμα κατά 7% της ανεργίας στην Πελοπόννησο”, Εφημερίδα Θάρρος, Διαθέσιμο στο: http://www.tharrosnews.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=38827&Itemid=32 (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

²⁵ Πετρόγιαννης, Α. (2012), “Η ανεργία στη Μεσσηνία”, Εφημερίδα Θάρρος, Διαθέσιμο στο: http://www.tharrosnews.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=38050 (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

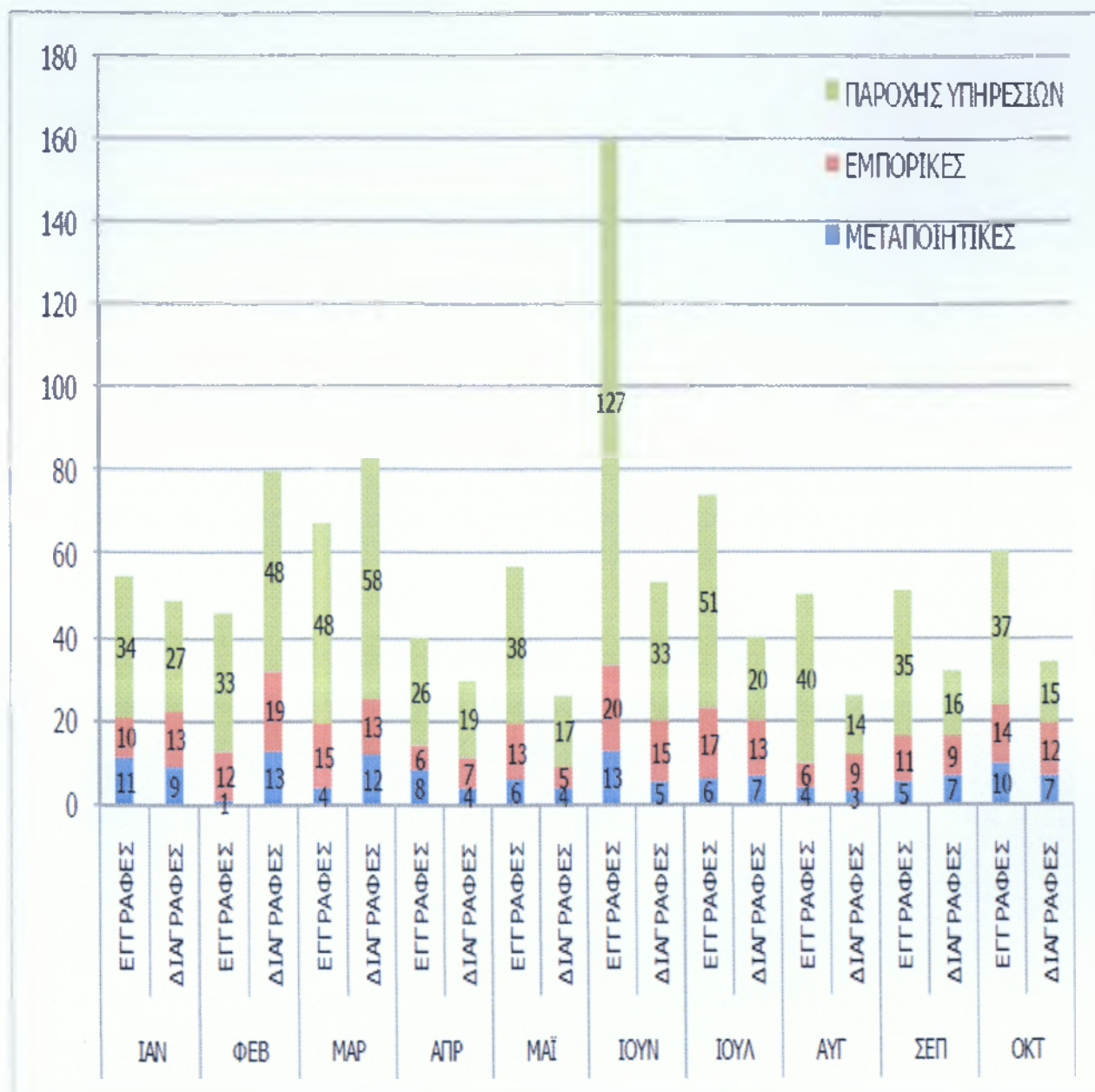
2.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Η οικονομία της περιοχής βασίζεται στην αγροτική παραγωγή και κυρίως την παραγωγή ελαιολάδου και της ελιάς καθώς και των οπωροκηπευτικών, τον τουρισμό και τις υπηρεσίες. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο στην οικονομία της περιοχής διαδραματίζει η καπνοβιομηχανία Καρέλια. Παράλληλα, υπάρχουν αρκετές βιομηχανίες τυποποίησης και μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων.

Αναφορικά με το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι συνολικά, κατά τη διάρκεια του 2010 πραγματοποιήθηκαν 661 εγγραφές και 453 διαγραφές επιχειρήσεων. Επιπλέον, παρατηρείται μεγάλη αύξηση των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών. Στο γράφημα που ακολουθεί καταγράφονται οι εγγραφές και οι διαγραφές επιχειρήσεων στο Επιμελητήριο Μεσσηνίας ανά κατηγορία δραστηριότητας και ανά μήνα (Ιανουάριος – Οκτώβριος 2010)²⁶.

---

²⁶ Επιμελητήριο Μεσσηνίας, (2010), “Η αγορά εργασίας στο νομό Μεσσηνίας, Δελτίο Δεκεμβρίου 2010”, Διαθέσιμο στο: http://www.messinianchamber.gr/mesiniainimages/DELTIOAGORASN_F28.MessiniasNo2-Dekemvrios2010.pdf (Πρόσβαση στις: 14/11/2012).

Πηγή: Επιμελητήριο Μεσσηνίας, 2010

Σχήμα 2.3: Αριθμός εγγραφών – διαγραφών επιχειρήσεων στο Επιμελητήριο Μεσσηνίας κατά κατηγορία δραστηριότητας ανά μήνα

Στη συνέχεια, στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται συνοπτικά οι υποδομές του Δήμου Καλαμάτας όσον αφορά στο αγροτικό οδικό και αρδευτικό δίκτυο, στις αρδευτικές γεωτρήσεις και δεξαμενές, την καλλιεργούμενη έκταση, τον αριθμό ζώων και τα βοσκοτόπια.

Πίνακας 2.6: Πίνακας Υποδομών

ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΕΣ ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ & ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ	ΚΑΛ/ΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΑ
Δ1 ΚΑΛΑΜΑΤΑ	180 χιλ.	90 χιλ. χημικό 40 χιλ. ιατρικό	5 αστικές 2 κτηνοτροφικές 10 δεξαμενές	61.695 στρ.	12.578 τεμ.	82.506 στρ.
Δ2 ΘΟΥΡΙΑ	250 χιλ.	-	-	13.785 στρ.	2.685 τεμ.	41.000 στρ.
Δ3 ΑΡΙΣ	100 χιλ.	30 χιλ. (κινιάρια νοικτιά)	4 γεωτρήσεις Δήμου & ΓΟΕΒ	12.890 στρ. Παραγωγή στις λαϊκές 35	370 τεμ.	-
Δ4 ΑΡΦΑΡΑ	150 χιλ.	2 χιλ. (κινιάρια νοικτιά)	9 γεωτρήσεις ΓΟΕΒ (σε αγροτικά)	26.906 στρ.	5.335 τεμ.	53.050 στρ.
ΣΥΝΟΛΟ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΥ	680 χιλ.	162 χιλ.	20 γεωτρήσεις & 10 δεξαμενές	115.276 στρ.	20.968 τεμ.	176.556 στρ.

Πηγή: Λιοντήρης, 2010

Η Δημοτική Ενότητα Άριος είναι πλούσια σε γεωργικά προϊόντα, όπως το ελαιόλαδο, τα εσπεριδοειδή, το κρασί και τα οπωροκηπευτικά. Η Δημοτική Ενότητα Αρφαρών είναι πλούσια σε παραγωγή ελαιολάδου, κηπευτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων. Προϊόντα της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας είναι το ελαιόλαδο, οι σταφίδες, τα σύκα και τα κηπευτικά είδη. Επιπλέον, η περιοχή της Μικρομάνης είναι γνωστή για την αγκινάρα, η οποία παράγεται σε μεγάλες ποσότητες. Επιπλέον, θεωρείται η μοναδική περιοχή στην Ελλάδα όπου πραγματοποιείται συστηματική καλλιέργεια της άγριας αγκινάρας.

Όσον αφορά στην τεχνολογία, αξίζει να αναφερθεί ότι στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» το 2005 ο Δήμος Καλαμάτας εντάχθηκε στο μέτρο με τίτλο «Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Δήμου Καλαμάτας» με σκοπό τη δημιουργία ευρυζωνικών υποδομών τοπικής

πρόσβασης στην περιοχή. Επιπλέον, λειτουργεί ασύρματο δίκτυο σε πολλές περιοχές του Δήμου Καλαμάτας, όπως²⁷:

- Κεντρική Αγορά – ΚΤΕΛ
- Ιστορικό Κέντρο
- Κεντρική πλατεία
- Μαρίνα
- Πανελλήνιο
- Υπαπαντής
- Φαρών
- Δημοτικό Στάδιο
- Τέντα
- Πανεπιστήμιο
- Ανατολική παραλία (Ανάσταση)
- Βέργα (κοινοτικό κατάστημα)
- Μικρή Μαντίνεια (κοινοτικό κατάστημα)
- Λαίκα (κοινοτικό κατάστημα)
- Άρις (δημοτικό κατάστημα)
- Αρφαρά (δημοτικό κατάστημα)
- Μικρομάνη (κοινοτικό κατάστημα)
- Θουρία (δημοτικό κατάστημα, σχολείο, εκκλησία)
- Αιθαία (κοινοτικό κατάστημα) κ.ά.

Ο Δήμος Καλαμάτας έχει έντονη παρουσία στον τριτογενή τομέα, όπου συμμετέχει με ποσοστό 67% στο σύνολο της απασχόλησης του Δήμου. Αντίστοιχα, η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα αγγίζει περίπου το 8% της συνολικής απασχόλησης του Δήμου, κατά την περίοδο του 2001. Για την περίοδο, η απασχόληση στο δευτερογενή τομέα αγγίζει περίπου το 21%.

---

²⁷ Διαθέσιμο στο: <http://www.kalamata.gr/default.asp?static=101&id=2872> (Πρόσβαση στις: 15/11/2012).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου, ξεκίνησε στις 31/03/12 και ολοκληρώθηκε την 1η Ιουνίου 2012. Στο ερωτηματολόγιο υπάρχουν πέντε τύποι ερωτήσεων:

(α) ερωτήσεις πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση, όπως οι ερωτήσεις 9, 10, 12, 14, 21, 22, 25, 28, 29, 33, 34

(β) ερωτήσεις πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση και διπλής απάντησης, όπως οι ερωτήσεις 7, 11, 15, 16 (για παράδειγμα στην ερώτηση. 7, πιθανή συμμετοχή σε τρία συλλογικά σχήματα και χρόνος συμμετοχής σε αυτά)

(γ) ερωτήσεις πολλαπλών απαντήσεων με ιεράρχηση - ερωτήσεις, 18, 19, 20

(δ) σύνθετες ερωτήσεις, όπου το κάθε υποερώτημα είναι μια αυτόνομη ερώτηση μοναδικής απάντησης, όπως οι ερωτήσεις 17, 26, 27, 30)

(ε) ερωτήσεις μοναδικής απάντησης.

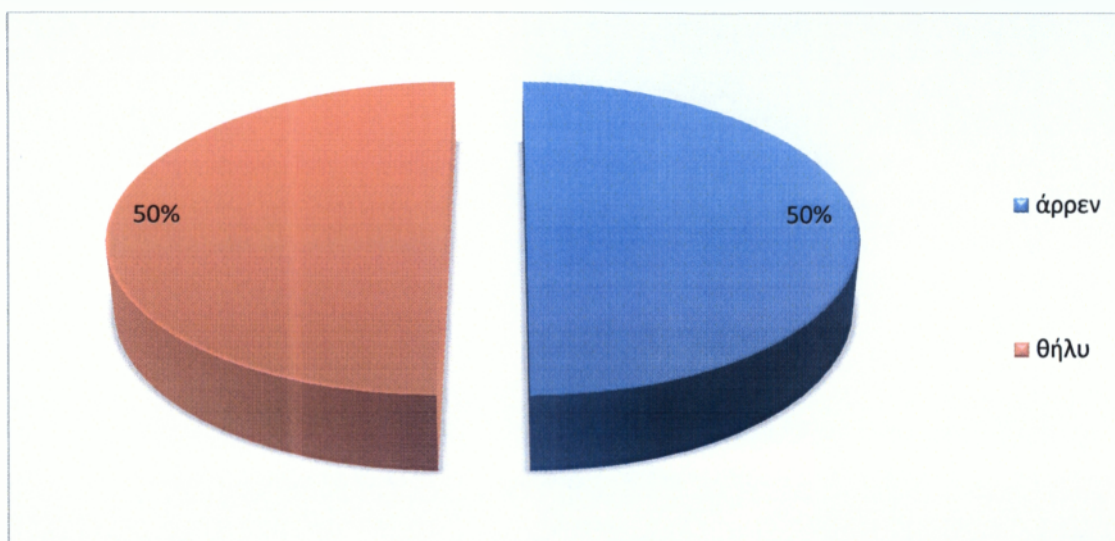
Στις ερωτήσεις όπου ζητείται ιεράρχηση των απαντήσεων, χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα: '1: το πιο σημαντικό, 2: το δεύτερο πιο σημαντικό, κλπ'. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 34 ερωτήσεις, εκ των οποίων η τελευταία ερώτηση, που είναι ανοιχτού τύπου, δεν απαντήθηκε από κανέναν ερωτώμενο.

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε αποκλειστικά από 60 δημότες του δήμου Καλαμάτας, με προσωπική συνέντευξη. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων και τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων παρατηρήθηκαν ορισμένες δυσκολίες, όπως αδιαφορία, ειρωνεία και λάθος απαντήσεις.

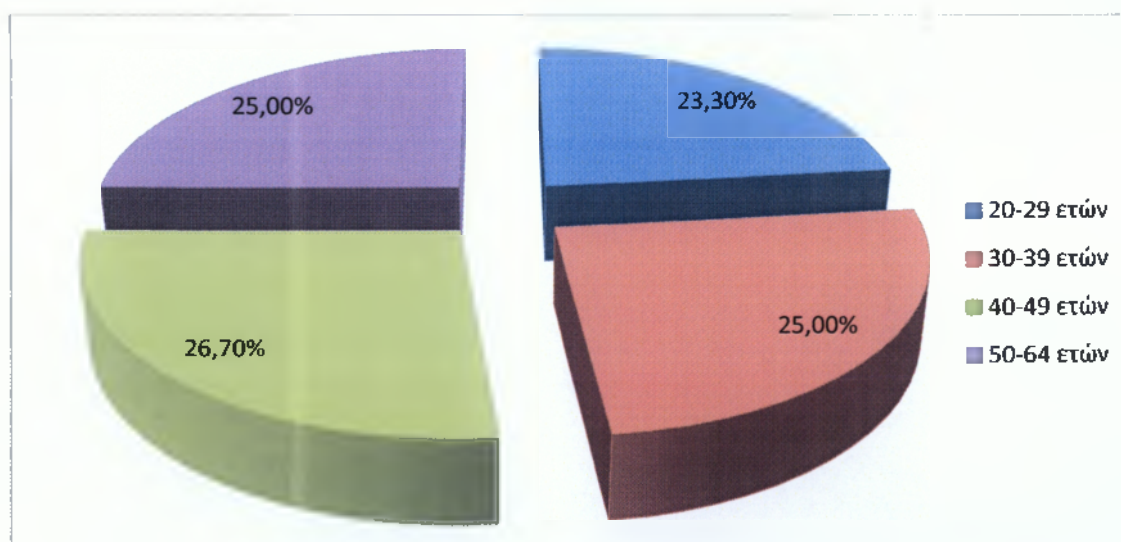
Μετά τη συλλογή των δεδομένων, πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία τους με τη χρήση του λογιστικού πακέτου Excel.

3.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα δημογραφικά δεδομένα του δείγματος των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα. Πιο αναλυτικά, το δείγμα αποτελείται από 60 ερωτώμενους, εκ των οποίων οι 30 είναι άνδρες και οι 30 γυναίκες.

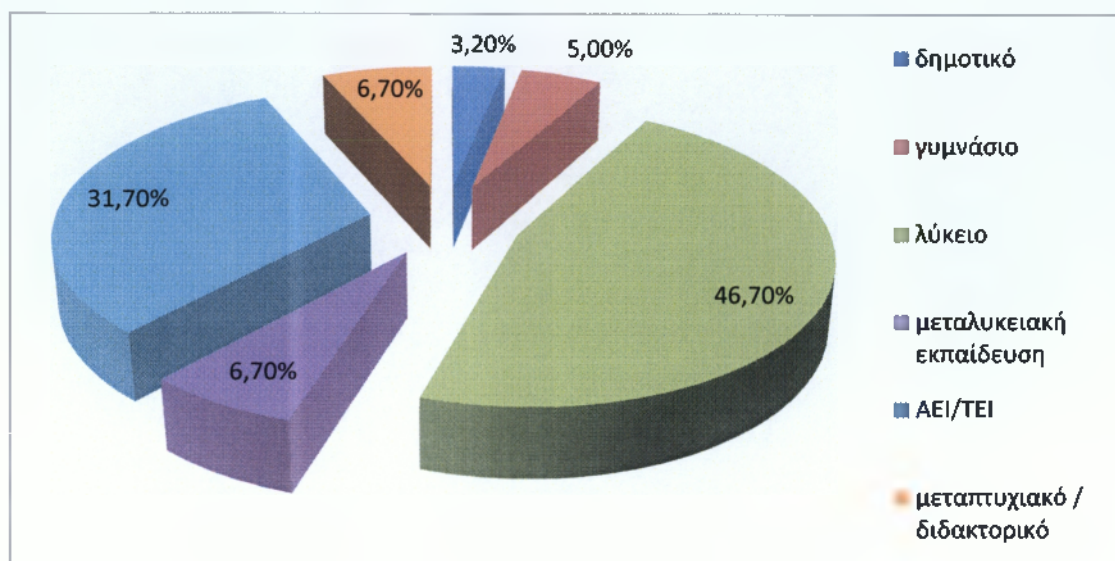

Σχήμα 3.1: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το φύλο (ερώτηση 2)

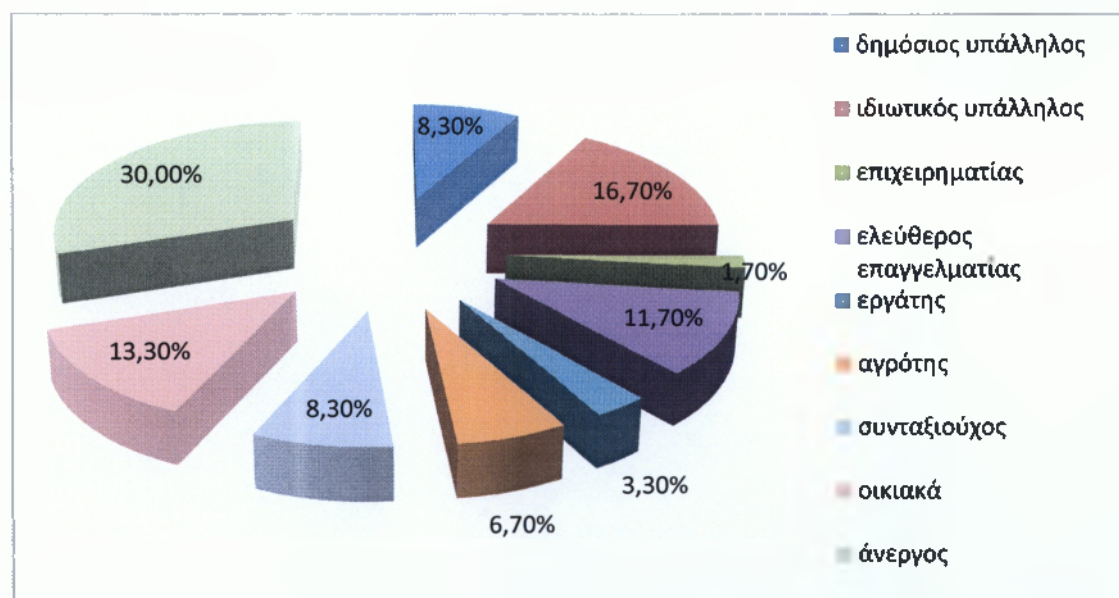
Σχήμα 3.2: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την ηλικία (ερώτηση 3)

Επιπλέον, το 23,3% του δείγματος ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 20 έως 29 ετών, το 25% είναι 30-30 ετών, το 26,7% 40-49 ετών και 25% 50-64 ετών. Δηλαδή, δεν υπάρχει μεγάλη απόκλιση ανάμεσα στις 4 ηλικιακές ομάδες του δείγματος.

Σχήμα 3.3: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης (ερώτηση 4)

Επιπρόσθετα, η πλειοψηφία του δείγματος της έρευνας (46,7%) είναι απόφοιτοι λυκείου, ενώ το 31,7% είναι απόφοιτοι ΑΕΙ ή ΤΕΙ και μόλις το 6,7% έχει μεταπτυχιακό ή διδακτορικό.

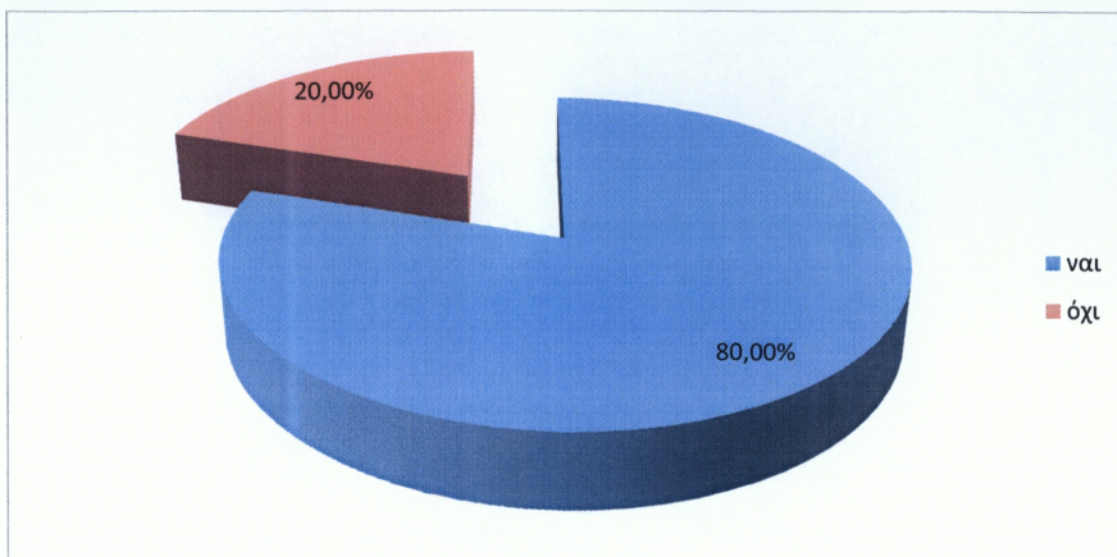

Σχήμα 3.4: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την απασχόληση (ερώτηση 5)

Όσον αφορά στην απασχόληση, παρατηρείται μια διασπορά στα επαγγέλματα του δείγματος. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι ερωτηθέντες κατά πλειοψηφία (30%)

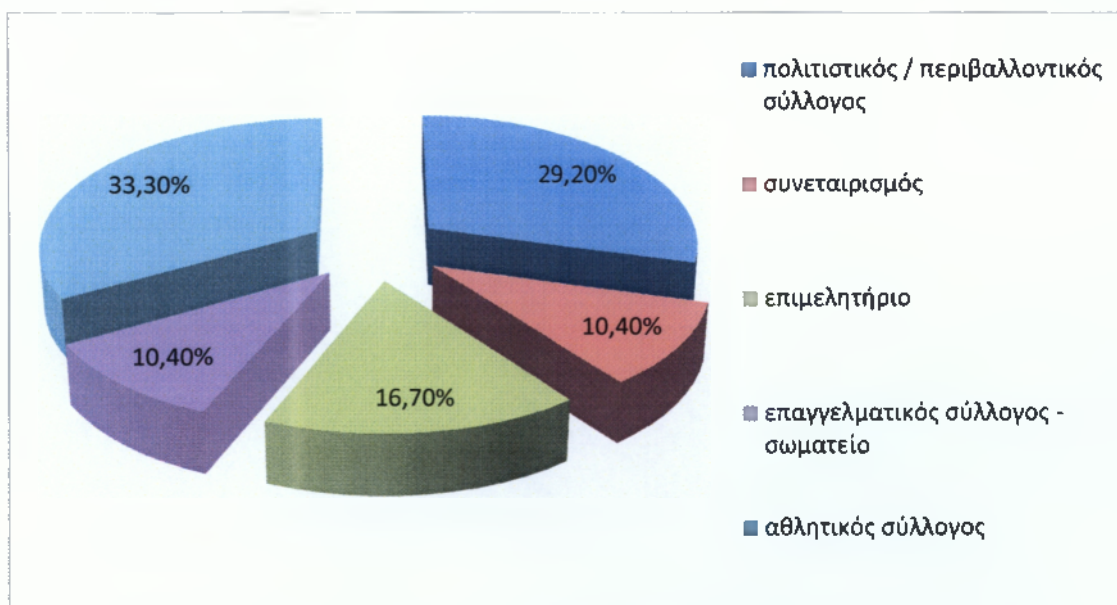

δηλώνουν επιχειρηματίες, 16,7% ιδιωτικοί υπάλληλοι, 13,3% οικιακά, 11,7% ελεύθεροι επαγγελματίες και άνεργοι σε ποσοστό 1,7%.

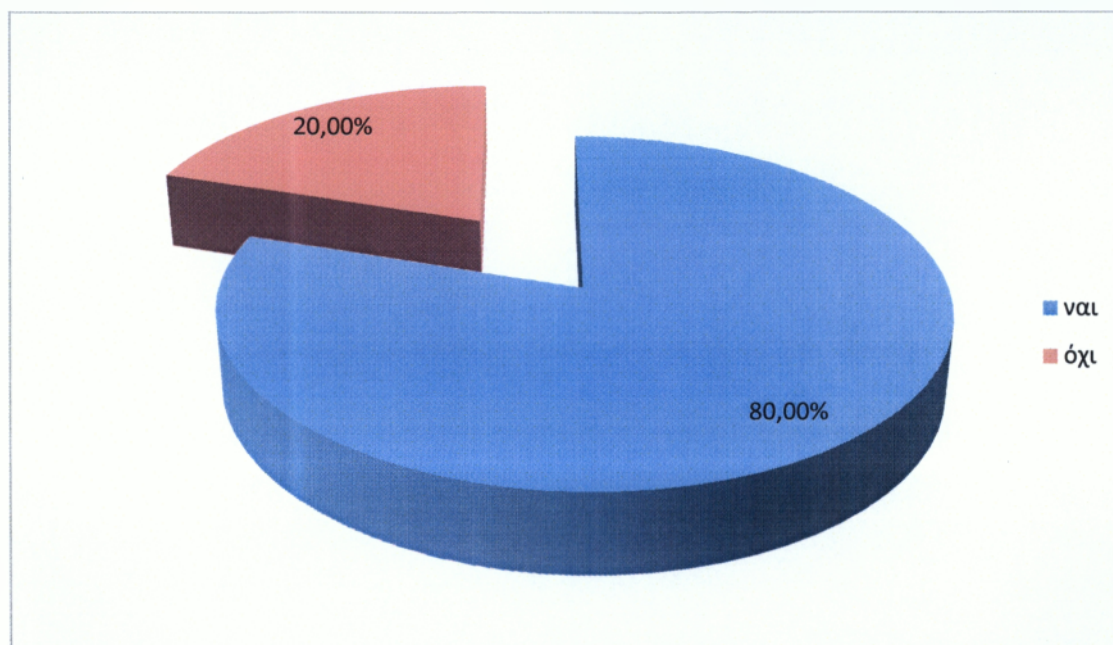
Σχήμα 3.5: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τη συμμετοχή τους σε τοπικά συλλογικά σχήματα (ερώτηση 6)

Επιπρόσθετα, η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (80%) έχει συμμετάσχει σε τοπικά συλλογικά σχήματα.

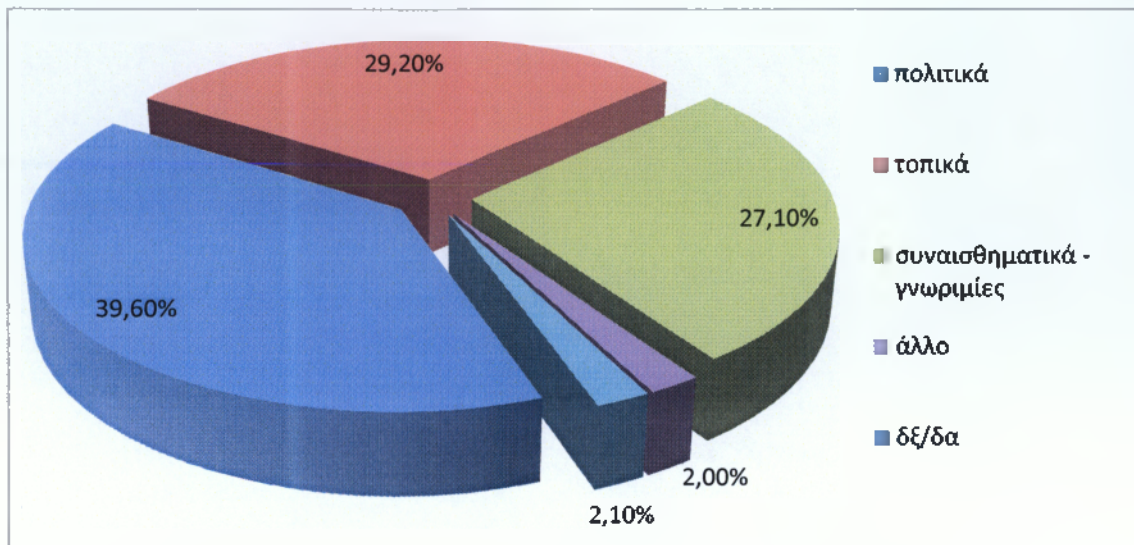
Σχήμα 3.6: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τα τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετέχουν (ερώτηση 7)

Από αυτούς που έχουν συμμετάσχει σε τοπικά συλλογικά ιδρύματα, το 33,3% έχει συμμετάσχει σε πολιτιστικούς ή περιβαλλοντικούς συλλόγους, το 29,2% σε αθλητικούς συλλόγους και το 16,7% σε επιμελητήρια. Ενώ μικρό ποσοστό συμμετοχής έχουν οι συνεταιρισμοί και οι επαγγελματικοί σύλλογοι.

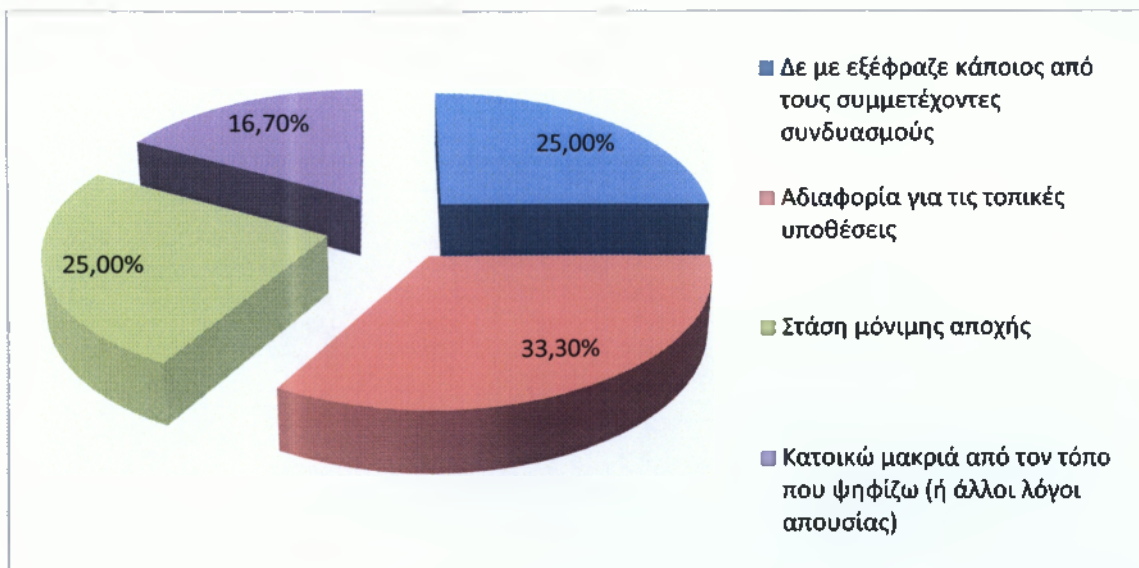
Σχήμα 3.7: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τη συμμετοχή τους στις τελευταίες εκλογές της Α' βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ερώτηση 8)

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (80%) απάντησε πως ψήφισε στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη Δημάρχου & Οργάνων Α'βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το γεγονός αυτό φανερώνει το ενδιαφέρον των πολιτών για το Δήμο τους.

Σχήμα 3.8: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τα κριτήρια ψήφου (ερώτηση 9)

Η πλειοψηφία του δείγματος ψήφισε με πολιτικά και τοπικά κριτήρια στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη Δημάρχου & Οργάνων Α' βάρθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καταδεικνύοντας το ενδιαφέρον τους για το Δήμο στον οποίο κατοικούν. Ωστόσο, δεν εκλείπουν και τα κριτήρια που αφορούν στις γνωριμίες καθώς σε ποσοστό 27,1% ψήφισαν με συναισθηματικά κριτήρια.

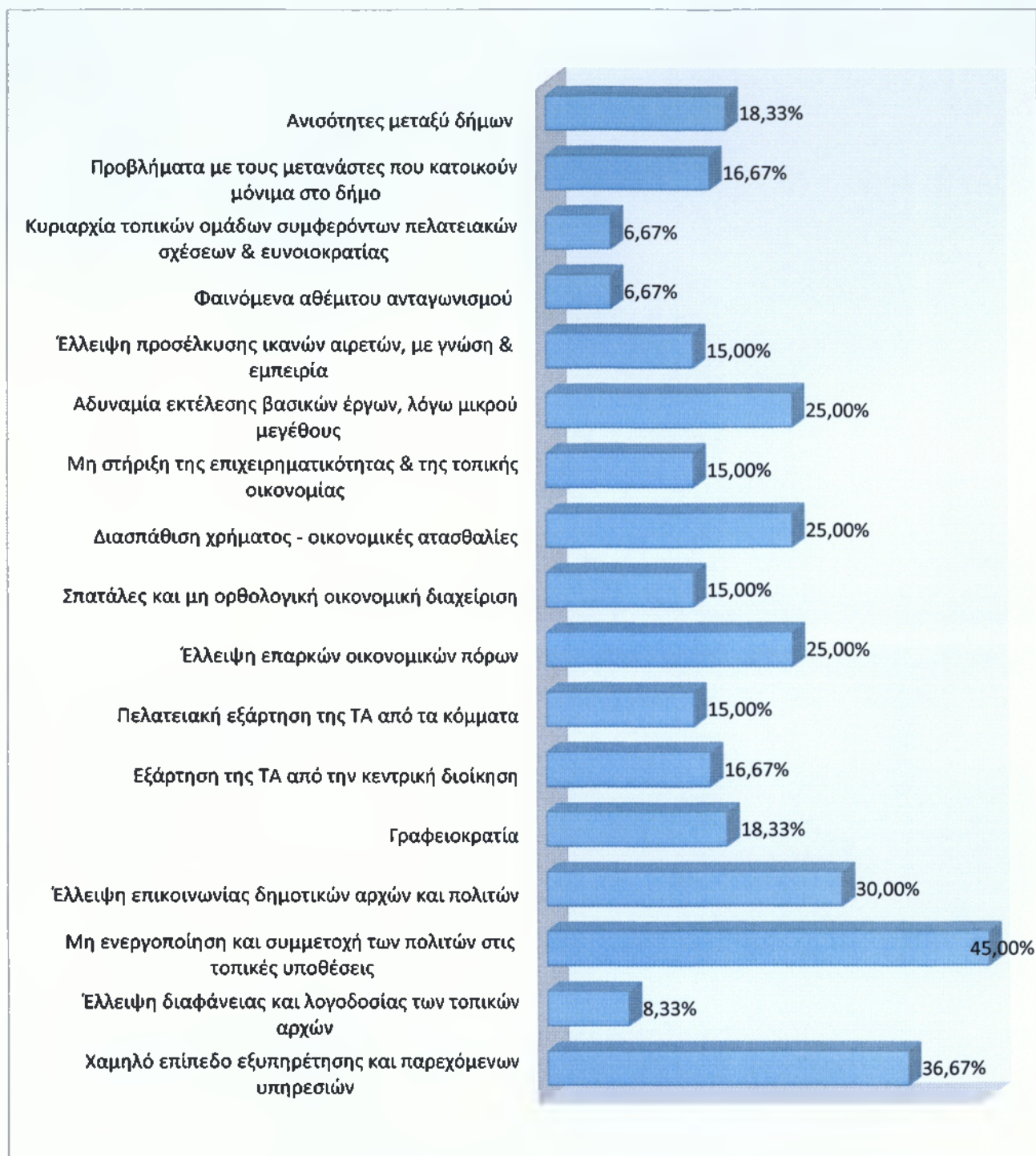
Σχήμα 3.9: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τους λόγους μη συμμετοχής τους στις τελευταίες εκλογές της Α' βάρθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ερώτηση 10)

Ωστόσο, υπάρχουν και αυτοί οι οποίοι δε συμμετείχαν με την ψήφο τους στις τελευταίες εκλογές της Α' βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το 33% δε συμμετείχε καθώς αδιαφορεί για τις τοπικές υποθέσεις, το 25% δε συμμετείχε επειδή θεωρεί ότι κανένας συμμετέχων συνδυασμός δεν τον εξέφραζε, 25% επειδή τηρεί στάση μόνιμης αποχής, ενώ 16,7% για το λόγο ότι κατοικεί μακριά από τον τόπο όπου ψηφίζει ή για άλλους λόγους απουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται ενδελεχώς τα αποτελέσματα της έρευνας. Αξίζει να αναφερθεί ότι στις περισσότερες ερωτήσεις, δίνονται περισσότερες από μία απαντήσεις.

Σχήμα 4.1: Προβλήματα & αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Καποδίστριας») (ερώτηση 11α)

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, η πλειοψηφία (45%) κάνει λόγο για μη ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις και για χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών (36,67%). Εν συνεχεία, άλλα προβλήματα είναι η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ δημοτικών αρχών και πολιτών

(30%), η αδυναμία εκτέλεσης βασικών έργων, λόγω μικρού μεγέθους (25%), η διασπάθιση χρήματος και οι οικονομικές ατασθαλίες (25%), οι ανισότητες μεταξύ δήμων (18,33%) και η γραφειοκρατία (18,33%). Υπάρχουν και άλλα προβλήματα, αλλά με χαμηλότερα ποσοστά απάντησης.

Όσον αφορά στο εάν οι ερωτηθέντες αναμένουν με τον «Καλλικράτη» κάποια βελτίωση στα παραπάνω προβλήματα, δίνονται οι ακόλουθες απαντήσεις:

Πίνακας 4.1: Ποσοστό ερωτηθέντων που αναμένουν βελτίωση με τον «Καλλικράτη» σε διάφορα προβλήματα (ερώτηση 11β)

Προβλήματα - αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Κυποδίστριας»)	Ποσοστό ερωτηθέντων που αναμένουν βελτίωση
Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών	54,5%
Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών	40,9%
Μη ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις (απουσία συμμετοχικής δημοκρατίας)	48,1%
Έλλειψη επικοινωνίας δημοτικών αρχών και πολιτών	50,0%
Γραφειοκρατία	72,7%
Εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση	80,0%
Πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα	77,8%
Έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων	40,0%
Σπατάλες και μη ορθολογική οικονομική διαχείριση	33,3%
Διασπάθιση χρήματος - οικονομικές ατασθαλίες	20,0%
Μη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της τοπικής οικονομίας	22,2%
Αδυναμία εκτέλεσης βασικών έργων, λόγω μικρού μεγέθους	13,3%
Έλλειψη προσέλκυσης ικανών αιρετών, με γνώση και εμπειρία (λόγω του μικρού μεγέθους των δήμων, τη μη αποζημίωσης των αιρετών και της κομματοκρατίας)	22,2%
Φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού (υπαίθριο εμπόριο, πλανόδιοι - παράνομοι μικροπωλητές κλπ.)	50,0%
Κυριαρχία τοπικών ομάδων συμφερόντων πελατειακών σχέσεων και ευνοιοκρατίας	25,0%
Προβλήματα με τους μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στο δήμο	70,0%
Ανισότητες μεταξύ δήμων (λόγω διαφορετικών δυνατοτήτων)	36,4%

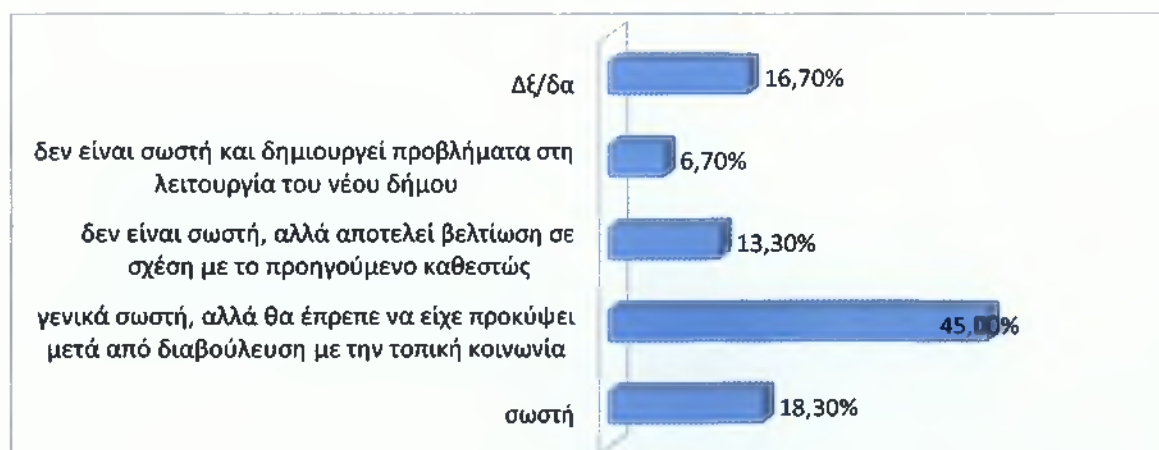
Σύμφωνα με τον πίνακα παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» αναμένει μια ορισμένη βελτίωση

στα περισσότερα προβλήματα που εμφάνιζε το προηγούμενο καθεστώς, με κυρίαρχα προβλήματα τη γραφειοκρατία, την εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση και την πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα.

Σχήμα 4.2: Κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης (ερώτηση 12)

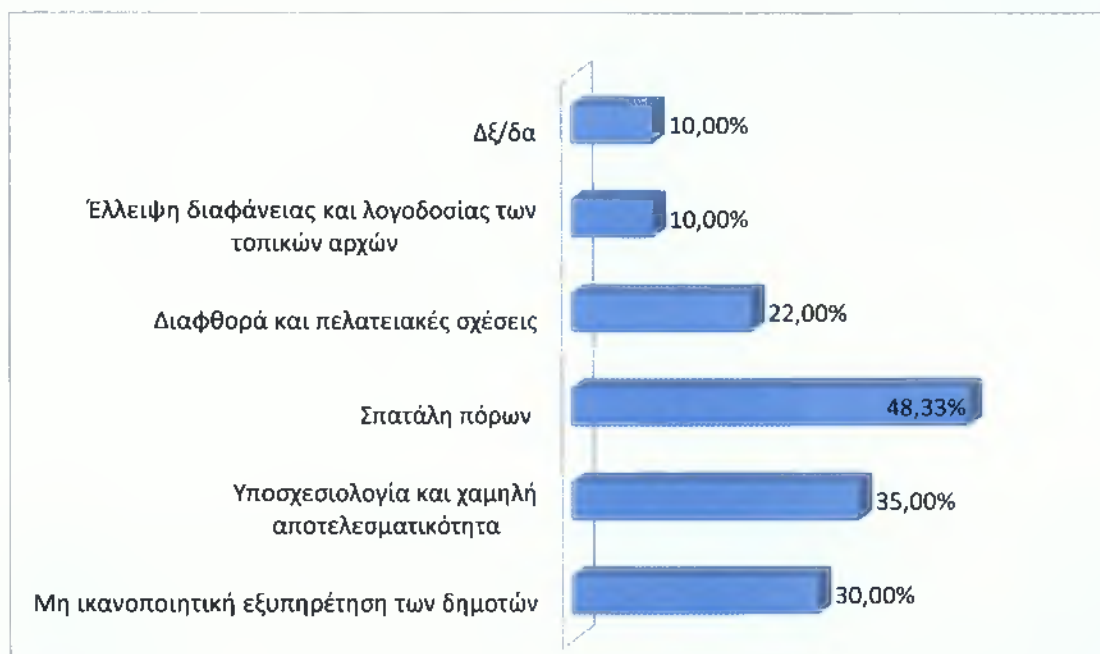
Επιπρόσθετα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ως τα πιο κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης τα δημοψηφίσματα (35%), την άμεση επαφή μεταξύ των δημοτικών συμβούλων και των πολιτών (33,33%) καθώς και την ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου (30%).

Σχήμα 4.3: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το πώς κρίνουν τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο τους (ερώτηση 13)

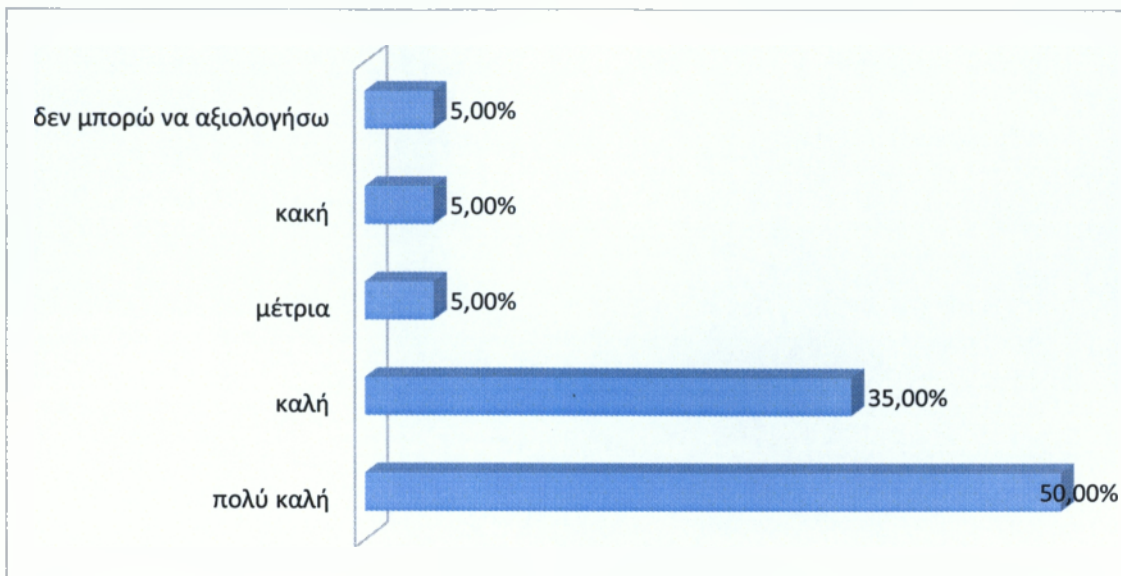
Η μεγάλη πλειοψηφία του δείγματος (63,3%) θεωρεί ότι η συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο τους είναι γενικά σωστή, ενώ το 20% κρίνει ότι δεν είναι σωστή. Πιο συγκεκριμένα, σε ποσοστό 45% οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι η συνένωση είναι γενικά σωστή, αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει μετά από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία.

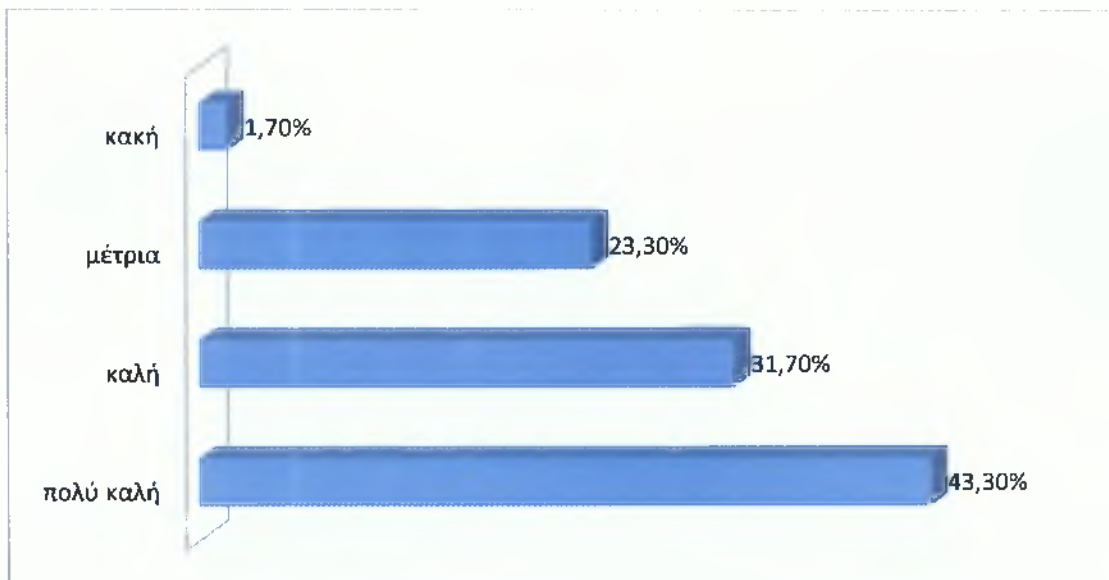
Σχήμα 4.4: Βασικά προβλήματα στη λειτουργία του δήμου πριν τη σύσταση των «Καλλικρατικών» δήμων (ερώτηση 14)

Παράλληλα, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων (48,33%) κάνει λόγο για σπατάλη πόρων, για υποσχεσιολογία και χαμηλή αποτελεσματικότητα (35%) καθώς και για μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών, κατά τη θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής, στον «Καποδιστριακό» δήμο όπου άνηκαν, πριν τη σύσταση των «Καλλικρατικών» δήμων. Επιπλέον, ένα μικρό ποσοστό αναφέρεται στην έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών.

Στη συνέχεια, οι ερωτηθέντες προβαίνουν σε αξιολόγηση της εξυπηρέτησης που είχαν από υπηρεσίες του Δήμου τους την τελευταία 3ετία, πριν και μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη».

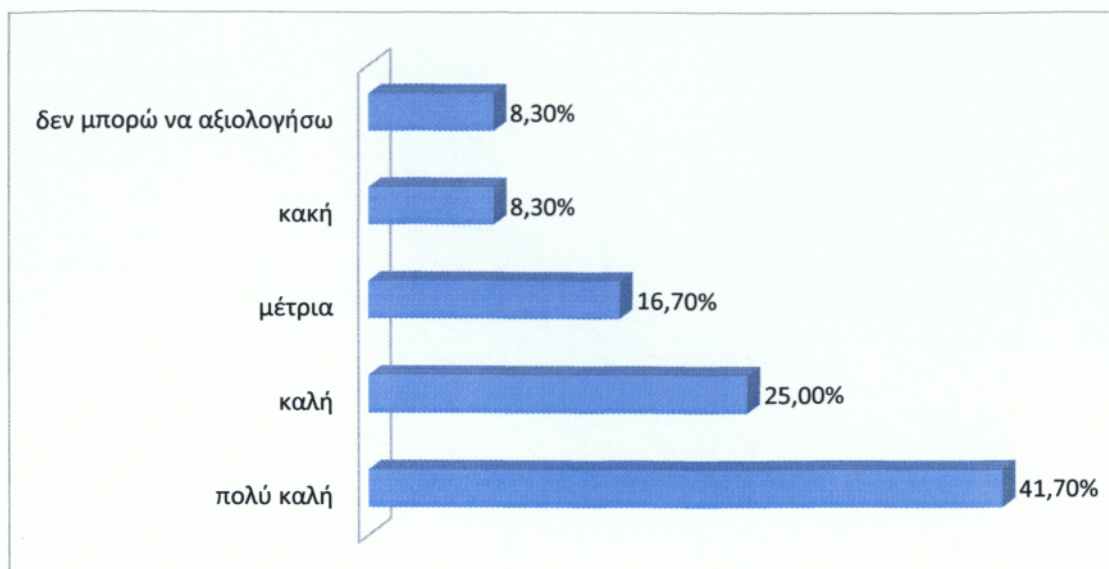

**Σχήμα 4.5: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από ΚΕΠ (πριν τον «Καλλικράτη»)
(ερώτηση 15.1)**

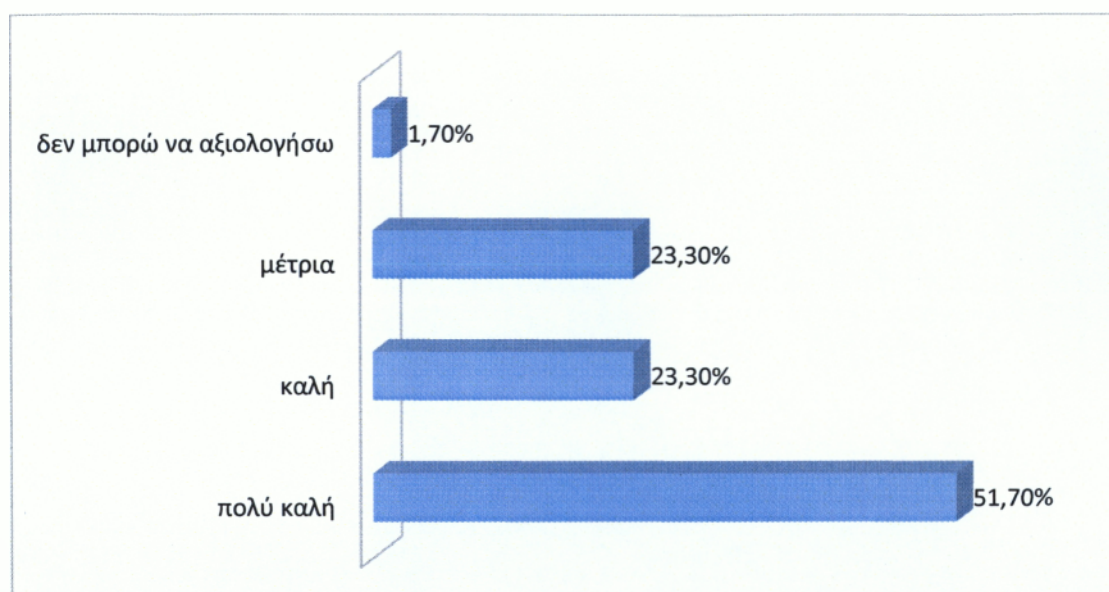

**Σχήμα 4.6: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από ΚΕΠ (μετά τον «Καλλικράτη»)
(ερώτηση 16.1)**

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (85%) θεωρεί την εξυπηρέτηση από ΚΕΠ πριν από τον «Καλλικράτη» καλή έως πολύ καλή. Ενώ μια μικρή μειοψηφία κάνει λόγο για κακή εξυπηρέτηση. Μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» το ποσοστό που θεωρεί καλή έως πολύ καλή την εξυπηρέτηση από τα ΚΕΠ ανέρχεται στο 75%, αυξάνοντας το ποσοστό της αξιολόγησης για μέτρια εξυπηρέτηση από 5% σε 23,3%.

Σχήμα 4.7: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Μητρώου του Δήμου (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.2)

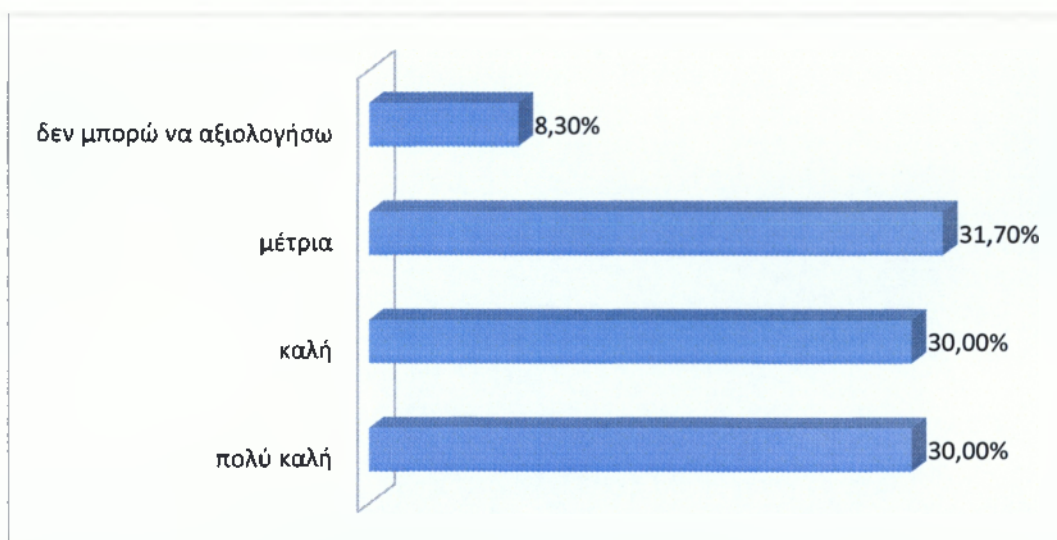

Σχήμα 4.8: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Μητρώου του Δήμου (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.2)

Όσον αφορά στην εξυπηρέτησή τους από το Μητρώο του Δήμου πριν τον «Καλλικράτη», το 66,7% των ερωτηθέντων την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Ενώ μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή σε ποσοστό 75%. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» το ποσοστό ικανοποίησης των δημοτών από την εξυπηρέτησή τους από το Μητρώο του Δήμου αυξήθηκε.

Σχήμα 4.9: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Αστυνομία (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.3)

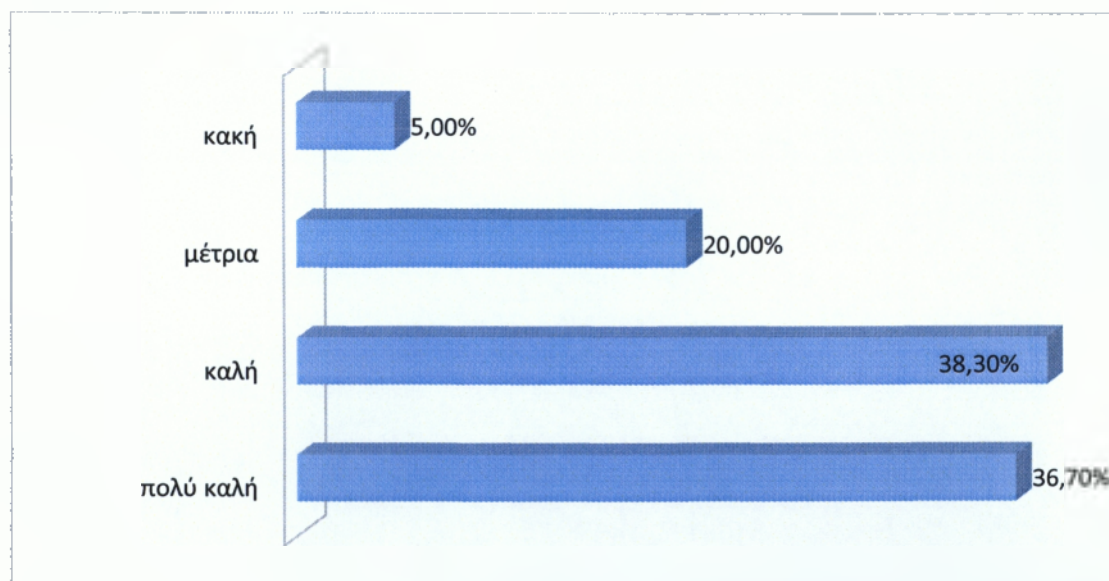
Σχήμα 4.10: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Αστυνομία (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.3)

Αναφορικά με την εξυπηρέτησή τους από τη Δημοτική Αστυνομία πριν τον «Καλλικράτη», το 78,4% των ερωτηθέντων την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Αντίστοιχα, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή σε ποσοστό 60%. Δηλαδή, με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» το ποσοστό ικανοποίησης μειώθηκε. Ωστόσο, μηδενίστηκε η «κακή»

αξιολόγηση των υπηρεσιών, αλλά αυξήθηκε η «μέτρια» αξιολόγηση από 11,6% σε 31,7%.

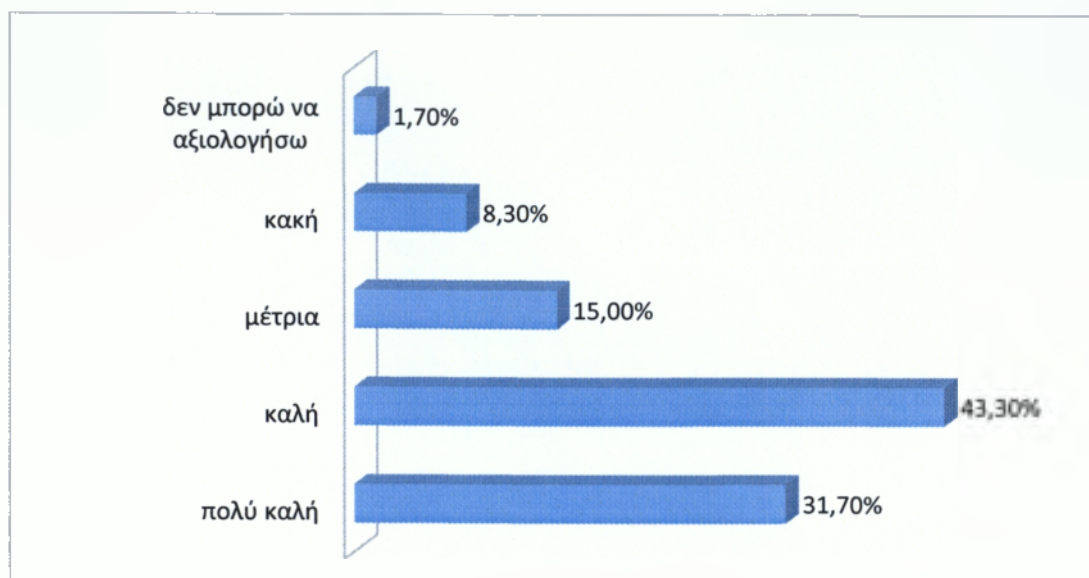
Σχήμα 4.11: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Κοινωνική Υπηρεσία (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.4)

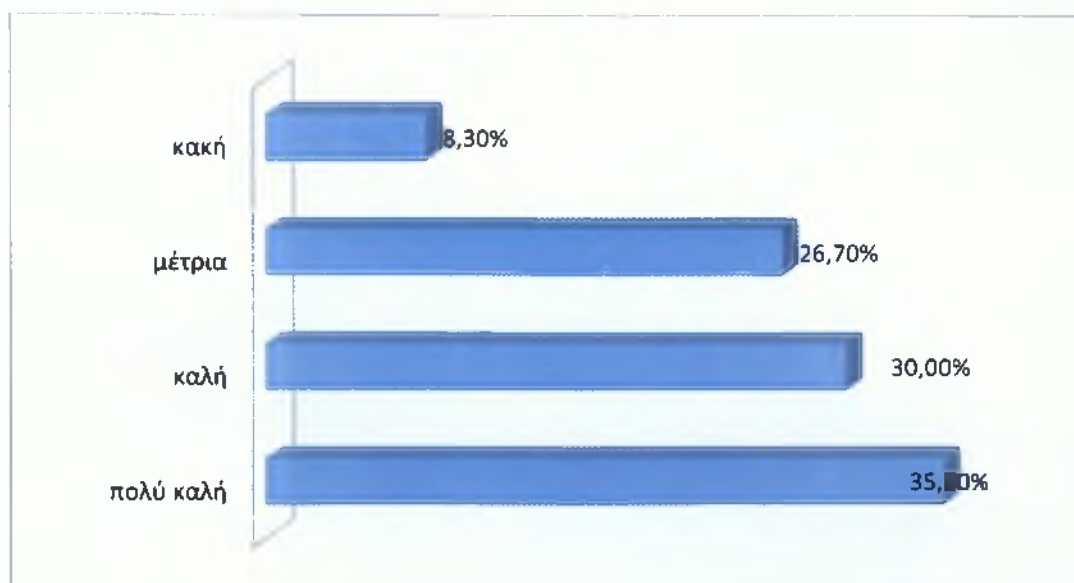
Σχήμα 4.12: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Κοινωνική Υπηρεσία (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.4)

Όσον αφορά στην εξυπηρέτησή τους από την Κοινωνική Υπηρεσία πριν τον «Καλλικράτη», το 65,1% των ερωτηθέντων την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Αντίστοιχα, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν

από καλή έως πολύ καλή σε ποσοστό 75%. Δηλαδή, με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» το ποσοστό των ικανοποιημένων δημοτών από τις παρεχόμενες από την Κοινωνική Υπηρεσία υπηρεσίες αυξήθηκε.

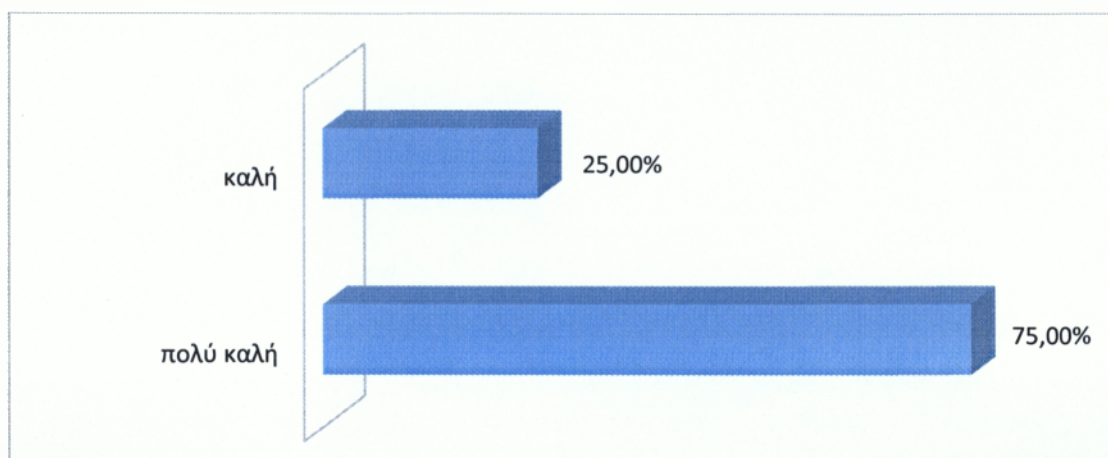

Σχήμα 4.13: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Δημοτικό Θέατρο (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.5)

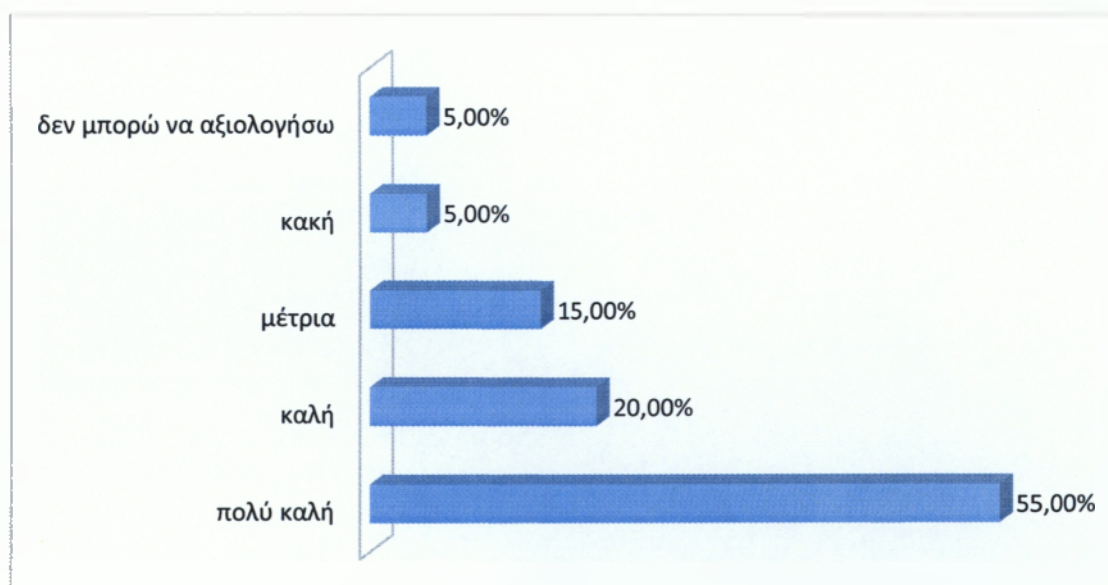

Σχήμα 4.14: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Δημοτικό Θέατρο (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.5)

Αναφορικά με την εξυπηρέτησή τους από το Δημοτικό Θέατρο πριν τον «Καλλικράτη», το 75% των ερωτηθέντων την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Αντίστοιχα, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή σε ποσοστό 65%. Δηλαδή, με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» το ποσοστό των ικανοποιημένων δημοτών από τις παρεχόμενες από το Δημοτικό Θέατρο υπηρεσίες μειώθηκε. Παράλληλα, η «κακή» αξιολόγηση παρέμεινε σταθερή στο 8,3%, ενώ η «μέτρια» αξιολόγηση» αυξήθηκε κατά 12,7%.

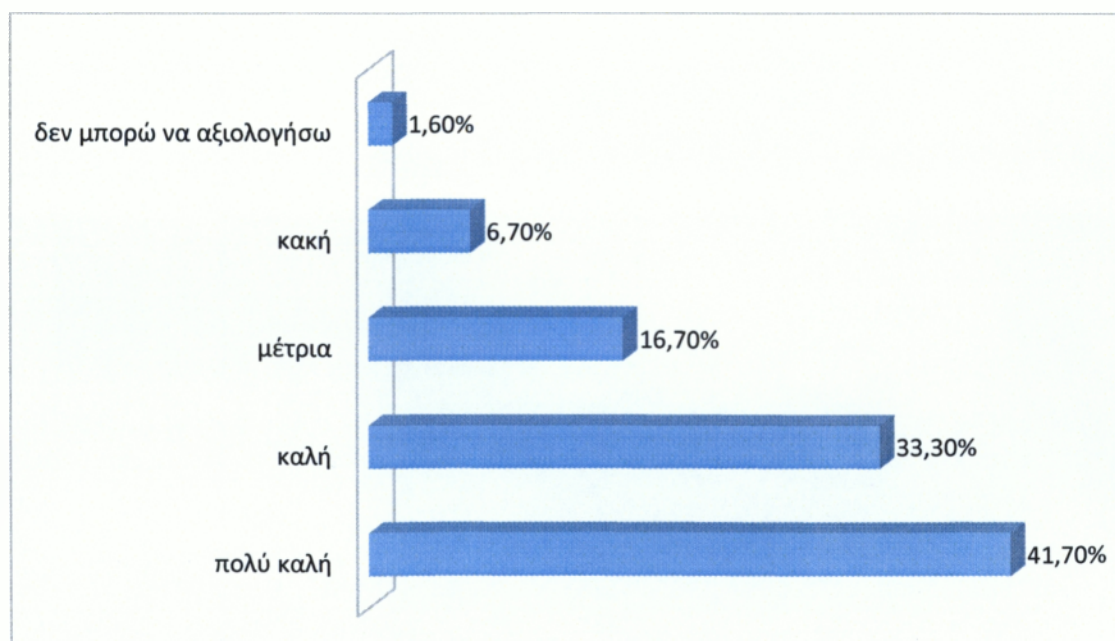

Σχήμα 4.15: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Μεταναστών (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.6)

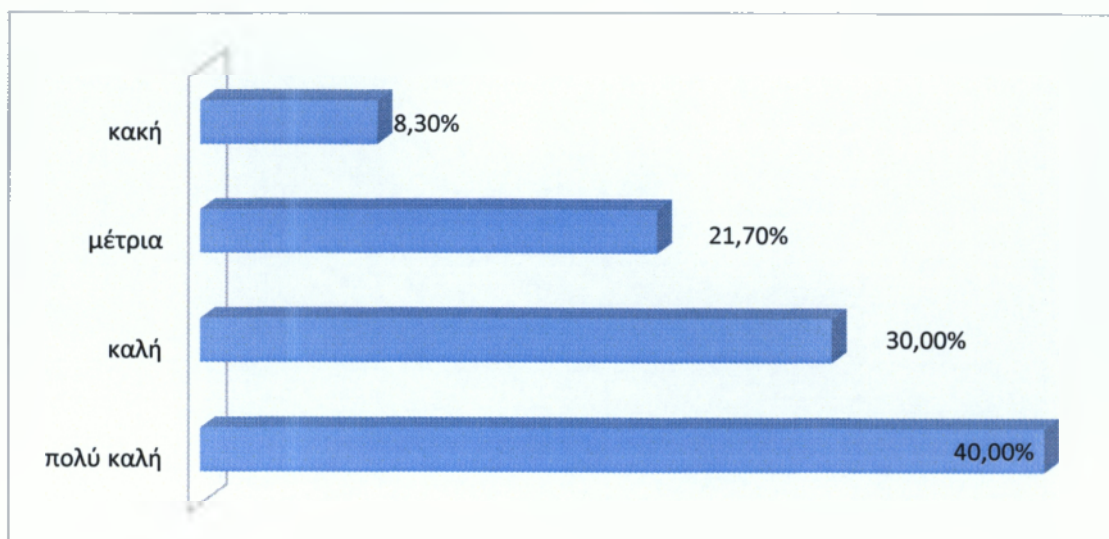
Σχήμα 4.16: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Μεταναστών (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.6)

Αναφορικά με την εξυπηρέτησή τους από την Υπηρεσία Μεταναστών πριν τον «Καλλικράτη», η συντριπτική πλειοψηφία (100%) των ερωτηθέντων που είχαν άμεση εμπειρία με αυτή την Υπηρεσία, την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Αντίστοιχα, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή σε ποσοστό 75%. Δηλαδή, με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» το ποσοστό των δημοτών που θεωρεί την εξυπηρέτησή του από την Υπηρεσία καλή έως πολύ καλή μειώθηκε κατά 25%, σε σύγκριση με πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη».

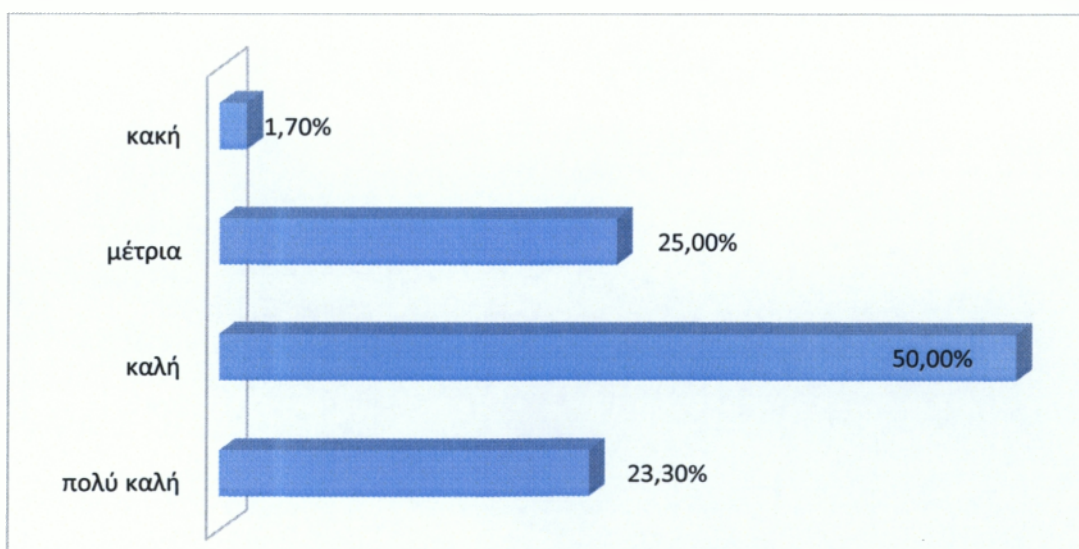
Σχήμα 4.17: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Αγορά (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.7)

Σχήμα 4.18: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Αγορά (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.7)

Αναφορικά με την εξυπηρέτησή τους από τη Δημοτική Αγορά πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη», η πλειοψηφία (75%) των ερωτηθέντων που είχαν άμεση εμπειρία με αυτή την Υπηρεσία, την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Αντίστοιχα, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή σε ποσοστό 70%. Προκύπτει, δηλαδή, μια μικρή μείωση στο ποσοστό των ερωτηθέντων που θεωρεί την εξυπηρέτησή τους από τη Δημοτική Αγορά από καλή έως πολύ καλή και μια μικρή αύξηση στο ποσοστό που τη θεωρεί μέτρια.

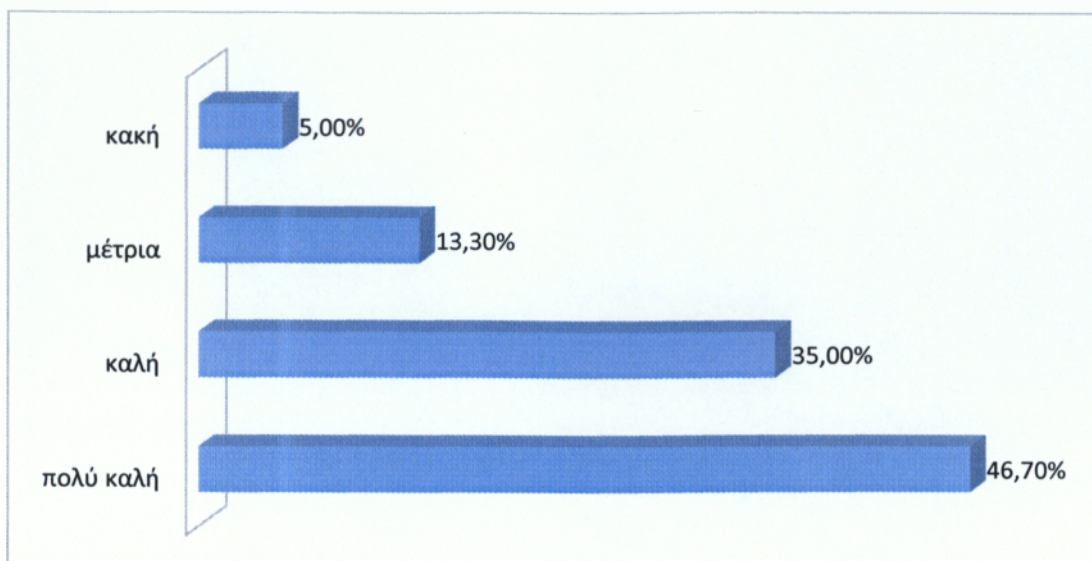

Σχήμα 4.19: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Τεχνική Υπηρεσία (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.8)

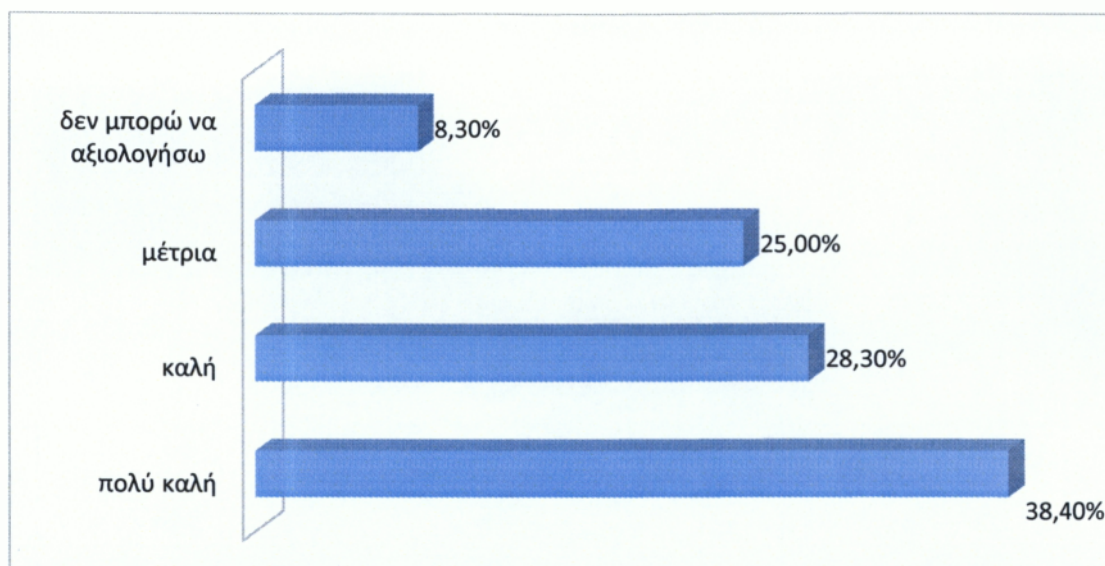

Σχήμα 4.20: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Τεχνική Υπηρεσία (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.8)

Όσον αφορά στην εξυπηρέτησή τους από την Τεχνική Υπηρεσία πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη», η πλειοψηφία (73,3%) των ερωτηθέντων που είχαν άμεση εμπειρία με αυτή την Υπηρεσία, την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Αντίστοιχα, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή σε ποσοστό 61,6%. Καταγράφεται, δηλαδή, μια μικρή πτώση στο ποσοστό αυτό και μια μικρή αύξηση του ποσοστού που αξιολογεί την εξυπηρέτησή τους ως κακή.

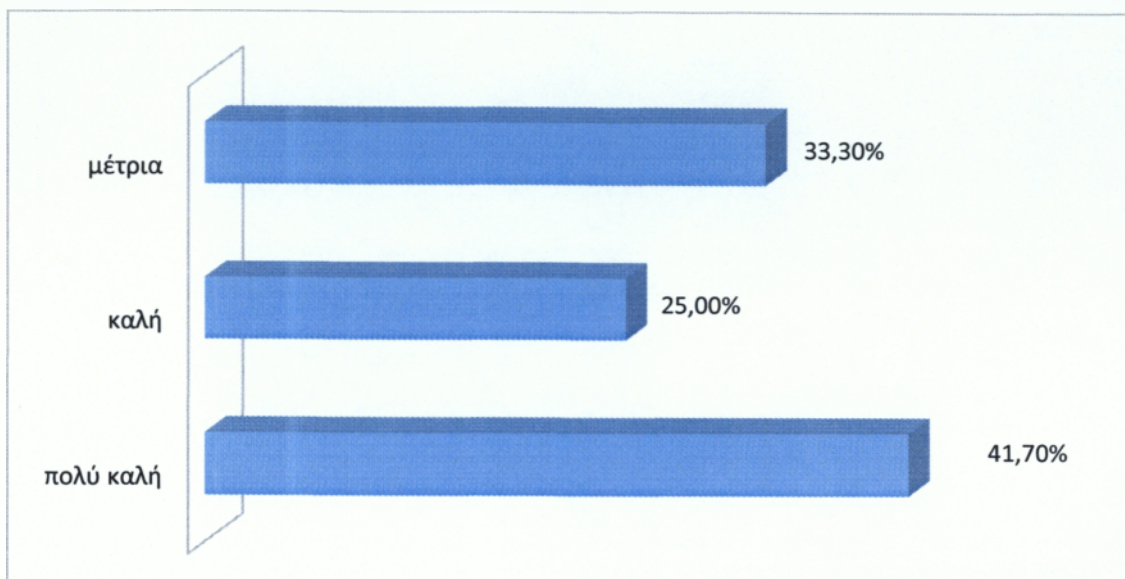
Σχήμα 4.21: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.9)

Σχήμα 4.22: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από τη Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.9)

Όσον αφορά στην εξυπηρέτησή τους από τη Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη», η πλειοψηφία (81,7%) των ερωτηθέντων που είχαν άμεση εμπειρία με αυτή την Υπηρεσία, την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Αντίστοιχα, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή σε ποσοστό 66,7%.

Καταγράφεται, δηλαδή, μια μικρή πτώση στο ποσοστό αυτό και μια αύξηση κατά 11,7% στο ποσοστό που την αξιολογεί ως μέτρια.

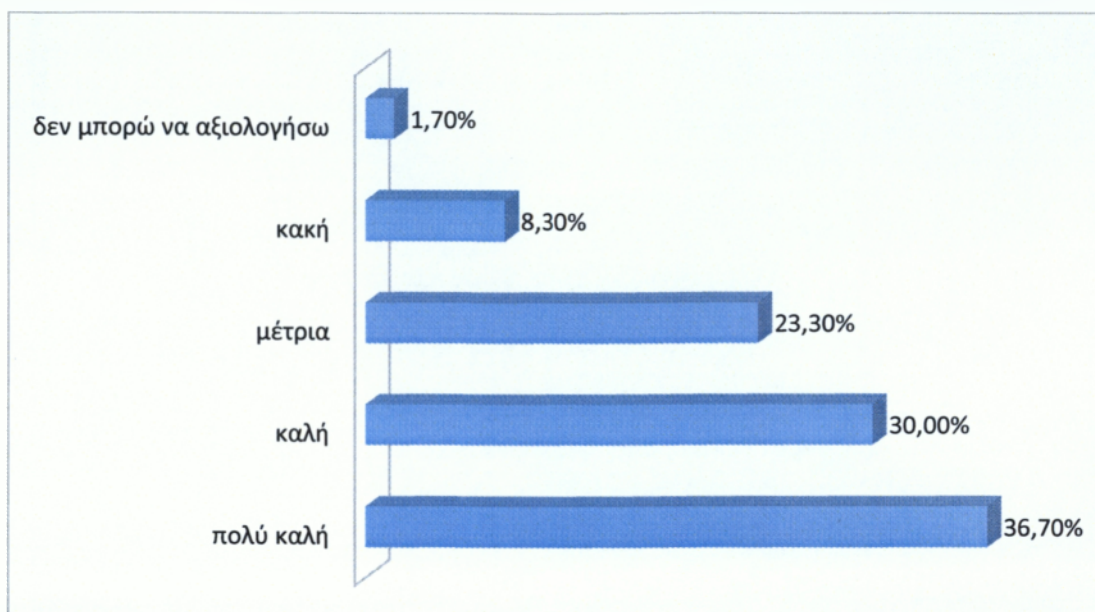
Σχήμα 4.23: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Καθαριότητας (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.10)

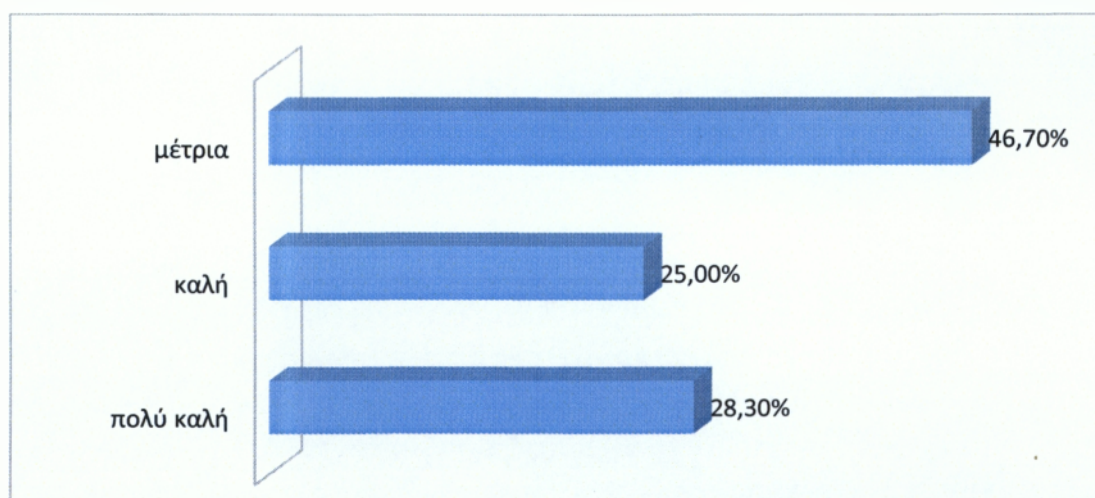
Σχήμα 4.24: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Καθαριότητας (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.10)

Όσον αφορά στην εξυπηρέτησή τους από την Υπηρεσία Καθαριότητας πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη», η πλειοψηφία (66,7%) των ερωτηθέντων που είχαν άμεση εμπειρία με την Υπηρεσία, την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή.

Αντίστοιχα, μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή πάλι σε ποσοστό 66,7%. Ωστόσο, το ποσοστό που την αξιολογούσε πολύ καλή (41,7%) μειώθηκε κατά 20%.

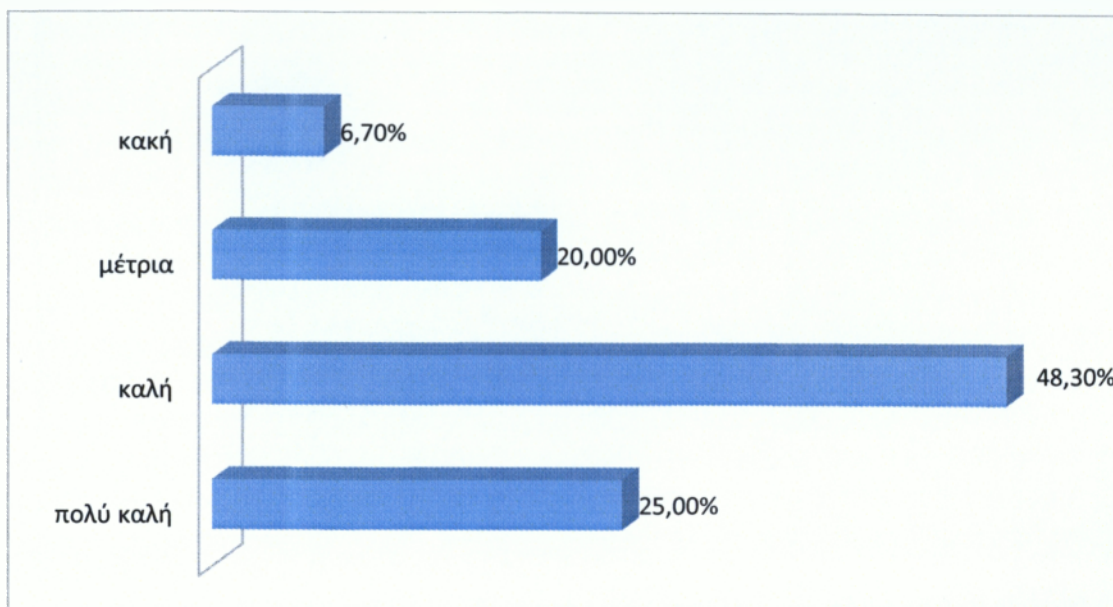
Σχήμα 4.25: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Ταμειακή Υπηρεσία (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.11)

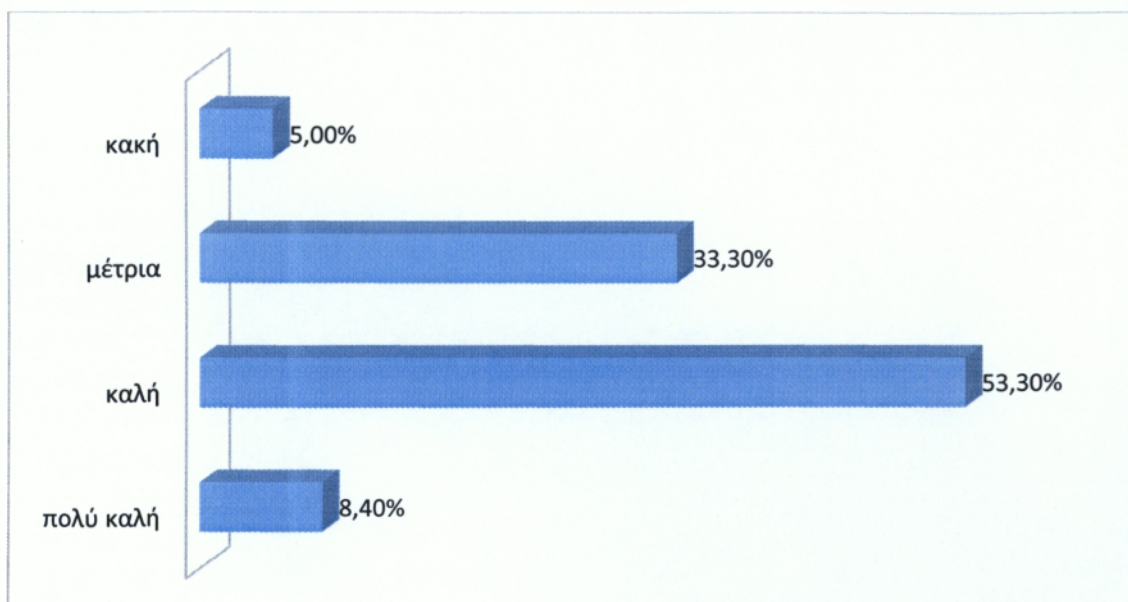
Σχήμα 4.26: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από την Ταμειακή Υπηρεσία (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.11)

Σχετικά με την εξυπηρέτησή τους από την Ταμειακή Υπηρεσία πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη», το 66,7% των ερωτηθέντων που είχαν άμεση εμπειρία με την Υπηρεσία, την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Μετά την εφαρμογή του

«Καλλικράτη» το ποσοστό που αξιολογεί την εξυπηρέτησή του από τις υπηρεσίες της Ταμειακής Υπηρεσίας καλή έως πολύ καλή ανέρχεται στο 53,3%. Δηλαδή, καταγράφεται μια μικρή μείωση κατά 13,4%.

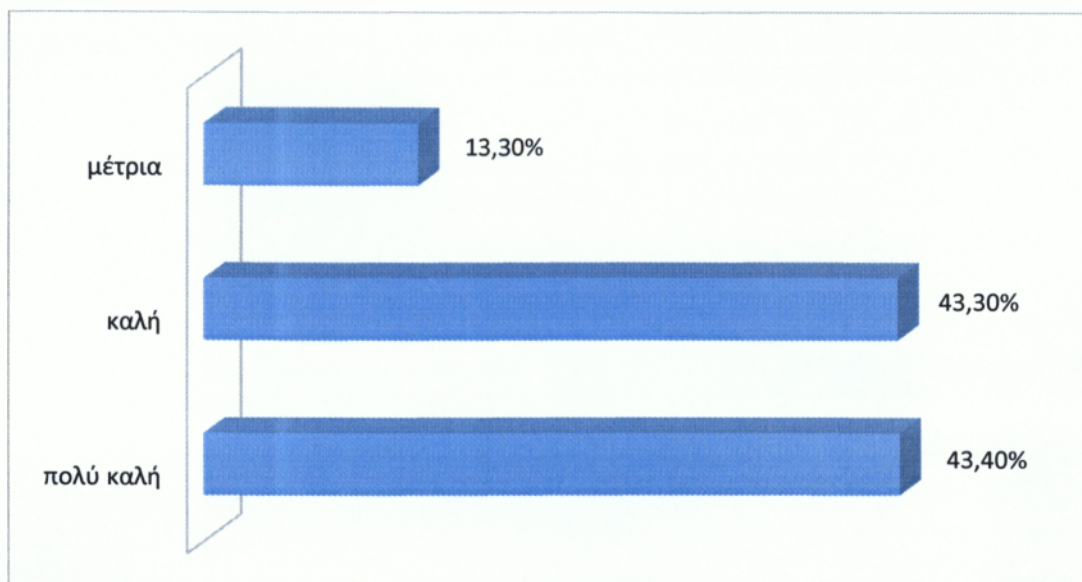

Σχήμα 4.27: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το ΚΑΠΗ (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.12)

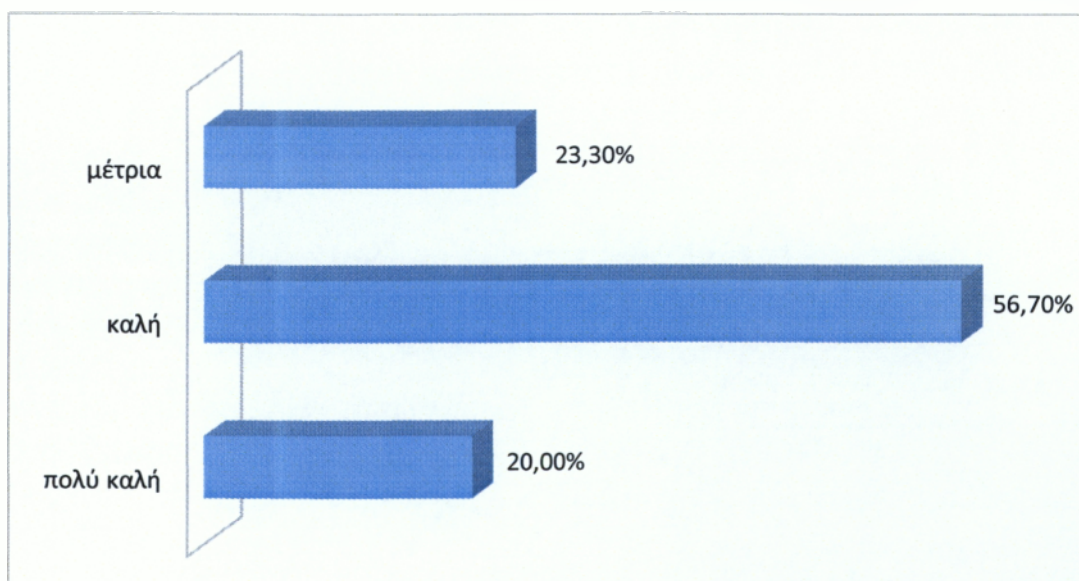

Σχήμα 4.28: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το ΚΑΠΗ (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.12)

Αναφορικά με την εξυπηρέτησή τους από το ΚΑΠΗ πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη», το 73,3% των ερωτηθέντων που είχαν άμεση εμπειρία με την Υπηρεσία, την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 61,7%. Ενώ το ποσοστό που αξιολογεί την εξυπηρέτησή του μέτρια, αυξήθηκε από 20% (πριν τον «Καλλικράτη») σε 33,3% (μετά τον «Καλλικράτη»).

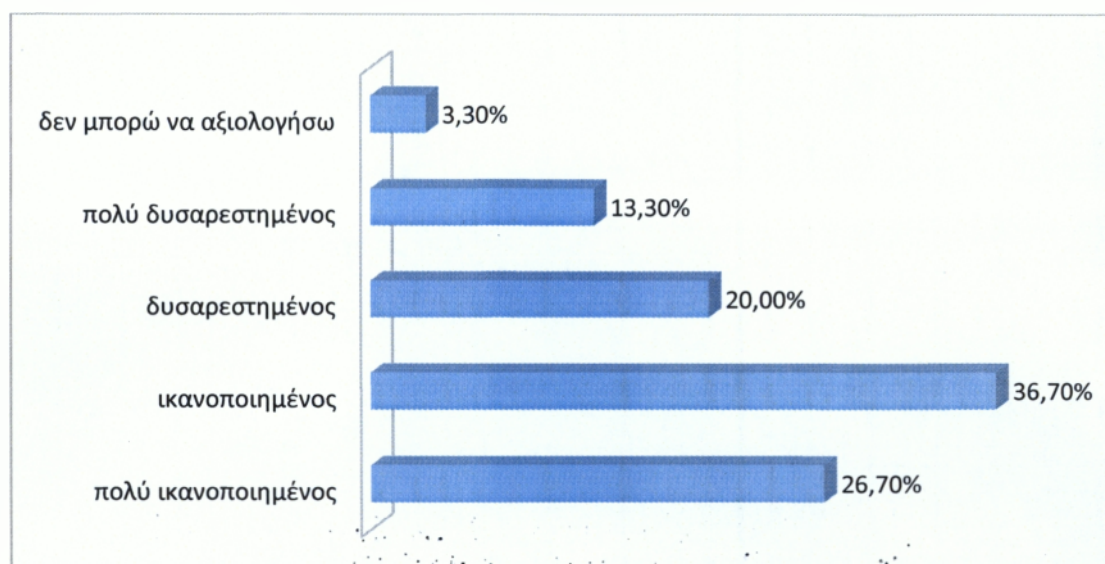
Σχήμα 4.29: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Βρεφονηπιακό Σταθμό (πριν τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 15.13)

Σχήμα 4.30: Αξιολόγηση της εξυπηρέτησης από το Βρεφονηπιακό Σταθμό (μετά τον «Καλλικράτη») (ερώτηση 16.13)

Σύμφωνα με τα σχήματα, το 86,7% των ερωτηθέντων που είχαν άμεση εμπειρία με το Βρεφονηπιακό Σταθμό πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη» την αξιολογούν από καλή έως πολύ καλή. Μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» το ποσοστό αυτό παραμένει σταθερό, αλλά το ποσοστό που θεωρεί την εξυπηρέτησή του πολύ καλή μειώθηκε από 43,4% (πριν τον «Καλλικράτη») σε 20% (μετά τον «Καλλικράτη»).

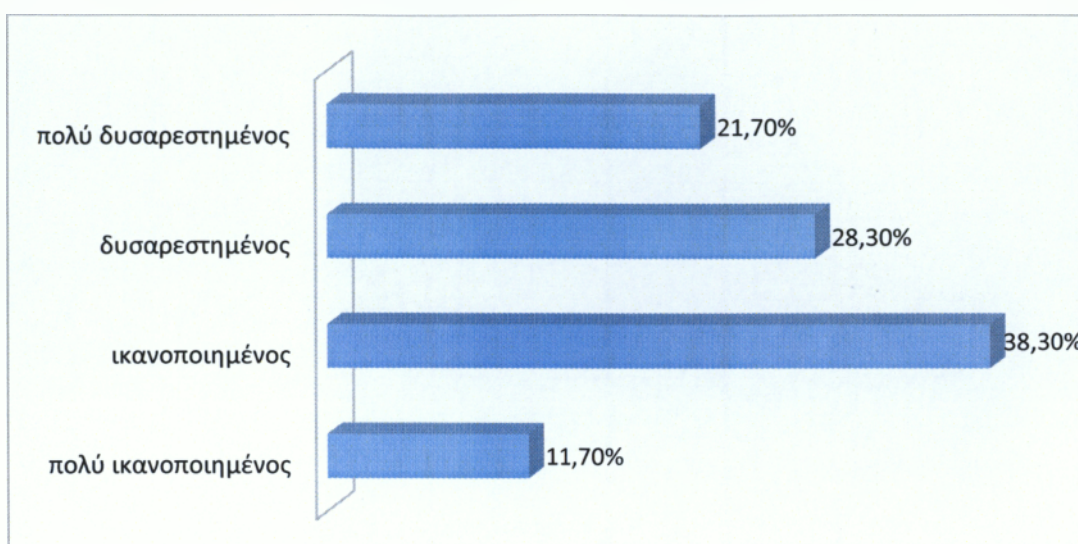
Εν συνεχεία, οι ερωτηθέντες αξιολογούν συνολικά τις υπηρεσίες που τους παρέχονται από το δήμο σήμερα ως προς την ποιότητα, την ποσότητα – επάρκεια, το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών και ως προς τα χρήματα που πληρώνουν.

Σχήμα 4.31: Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς την ποιότητα (ερώτηση 17.1)

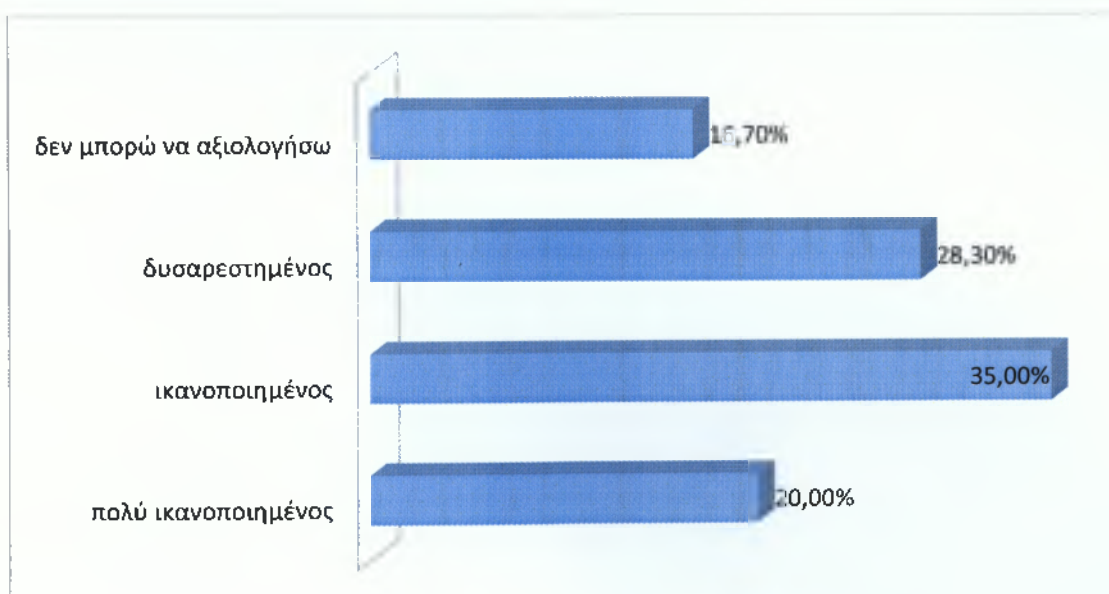
Σύμφωνα με το σχήμα, το 63,3% των ερωτηθέντων είναι ικανοποιημένοι έως πολύ ικανοποιημένοι από την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ωστόσο, υπάρχει ένα ποσοστό το οποίο δεν είναι ικανοποιημένο. Για το λόγο αυτό, προτείνεται να αυξηθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

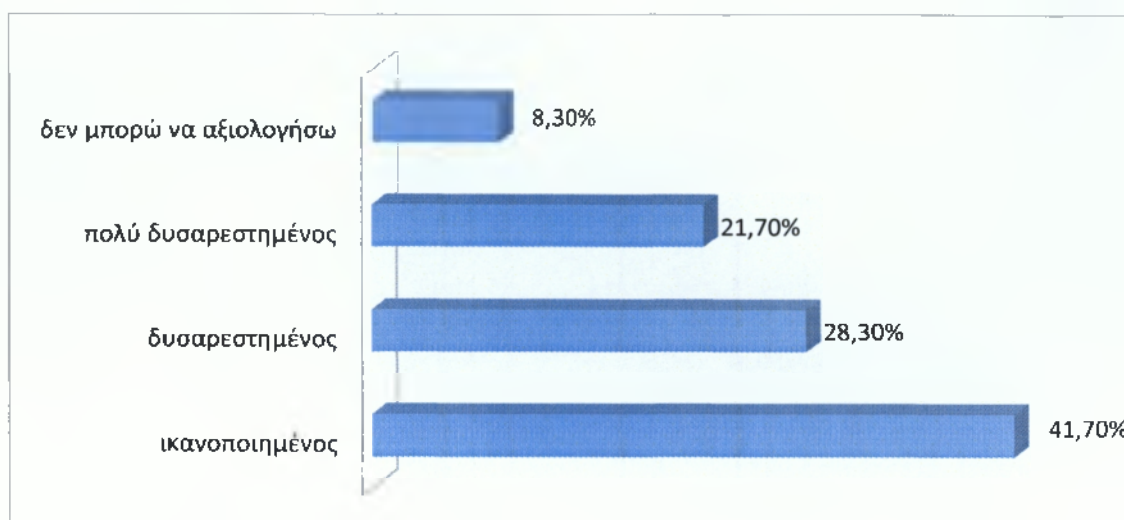

Σχήμα 4.32: Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς την ποσότητα/επάρκεια (ερώτηση 17.2)

Σύμφωνα με το σχήμα, το μισό δείγμα (50%) είναι ικανοποιημένο έως πολύ ικανοποιημένο από την ποσότητα / επάρκεια των παρεχόμενων υπηρεσιών, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό εμφανίζεται δυσαρεστημένο έως πολύ δυσαρεστημένο. Για το λόγο αυτό προτείνεται να αυξηθούν ποσοτικά οι παρεχόμενες υπηρεσίες, προκειμένου να θεωρούνται επαρκείς από τους δημότες.

Σχήμα 4.33: Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς το εύρος τους (ερώτηση 17.3)

Σχήμα 4.34: Αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ως προς τα χρήματα που πληρώνουν (ερώτηση 17.4)

Στο σχήμα 4.33 παρατηρούμε ότι αθροιστικά το 55% του δείγματος είναι ικανοποιημένο έως πολύ ικανοποιημένο από το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών, ενώ το 28,3% εμφανίζεται δυσανεστημένο. Αυτό υποδεικνύει ότι κατά γενική ομολογία η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί συνολικά ότι το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι ικανοποιητικό.

Στο σχήμα 4.34 παρατηρούμε ότι 41,7% των ερωτηθέντων είναι ικανοποιημένο από τα χρήματα που πληρώνει για παρεχόμενες υπηρεσίες, δηλαδή τα δημοτικά τέλη και τις τιμές των υπηρεσιών. Αντίθετα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστό αθροιστικά 50% είναι δυσανεστημένοι έως πολύ δυσανεστημένοι. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι οι δημότες ενδεχομένως επιθυμούν χαμηλότερα δημοτικά τέλη και χαμηλότερες τιμές των υπηρεσιών.

Στη συνέχεια, ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να ιεραρχήσουν τα ζητήματα της περιοχής τους που θεωρούν κρίσιμα και θα πρέπει να αντιμετωπισθούν. Σύμφωνα με τους μέσους όρους, οι οποίοι παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα, προκύπτει η εξής ιεράρχηση:

βασικές τεχνικές υποδομές, διαχείριση απορριμμάτων, αδειοδοτήσεις καταστημάτων, χαμηλή επιχειρηματικότητα, διαχείριση υδάτινων πόρων, ανεργία, χαμηλές παραγωγικές επενδύσεις, πολεοδομικός σχεδιασμός και βασικές κοινωνικές υποδομές.

Πίνακας 4.2: Μέσοι όροι ζητημάτων περιοχής (ερώτηση 18)

Ζητήματα της περιοχής	Μέσος όρος
Διαχείριση απορριμμάτων	2,08
Διαχείριση υδάτινων πόρων	2,62
Πολεοδομικός σχεδιασμός	3,32
Βασικές τεχνικές υποδομές (δρόμοι, δίκτυα ύδρευσης-αποχέτευσης, βιολογικοί καθαρισμοί, εγγειοβελτιωτικά έργα κλπ.)	1,53
Βασικές κοινωνικές υποδομές (στους τομείς υγείας, κοινωνικής αλληλεγγύης, παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού)	3,47
Αδειοδοτήσεις καταστημάτων	2,37
Χαμηλή επιχειρηματικότητα	2,43
Ανεργία	2,77
Χαμηλές παραγωγικές επενδύσεις	2,83

Επιπλέον, ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να ιεραρχήσουν ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων. Σύμφωνα με τους μέσους όρους, οι οποίοι παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα, προκύπτει η εξής ιεράρχηση:

διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων, εξεύρεση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας, κλείσιμο και αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων, κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων), κατασκευή μονάδας καύσης απορριμμάτων, κατασκευή μονάδας λιπασματοποίησης.

Η παραπάνω ιεράρχηση καταδεικνύει το γεγονός ότι οι ερωτηθέντες θεωρούν ως πρωταρχικό μέλημα του Δ.Σ. σε θέματα που αφορούν στη διαχείριση των απορριμμάτων τη διαλογή στην πηγή καθώς και την προώθηση ορισμένων προγραμμάτων.

Πίνακας 4.3: Μέσοι όροι προτεραιοτήτων του Δημοτικού Συμβουλίου στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων (ερώτηση 19)

Προτεραιότητες Δ.Σ.	Μέσος όρος
διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης	1,65
κλείσιμο και αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ)	2,57
εξεύρεση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων	1,73
κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, για ό,τι μένει μετά την επεξεργασία)	3,17
δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων	2,90
κατασκευή μονάδας καύσης απορριμμάτων	4,52
κατασκευή μονάδας λιπασματοποίησης	5,75

Εν συνεχεία, ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να ιεραρχήσουν ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Σύμφωνα με τους μέσους όρους, οι οποίοι παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα, προκύπτει η εξής ιεράρχηση:

εξοικονόμηση νερού άρδευσης, καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού, έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων, μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού, μείωση της ρύπανσης των νερών, καταγραφή χρήσεων και ζήτησης νερού.

Πίνακας 4.4: Μέσοι όροι προτεραιοτήτων του Δημοτικού Συμβουλίου στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων (ερώτηση 20)

Προτεραιότητες Δ.Σ.	Μέσοι όροι
μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού	3,00
εξοικονόμηση νερού άρδευσης	1,43
καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού	2,18
έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων	2,20
καταγραφή χρήσεων και ζήτησης νερού	4,25
μείωση της ρύπανσης των νερών	3,75

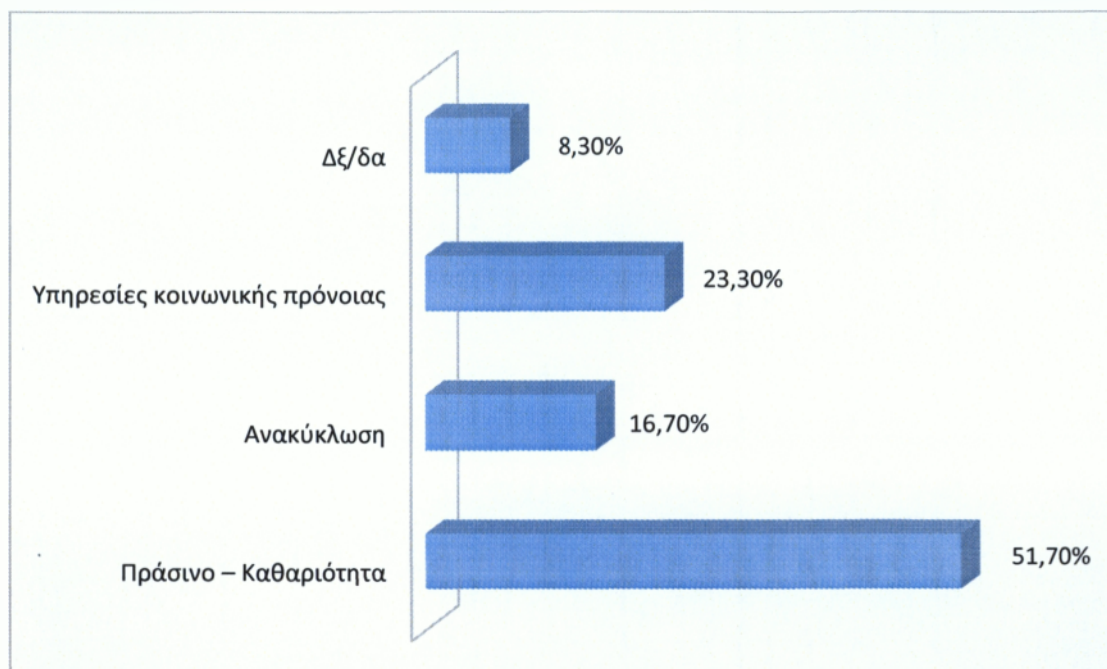

Σχήμα 4.35: Σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο (ερώτηση 21)

Σύμφωνα με το σχήμα 4.35, οι ερωτηθέντες, κατά πλειοψηφία, απάντησαν ότι τα πιο σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο είναι οι καλύτερες τουριστικές υποδομές (56,67%), η βελτίωση της καθαριότητας και της αισθητικής των περιοχών του δήμου (53,33%) και η ολοκλήρωση ή βελτίωση των οδικών δικτύων (51,67%). Αυτό σημαίνει ότι οι δημότες θεωρούν ότι, προκειμένου να αυξηθεί η επισκεψιμότητα στο δήμο τους πρέπει να βελτιωθεί η εικόνα του δήμου

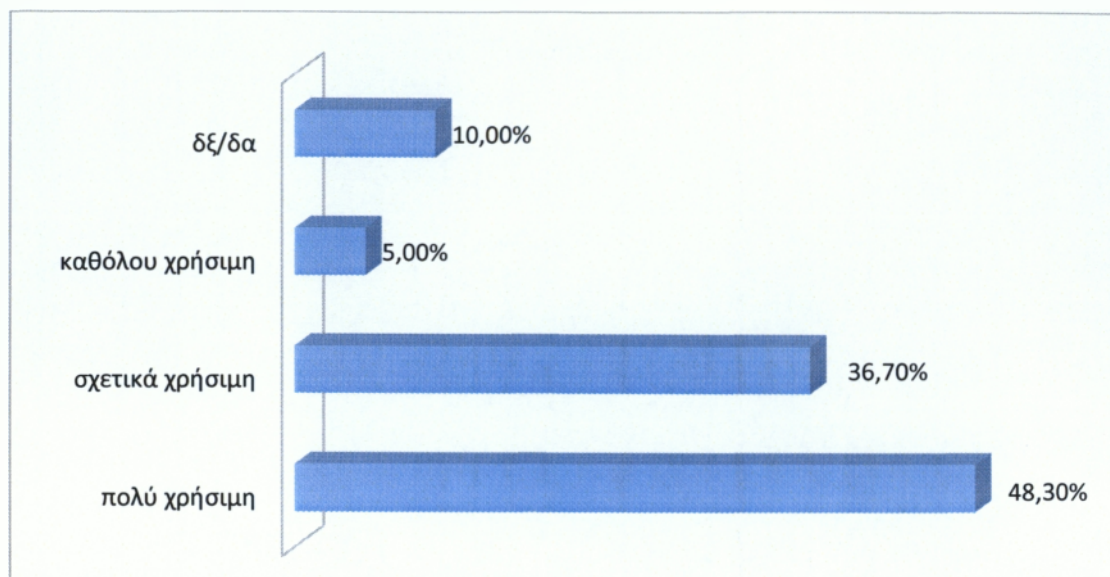
μέσα από την ανάπτυξη των τουριστικών υποδομών, την καθαριότητα και τη βελτίωση των οδικών δικτύων.

Επιπρόσθετα, οι ερωτηθέντες απάντησαν σε ερωτήσεις που αφορούν τις εθελοντικές υπηρεσίες.

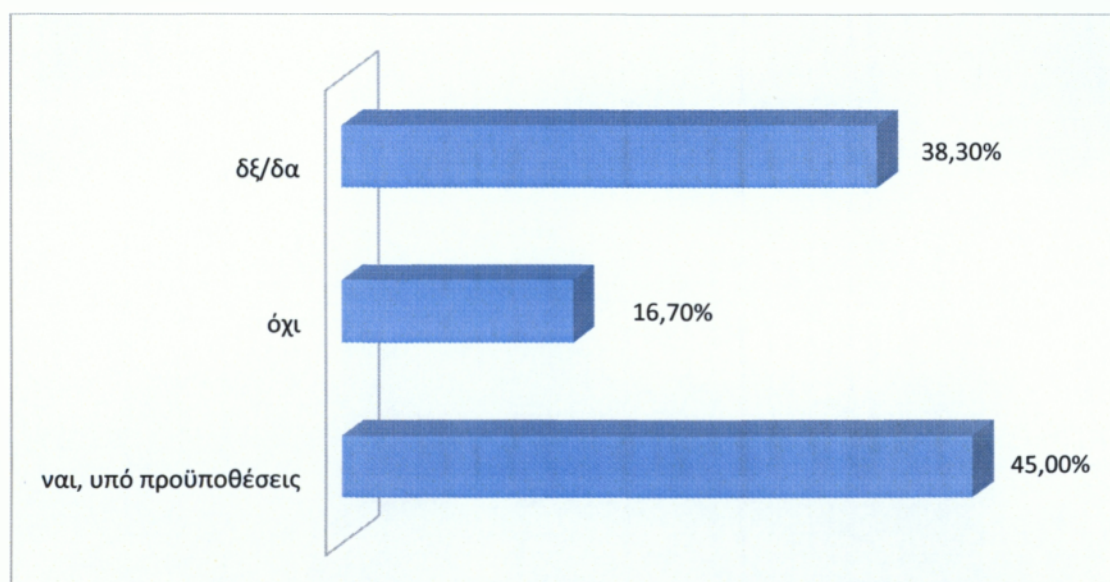
Σχήμα 4.36: Τομείς αξιοποίησης των υπηρεσιών των εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων στο δήμο (ερώτηση 22)

Πιο αναλυτικά, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (51,70%) θεωρεί οι υπηρεσίες των εθελοντικών οργανώσεων ή των προσώπων θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στον τομέα του πρασίνου και της καθαριότητας. Άλλος τομέας είναι αυτός των υπηρεσιών της κοινωνικής πρόνοιας σε ποσοστό 23,30% και της ανακύκλωσης σε ποσοστό 16,70%.

Σχήμα 4.37: Αξιοποίηση των εθελοντικών υπηρεσιών στο δήμο (ερώτηση 23)

Επιπρόσθετα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (48,30%) θεωρεί πολύ χρήσιμη την αξιοποίηση των εθελοντικών υπηρεσιών στο δήμο τους. Αθροιστικά, το 85% θεωρεί την αξιοποίηση αυτή σχετικά χρήσιμη έως πολύ χρήσιμη.

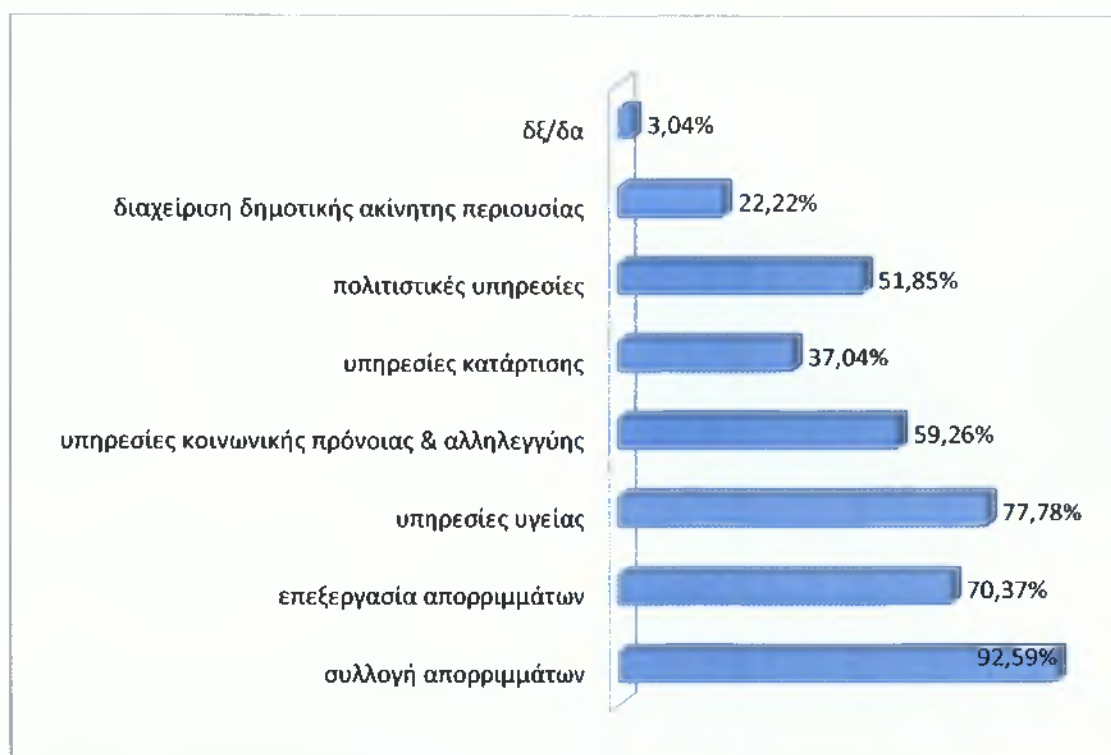

Σχήμα 4.38: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν είναι υπέρ της συνεργασίας του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή υπηρεσιών (ερώτηση 24)

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (45%) είναι υπέρ της συνεργασίας του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του

δήμου. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι ένα μεγάλο ποσοστό (38,30%) των ερωτηθέντων επέλεξε την απάντηση «δεν ξέρω/δεν απαντώ», γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι ένα μεγάλο μέρος των δημοτών ενδεχομένως να μην έχει διαμορφώσει άποψη για μια ενδεχόμενη συνεργασία του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα.

Παράλληλα, οι ερωτηθέντες που είναι υπέρ της συνεργασίας του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου, θεωρούν ότι ορισμένες υπηρεσίες στο δήμο θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες με τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου.

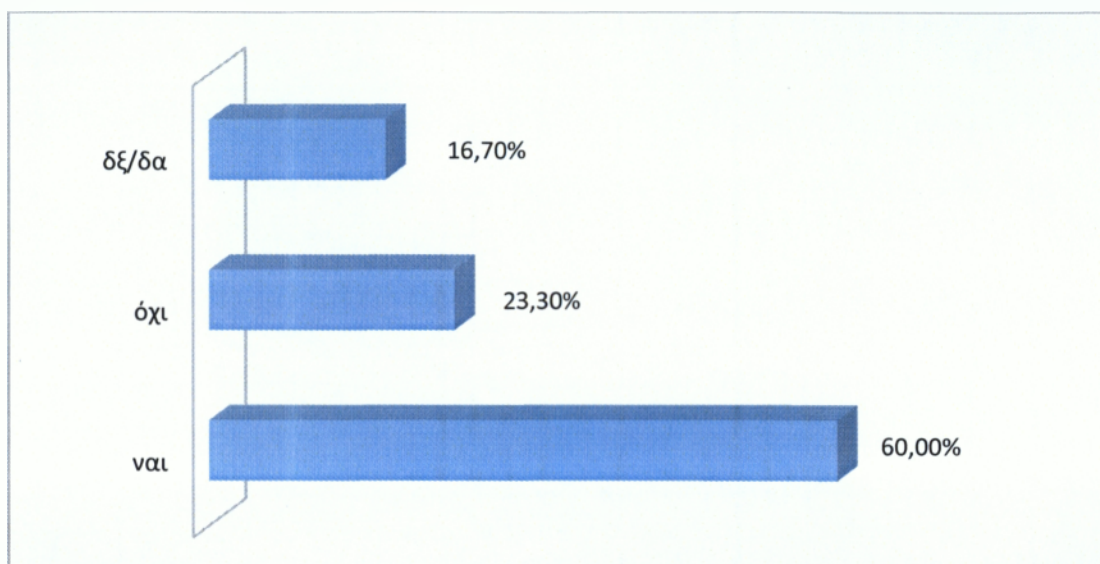
Σχήμα 4.39: Υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες με τον έλεγχο & την εποπτεία του δήμου (ερώτηση 25)

Σύμφωνα με το σχήμα 4.39, οι υπηρεσίες αυτές που συγκεντρώνουν μεγάλα ποσοστά απάντησης είναι η συλλογή των απορριμμάτων (92,59%), οι υπηρεσίες υγείας (77,78%), η επεξεργασία των απορριμμάτων (70,37%) και οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης (59,26%). Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό των ερωτηθέντων που υποστηρίζει ότι η επεξεργασία των απορριμμάτων θα μπορούσε να

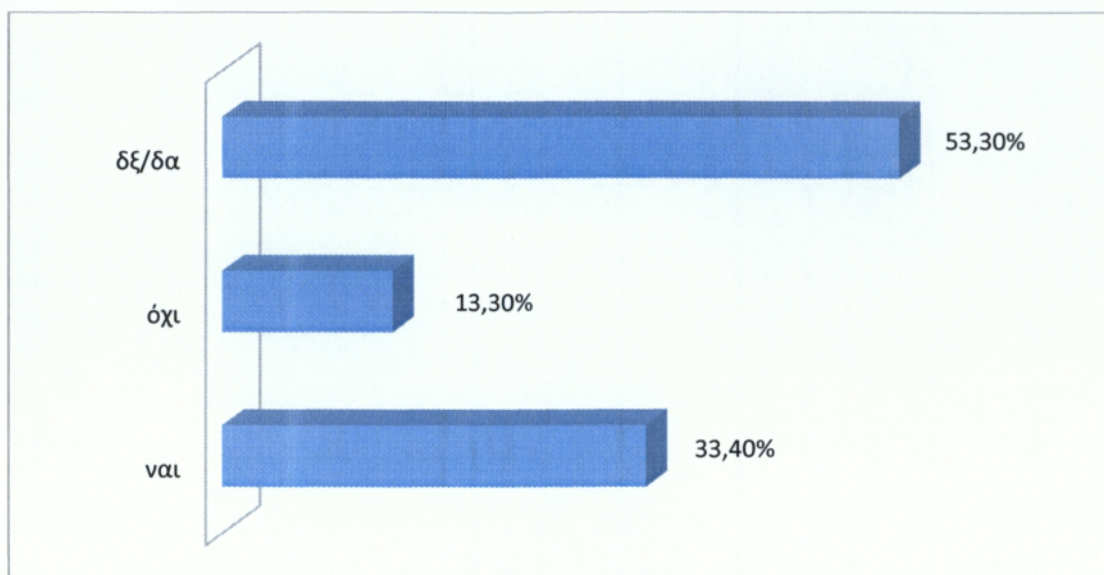
παραχωρηθεί σε ιδιώτες με τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου είναι μικρότερο από το ποσοστό που επιλέγει τη συλλογή των απορριμμάτων.

Στη συνέχεια, οι ερωτηθέντες προβαίνουν σε αξιολόγηση της εκλεγμένης δημοτικής αρχής, δηλαδή το δήμαρχο και τους δημοτικούς συμβούλους της πλειοψηφίας.

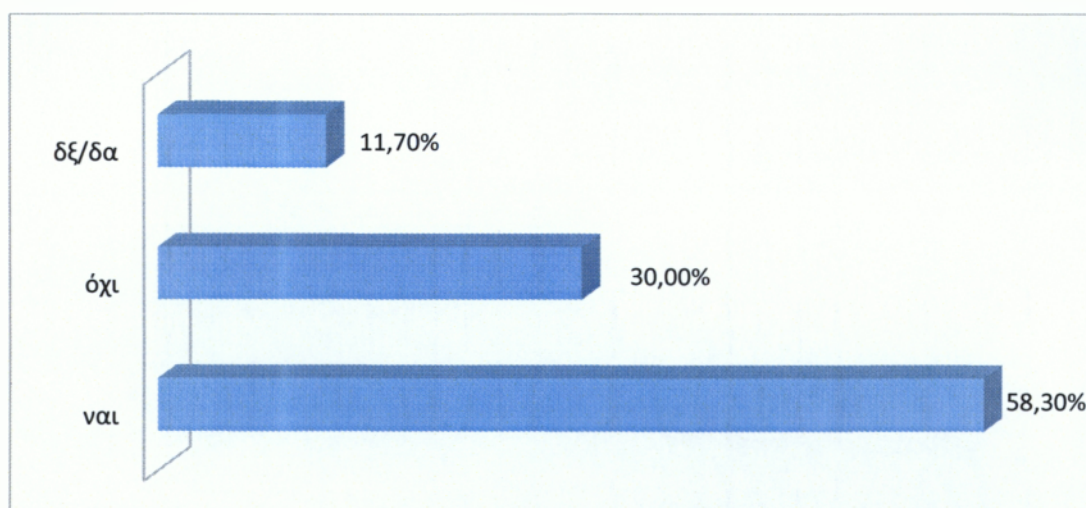
Σχήμα 4.40: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης (ερώτηση 26.1)

Πιο αναλυτικά, όσον αφορά στην εμπειρία της εκλεγμένης δημοτικής αρχής σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (60%) θεωρεί ότι είναι έμπειρη σε τέτοια θέματα.

Σχήμα 4.41: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με αξιόλογα & ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα (ερώτηση 26.2)

Επιπλέον, μόλις το 33,40% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή αποτελείται από αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα. Αξίζει να αναφερθεί ότι η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων επέλεξε την απάντηση «δεν ξέρω/δεν απαντώ».

Σχήμα 4.42: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα (ερώτηση 26.3)

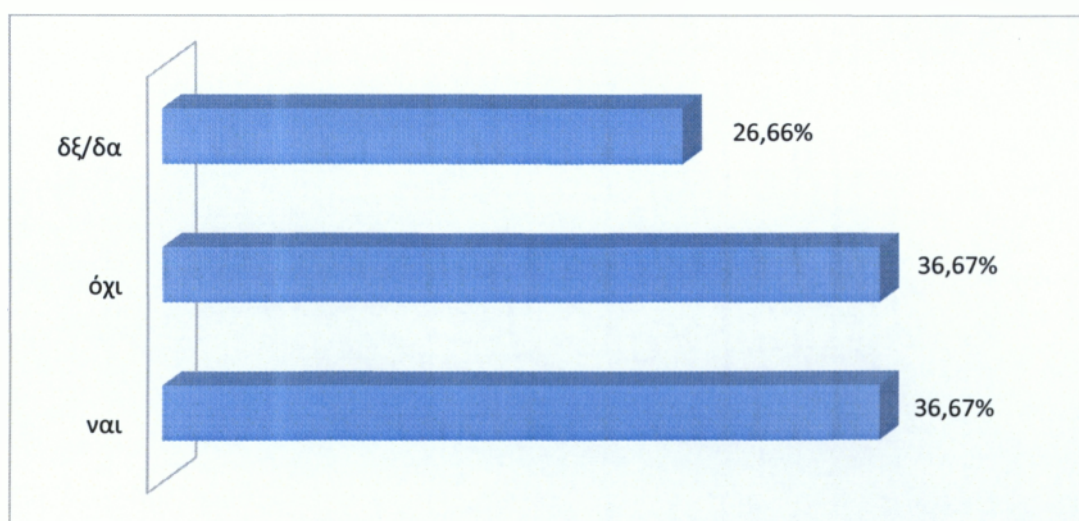
Επιπρόσθετα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστό 58,30% θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή παρουσιάζει ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά

προβλήματα. Ωστόσο, υπάρχει ένα σημαντικό ποσοστό (30%) που υποστηρίζει το αντίθετο.

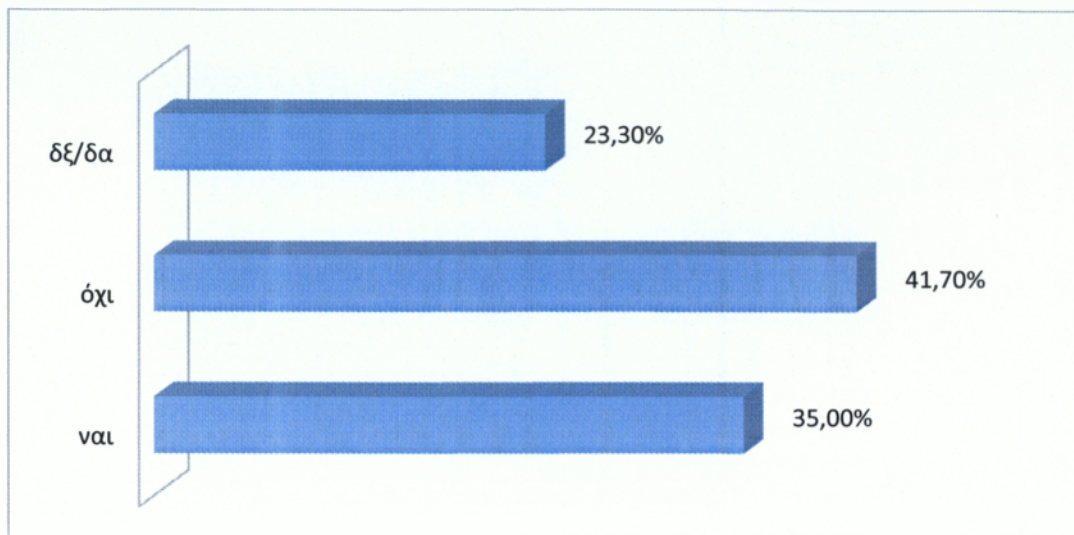
Σχήμα 4.43: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με θέληση και γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων (ερώτηση 26.4)

Παράλληλα, στην ερώτηση εάν θεωρούν ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή επιδεικνύει θέληση και γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων, το 48,30% απάντησε αρνητικά, ενώ το 16,70% θετικά. Αξίζει να αναφερθεί ότι το 35% των ερωτηθέντων δεν απάντησε στην ερώτηση.

Σχήμα 4.44: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση (ερώτηση 26.5)

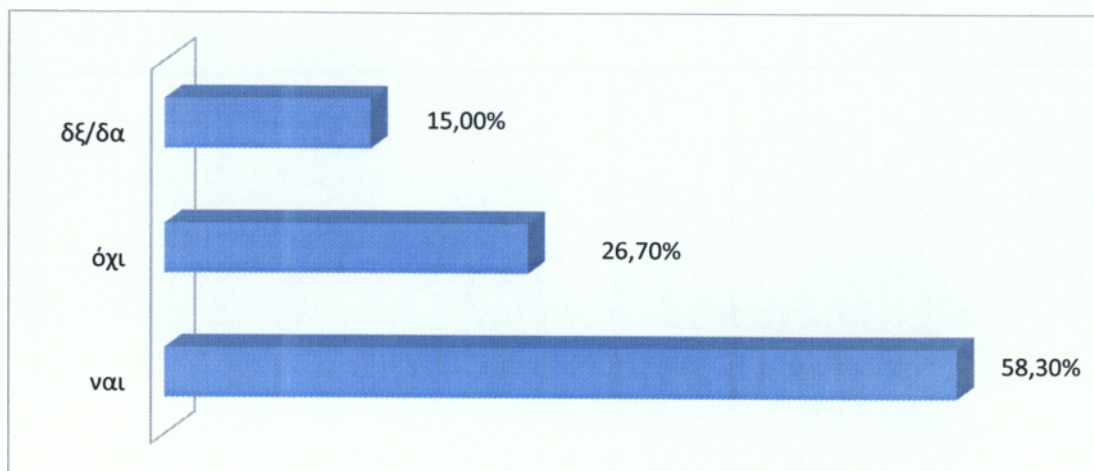
Επιπλέον, στην ερώτηση «εάν η εκλεγμένη δημοτική αρχή επιδεικνύει διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση», δεν μπορεί να εξαχθεί ένα σαφές συμπέρασμα, καθώς το 36,67% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά και το 36,67% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά. Το υπόλοιπο ποσοστό δεν απάντησε.

Σχήμα 4.45: Εκλεγμένη δημοτική αρχή: με διάθεση συνεργασία & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (ερώτηση 26.6)

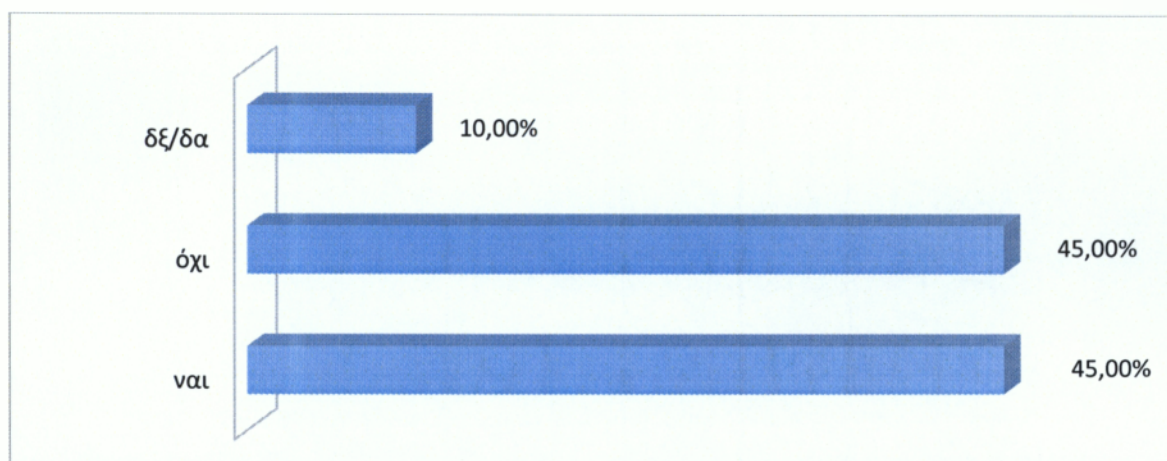
Στην ερώτηση «εάν η εκλεγμένη δημοτική αρχή έχει διάθεση συνεργασίας και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες», η πλειοψηφία (41,70%) απάντησε αρνητικά. Ωστόσο, με μικρή διαφορά, το 35% απάντησε θετικά, ενώ το 23,30% των ερωτηθέντων δεν απάντησε.

Εν συνεχεία, οι ερωτηθέντες προέβησαν στην αξιολόγηση της εκλεγμένης αντιπολίτευσης (επικεφαλής συνδυασμών και δημοτικοί σύμβουλοι που συγκροτούν τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου).

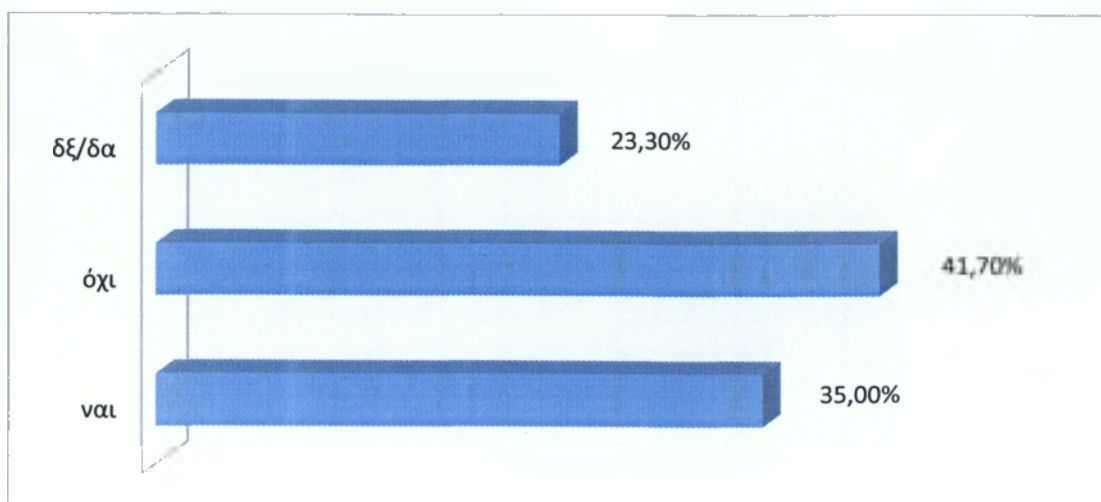
Σχήμα 4.46: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης (ερώτηση 27.1)

Πιο αναλυτικά, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (58,30%) θεωρεί την εκλεγμένη αντιπολίτευση έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ το 26,70% όχι.

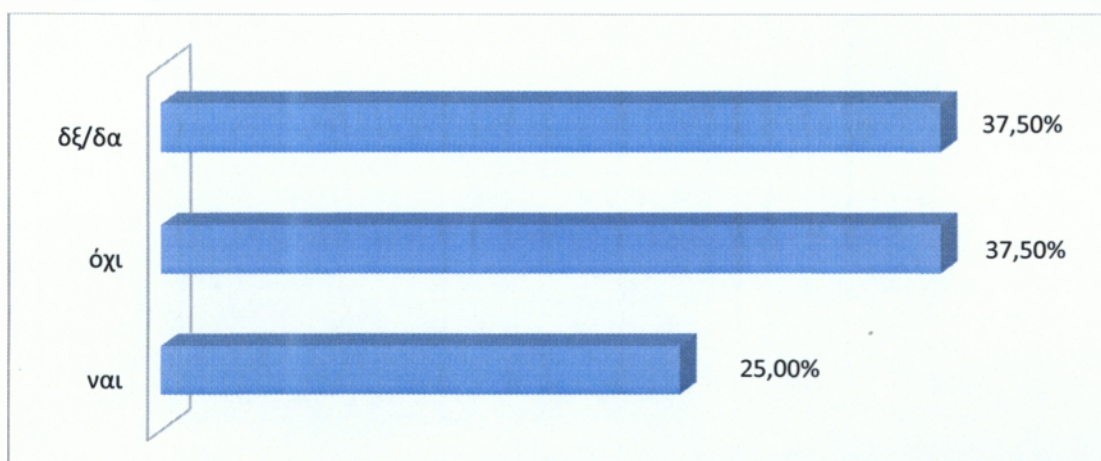
Σχήμα 4.47: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με αξιόλογα & ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα (ερώτηση 27.2)

Στο εάν η εκλεγμένη αντιπολίτευση αποτελείται από αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα, οι απόψεις των ερωτηθέντων δίστανται, καθώς 45% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά και 45% αρνητικά.

Σχήμα 4.48: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα (ερώτηση 27.3)

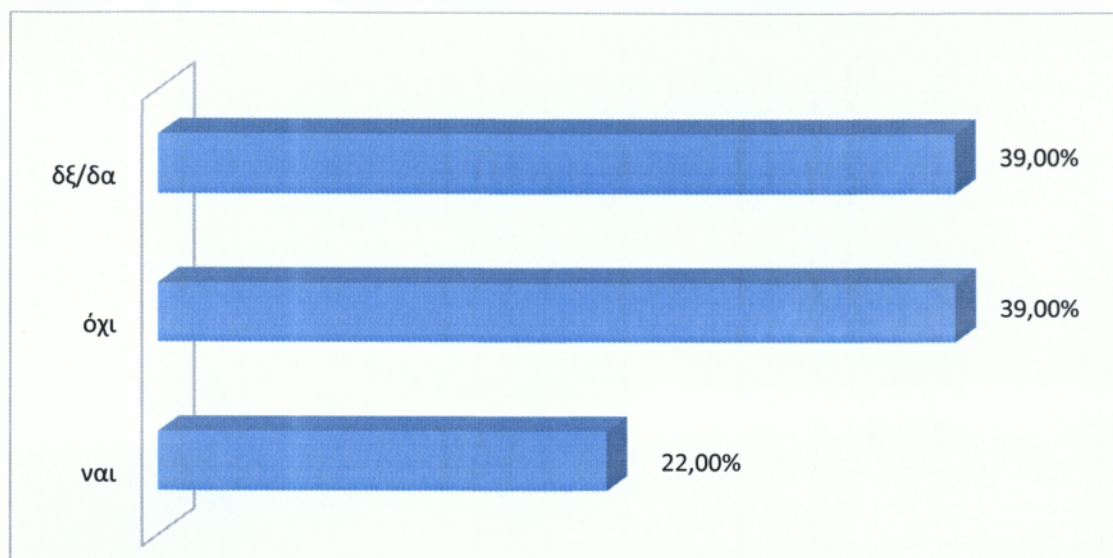
Επιπρόσθετα, το 41,70% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η εκλεγμένη αντιπολίτευση δεν επιδεικνύει ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα, ενώ το 35% πιστεύει το αντίθετο. Αξίζει να αναφερθεί ότι εφόσον το 58,30% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή παρουσιάζει ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα, ενδεχομένως να αναμενόταν ένα αντίστοιχο ποσοστό αρνητικό για την εκλεγμένη αντιπολίτευση.

Σχήμα 4.49: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων (ερώτηση 27.4)

Επιπρόσθετα, ένα σημαντικό ποσοστό (37,50%) δεν απάντησε στην ερώτηση που αφορά στο εάν η εκλεγμένη αντιπολίτευση επιδεικνύει θέληση και γνώση για την

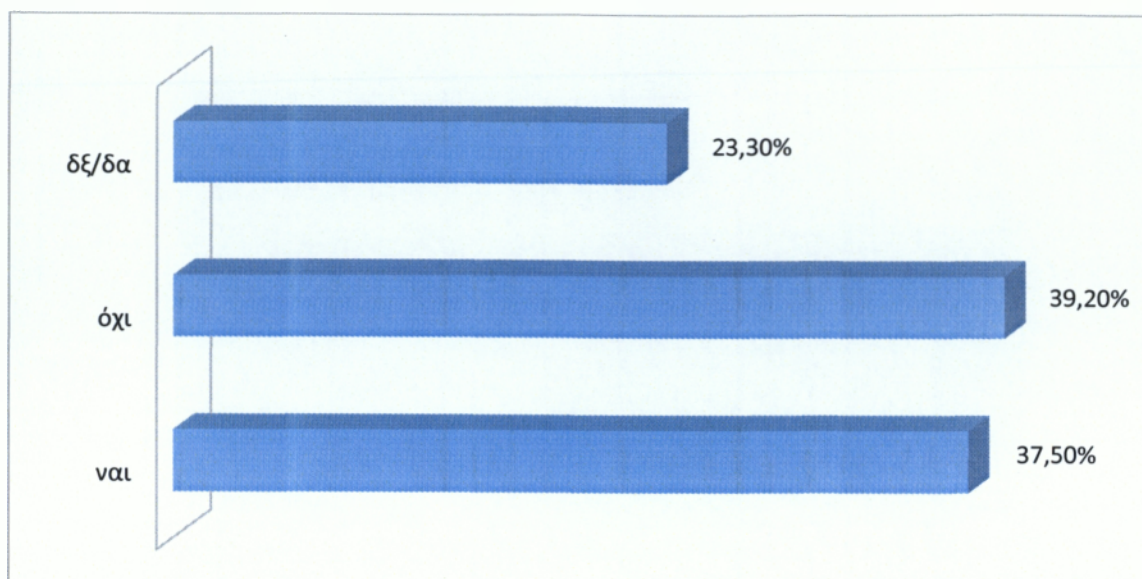
επίλυση των τοπικών προβλημάτων. Το ίδιο ποσοστό απάντησε αρνητικά, ενώ μόλις το 25% απάντησε θετικά. Ενδεχομένως, ένα μεγαλύτερο ποσοστό στη θετική απάντηση να αναμενόταν, καθώς το 48,30% απάντησε ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή δεν επιδεικνύει θέληση και γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων, ποσοστό το οποίο ενδεχομένως να αξιολογούσε θετικά την εκλεγμένη αντιπολίτευση στο ερώτημα αυτό. Ωστόσο, το ενδεχόμενο αυτό δεν επιβεβαιώνεται.

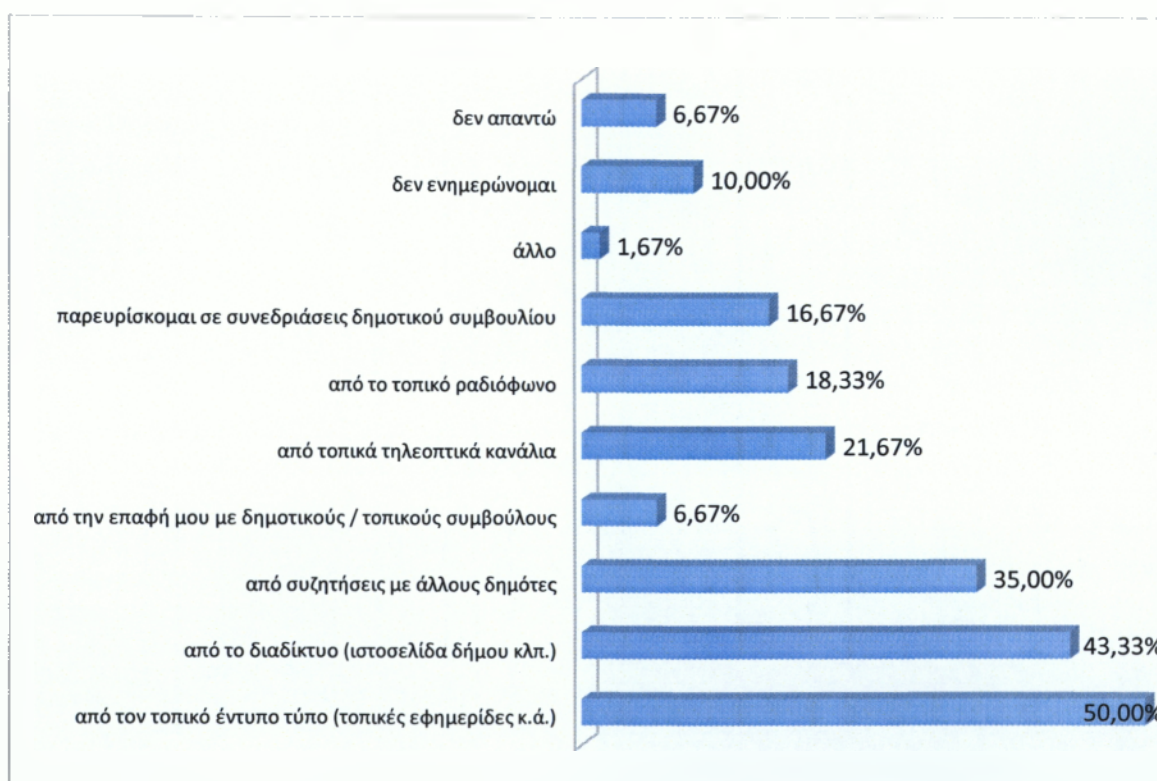
Σχήμα 4.50: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με διάθεση συνεργασίας με τη δημοτική αρχή (ερώτηση 27.5)

Επιπλέον, το 39% θεωρεί ότι η εκλεγμένη αντιπολίτευση δεν επιδεικνύει διάθεση συνεργασίας με τη δημοτική αρχή, ενώ το 22% πιστεύει ακριβώς το αντίθετο. Αξίζει να αναφερθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό (39%) δεν απάντησε στην ερώτηση.

Επίσης, σύμφωνα με το σχήμα 4.51, αναφορικά με το εάν η εκλεγμένη αντιπολίτευση επιδεικνύει διάθεση συνεργασίας και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες, οι απόψεις των ερωτηθέντων δίστανται, καθώς το 37,50% απάντησε θετικά και το 39,20% απάντησε αρνητικά, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (23,30%) δεν απάντησε στην ερώτηση.

Σχήμα 4.51: Εκλεγμένη αντιπολίτευση: με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (ερώτηση 27.6)

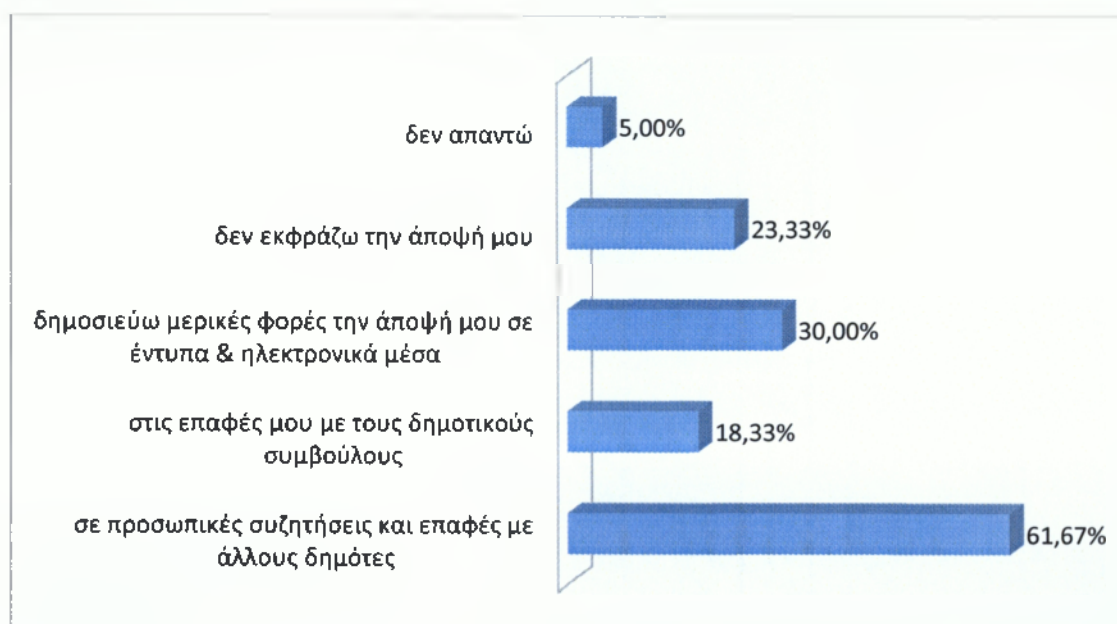

Σχήμα 4.52: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς τον τρόπο με τον οποίο ενημερώνονται για τα δρώμενα στο δήμο τους (ερώτηση 28)

Αναφορικά με το πώς ενημερώνονται για τις δραστηριότητες και τα δρώμενα στο δήμο τους, οι ερωτηθέντες απάντησαν πως ενημερώνονται από τον τοπικό τύπο σε

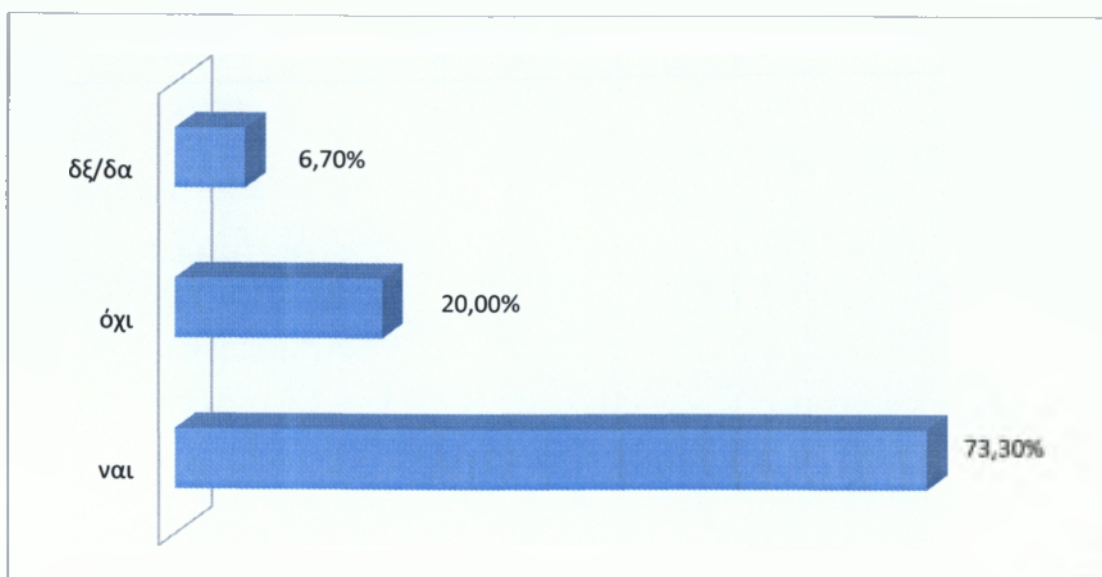
ποσοστό 50%, από το Διαδίκτυο (μέσα από την ιστοσελίδα του δήμου, τον ηλεκτρονικό τοπικό τύπο και άλλες ιστοσελίδες, όπως blogs κλπ.) σε ποσοστό 43,33%, μέσα από συζητήσεις με άλλους δημότες 35% και από τοπικά τηλεοπτικά κανάλια με 21,67%. Αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι το 10% των ερωτηθέντων απάντησε ότι δεν ενημερώνεται.

Σχήμα 4.53: Τρόπος έκφρασης των ερωτηθέντων για τις τοπικές υποθέσεις του δήμου (ερώτηση 29)

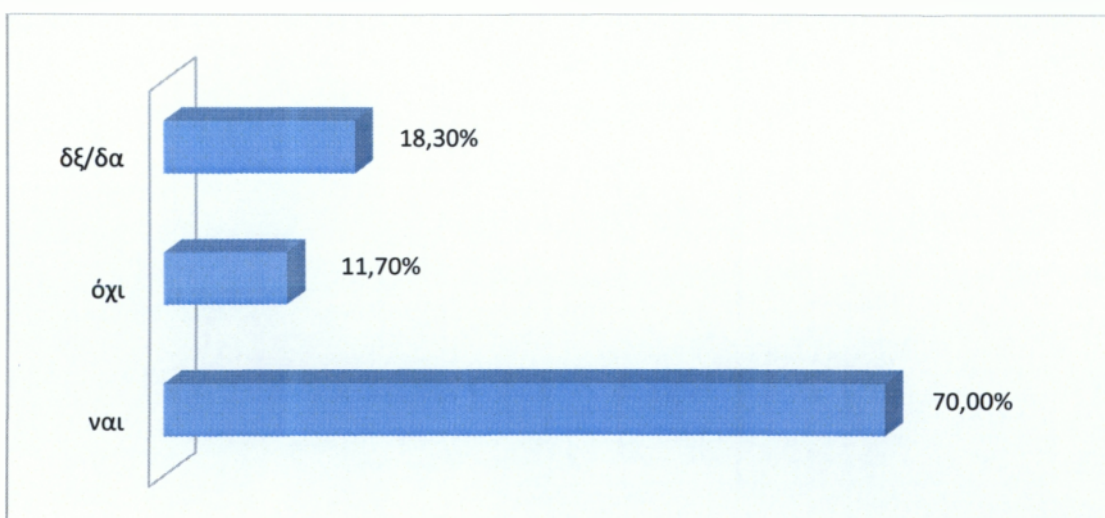
Όπως προκύπτει από τα δεδομένα του σχήματος 4.53, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (61,67%) εκφράζει την άποψή της για τις τοπικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο δήμος μέσα από προσωπικές συζητήσεις και επαφές με άλλους δημότες. Άλλος τρόπος έκφρασης είναι η δημοσίευση της άποψής τους σε έντυπα ή και ηλεκτρονικά έντυπα μερικές φορές (30%). Ωστόσο, ένα σημαντικό ποσοστό (23,33%) δεν εκφράζει τη γνώμη του.

Στη συνέχεια, οι ερωτηθέντες καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις που διερευνούν τη συμπεριφορά τους σε θέματα ανακύκλωσης.

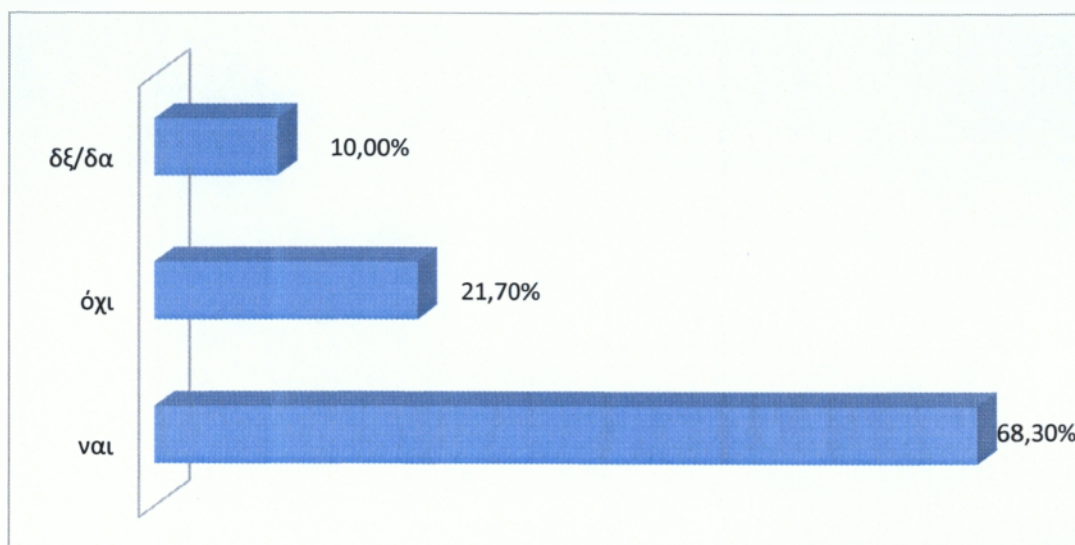
Σχήμα 4.54: Προσπαθούν να μειώσουν την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγουν (ερώτηση 30.1)

Πιο συγκεκριμένα, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (73,30%) προσπαθεί να μειώσει την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγουν. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι οι δημότες, κατά πλειοψηφία, κατανοούν ότι μπορούν να συνεισφέρουν στην προσπάθεια μείωσης του όγκου των παραγόμενων σκουπιδιών.

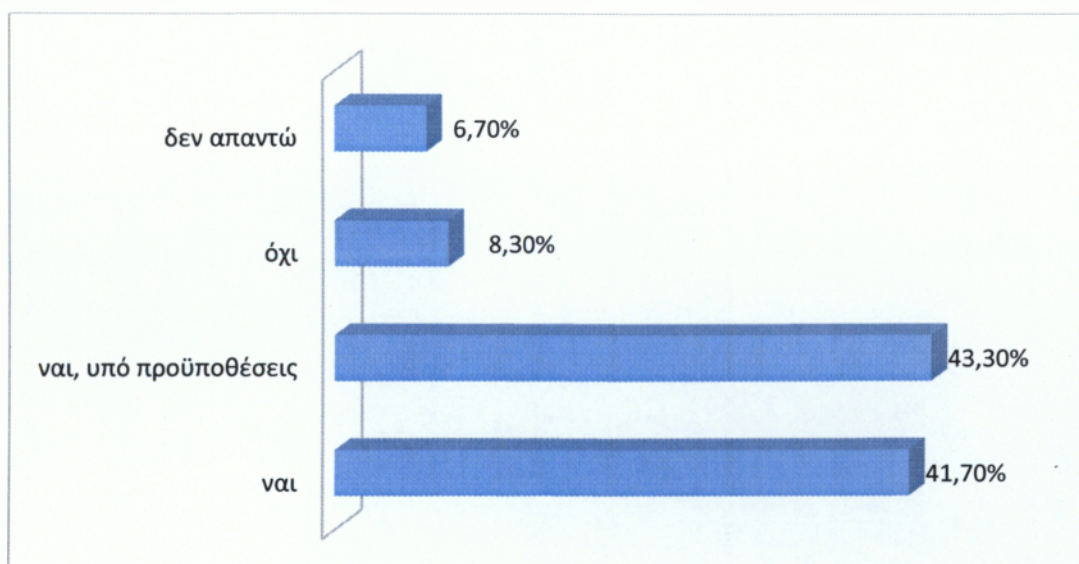
Σχήμα 4.55: Κάνουν διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι τους (ερώτηση 30.2)

Παράλληλα, η συντριπτική πλειοψηφία (70%) προβαίνει σε διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι. Το αποτέλεσμα αυτό καταδεικνύει ότι η πλειοψηφία των δημοτών ενδεχομένως να έχει αποκτήσει οικολογική συνείδηση.

Σχήμα 4.56: Προσπαθούν να επηρεάσουν και άλλους συνδημότες τους υπέρ της ανακύκλωσης (ερώτηση 30.3)

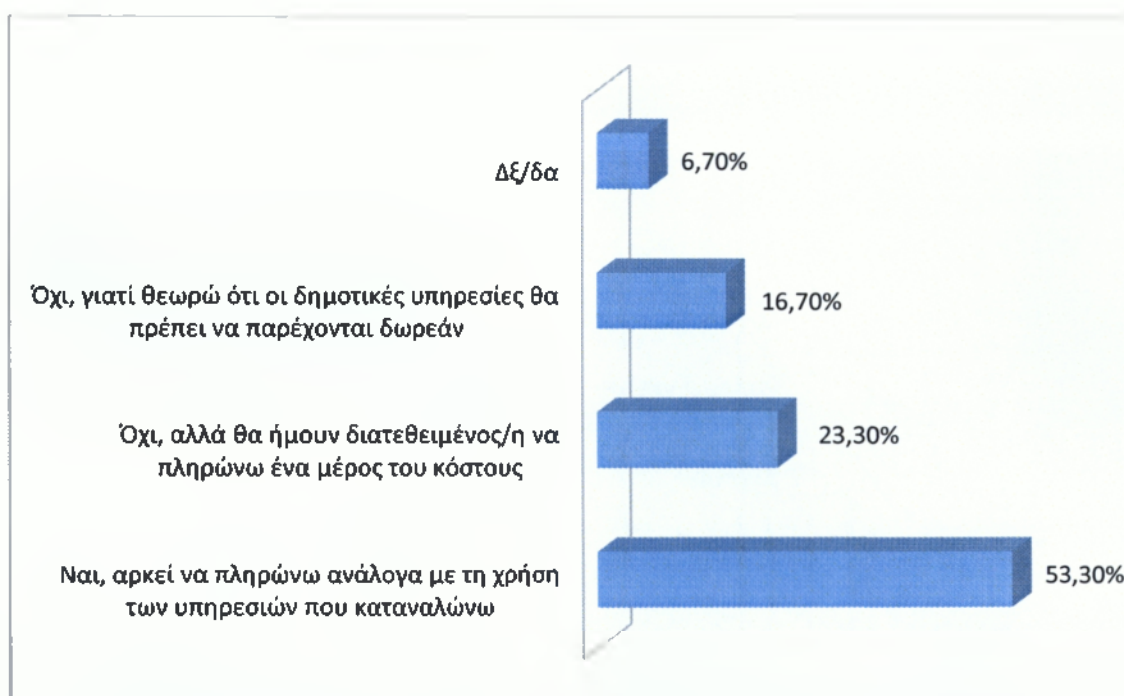
Επιπλέον, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (68,30%) προσπαθεί να επηρεάσει και άλλους συνδημότες υπέρ της ανακύκλωσης.

Σχήμα 4.57: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν είναι διαθέσιμοι να προσφέρουν εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο (ερώτηση 31)

Επιπρόσθετα, η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (85%) δήλωσε ότι είναι διαθέσιμη να προσφέρει εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο. Από το ποσοστό αυτό, το 41,70% δεν απαιτεί καμία προϋπόθεση. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι οι δημότες ενδιαφέρονται σε μεγάλο ποσοστό για το δήμο τους και είναι διατεθειμένοι να συνεισφέρουν εθελοντικά.

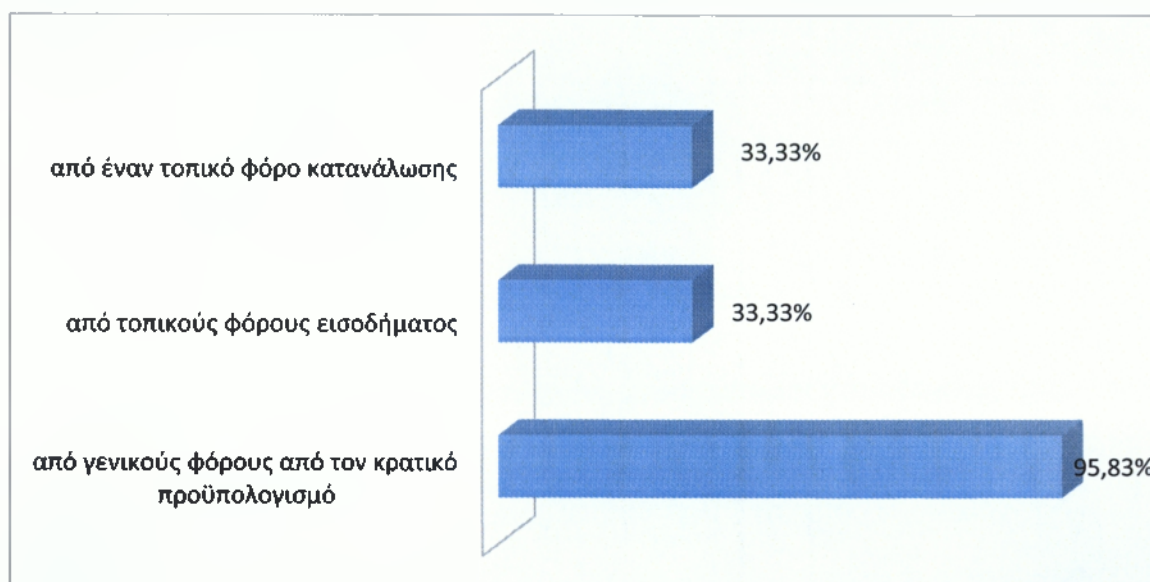
Στη συνέχεια, υποθέτοντας ότι ο δήμος λειτουργεί ορθολογικά και χωρίς σπατάλες και ότι παρέχει υπηρεσίες με ποιότητα και επάρκεια καθώς και ότι μπορεί να κοστολογήσει σωστά τις υπηρεσίες αυτές και να μετρήσει πόσο καταναλώνει ο κάθε δημότης, το δείγμα της έρευνας διερωτάται αν θα ήταν διατεθειμένο να πληρώσει το κόστος των δημοτικών υπηρεσιών που καταναλώνει.

Σχήμα 4.58: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν το κόστος των δημοτικών υπηρεσιών που καταναλώνουν (ερώτηση 32)

Όπως παρατηρούμε από τα δεδομένα του σχήματος, οι ερωτηθέντες κατά πλειοψηφία (53,30%) απάντησαν θετικά, με την προϋπόθεση να πληρώνουν ανάλογα με τη χρήση των υπηρεσιών που καταναλώνουν. Επίσης, αθροιστικά το 40% απάντησε αρνητικά. Πιο αναλυτικά, το 23,30% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά, αλλά δήλωσε ότι

θα ήταν διατεθειμένο να πληρώνει ένα μέρος του κόστους, ενώ το 16,70% απάντησε αρνητικά για το λόγο ότι θεωρεί ότι οι δημοτικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν. Συνοψίζοντας τις απαντήσεις στην ερώτηση αυτή, παρατηρούμε ότι αθροιστικά ένα σημαντικό ποσοστό (76,60%) θα ήταν διατεθειμένο να πληρώσει τουλάχιστον ένα μέρος του κόστους των υπηρεσιών που καταναλώνει.

Σχήμα 4.59: Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το πώς νομίζουν ότι θα πρέπει να καλύπτεται το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών (ερώτηση 33)

Στην ερώτηση 33 (όπου δίνεται η δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων), η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (95,83%) θεωρεί ότι το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών θα πρέπει να καλύπτεται από γενικούς φόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αναφορικά με τα προβλήματα και τις αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η πλειοψηφία (45%) των ερωτηθέντων, κάνει λόγο για μη ενεργοποίηση και μη συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις και για χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών (36,67%). Επιπλέον προβλήματα είναι η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ δημοτικών αρχών και πολιτών, η αδυναμία εκτέλεσης βασικών έργων, λόγω μικρού μεγέθους, η διασπάθιση χρήματος και οι οικονομικές ατασθαλίες, οι ανισότητες μεταξύ δήμων και η γραφειοκρατία. Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι οι ερωτηθέντες κατά πλειοψηφία υποστηρίζουν ότι το πρόγραμμα «Καλλικράτης» αναμένεται να επιφέρει μια ορισμένη βελτίωση στα περισσότερα προβλήματα που εμφάνιζε το προηγούμενο καθεστώς, με κυρίαρχα προβλήματα τη γραφειοκρατία, την εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση και την πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα.

Επιπρόσθετα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ως τα πιο κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης τα δημοψηφίσματα, την άμεση επαφή μεταξύ των δημοτικών συμβούλων και των πολιτών, καθώς και την ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου.

Παράλληλα, η μεγάλη πλειοψηφία του δείγματος θεωρεί ότι η συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο τους είναι γενικά σωστή. Ωστόσο, σε ποσοστό 45% οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι η συνένωση είναι γενικά σωστή, αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει έπειτα από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία.

Αναφορικά με τα προβλήματα στη λειτουργία του δήμου πριν τη σύσταση των «Καλλικρατικών» δήμων, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων αναφέρεται στην σπατάλη πόρων, την υποσχεσιολογία και τη χαμηλή αποτελεσματικότητα, καθώς και τη μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών.

Σε μία σύγκριση των αξιολογήσεων της εξυπηρέτησης από διάφορες υπηρεσίες του Δήμου πριν και μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» παρατηρείται ότι η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος θεωρεί καλή έως πολύ καλή την εξυπηρέτηση από ΚΕΠ πριν και μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη». Επιπρόσθετα, μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» παρατηρείται ότι το ποσοστό:

- των ικανοποιημένων δημοτών από την εξυπηρέτησή τους από το Μητρώο του Δήμου αυξήθηκε,
- των ερωτηθέντων που θεωρούν την εξυπηρέτησή τους από τη Δημοτική Αστυνομία από καλή έως πολύ καλή μειώθηκε κατά 18,4%,
- των ικανοποιημένων δημοτών από τις παρεχόμενες από την Κοινωνική Υπηρεσία υπηρεσίες αυξήθηκε,
- των ικανοποιημένων δημοτών από τις παρεχόμενες από το Δημοτικό Θέατρο υπηρεσίες μειώθηκε,
- των δημοτών που θεωρεί την εξυπηρέτησή του από την Υπηρεσία Μεταναστών καλή έως πολύ καλή μειώθηκε κατά 25%, σε σύγκριση με πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη»,
- των ερωτηθέντων που θεωρεί την εξυπηρέτησή τους από τη Δημοτική Αγορά από καλή έως πολύ καλή μειώθηκε κατά 5% ενώ αυξήθηκε το ποσοστό των ερωτηθέντων που την αξιολογεί ως μέτρια
- των ερωτηθέντων που αξιολογεί την εξυπηρέτησή τους από την Τεχνική Υπηρεσία από καλή έως πολύ καλή μειώθηκε πάνω από 11%, ενώ αυξήθηκε λίγο το ποσοστό που αξιολογεί την εξυπηρέτησή τους ως κακή
- των ερωτηθέντων που αξιολογεί την εξυπηρέτησή τους από τη Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης από καλή έως πολύ καλή μειώθηκε κατά 15%
- των ερωτηθέντων που αξιολογεί την εξυπηρέτησή τους από την Υπηρεσία Καθαριότητας πολύ καλή εμφανίζεται μειωμένο κατά 20%.

- των ερωτηθέντων που αξιολογεί την εξυπηρέτησή τους από την Ταμειακή Υπηρεσία αθροιστικά από καλή έως πολύ καλή εμφανίζεται μειωμένο κατά 13,4%.
- των ερωτηθέντων που αξιολογεί την εξυπηρέτησή τους από το ΚΑΠΗ αθροιστικά από καλή έως πολύ καλή είναι μειωμένο κατά 11,6%
- των ερωτηθέντων που αξιολογούν την εξυπηρέτησή τους από το Βρεφονηπιακό Σταθμό πολύ καλή μειώθηκε κατά 23,4%.

Συνοπτικά, με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» παρατηρείται γενικά μια μικρή μείωση του ποσοστού των δημοτών που αξιολογεί την εξυπηρέτησή του από διάφορες υπηρεσίες του δήμου καλή έως πολύ καλή.

Επιπρόσθετα, οι ερωτηθέντες δημότες εμφανίζονται κατά πλειοψηφία ικανοποιημένοι έως πολύ ικανοποιημένοι από την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών του δήμου. Ωστόσο, υπάρχει ένα ποσοστό το οποίο δεν είναι ικανοποιημένο. Για το λόγο αυτό, προτείνεται να αυξηθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Επίσης, αναφορικά με την ποσότητα / επάρκεια των παρεχόμενων υπηρεσιών, το δείγμα εμφανίζεται χωρισμένο, καθώς το μισό δείγμα (50%) είναι ικανοποιημένο έως πολύ ικανοποιημένο, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό εμφανίζεται δυσαρεστημένο έως πολύ δυσαρεστημένο. Για το λόγο αυτό προτείνεται να αυξηθούν ποσοτικά οι παρεχόμενες υπηρεσίες, προκειμένου να θεωρούνται επαρκείς από τους δημότες. Παράλληλα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί συνολικά ότι το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι ικανοποιητικό. Αντίθετα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστό αθροιστικά 50% είναι δυσαρεστημένοι έως πολύ δυσαρεστημένοι από τα χρήματα που πληρώνουν για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, δηλαδή τα δημοτικά τέλη και τις τιμές των υπηρεσιών. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι οι δημότες ενδεχομένως επιθυμούν χαμηλότερα δημοτικά τέλη και χαμηλότερες τιμές των υπηρεσιών.

Στη συνέχεια, αναφορικά με τα ζητήματα της περιοχής τους που θεωρούν κρίσιμα και θα πρέπει να αντιμετωπισθούν, στην πρώτη βαθμίδα βρίσκονται οι βασικές τεχνικές υποδομές, η διαχείριση των απορριμμάτων, οι αδειοδοτήσεις των καταστημάτων και

η χαμηλή επιχειρηματικότητα. Επιπλέον, οι ερωτηθέντες θεωρούν ως πρωταρχικό μέλημα του Δ.Σ. σε θέματα που αφορούν στη διαχείριση των απορριμμάτων τη διαλογή στην πηγή καθώς και την προώθηση ορισμένων προγραμμάτων. Αναφορικά με το ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων, οι ερωτηθέντες θέτουν ως βασικές προτεραιότητες την εξοικονόμηση νερού άρδευσης, την καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού, τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων και τη μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού.

Επίσης, οι ερωτηθέντες δημότες, κατά πλειοψηφία, θεωρούν ότι, προκειμένου να αυξηθεί η επισκεψιμότητα στο δήμο τους πρέπει να βελτιωθεί η εικόνα του δήμου μέσα από την ανάπτυξη των τουριστικών υποδομών, την καθαριότητα και τη βελτίωση των οδικών δικτύων.

Αναφορικά με τον εθελοντισμό, η πλειοψηφία θεωρεί οι υπηρεσίες των εθελοντικών οργανώσεων ή των προσώπων θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στον τομέα του πρασίνου και της καθαριότητας αλλά και στις υπηρεσίες της κοινωνικής πρόνοιας. Παράλληλα, αθροιστικά, το 85% θεωρεί την αξιοποίηση των εθελοντικών υπηρεσιών στο δήμο σχετικά χρήσιμη έως πολύ χρήσιμη. Επίσης, η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος δήλωσε ότι είναι διαθέσιμη να προσφέρει εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο. Από το ποσοστό αυτό, το 41,70% δεν απαιτεί καμία προϋπόθεση. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι οι δημότες ενδιαφέρονται σε μεγάλο ποσοστό για το δήμο τους και ότι είναι διατεθειμένοι να συνεισφέρουν εθελοντικά.

Η πλειοψηφία είναι υπέρ της συνεργασίας του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου. Ωστόσο, ένα μεγάλο ποσοστό (38,30%) των ερωτηθέντων επέλεξε την απάντηση «δεν ξέρω/δεν απαντώ», γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι ένα μεγάλο μέρος των δημοτών δεν έχει διαμορφώσει άποψη για μια ενδεχόμενη συνεργασία του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα. Παράλληλα, οι ερωτηθέντες που είναι υπέρ της συνεργασίας του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου, θεωρούν ότι ορισμένες υπηρεσίες στο δήμο θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες με τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου. Οι υπηρεσίες αυτές που

συγκεντρώνουν μεγάλα ποσοστά απάντησης είναι η συλλογή των απορριμμάτων (92,59%), οι υπηρεσίες υγείας (77,78%), η επεξεργασία των απορριμμάτων (70,37%) και οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης (59,26%).

Αναφορικά με την αξιολόγηση της εκλεγμένης δημοτικής αρχής και της αντιπολίτευσης στην οποία προβαίνουν οι δημότες, προκύπτουν τα εξής:

- η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ότι τόσο η εκλεγμένη δημοτική αρχή όσο και η αντιπολίτευση είναι έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης
- μόλις το 33,40% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή αποτελείται από αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα, ενώ για την εκλεγμένη αντιπολίτευση οι απόψεις των δημοτών δίστανται
- η πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστό 58,30% θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή παρουσιάζει ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα, ενώ το 41,70% θεωρεί ότι η εκλεγμένη αντιπολίτευση δεν επιδεικνύει ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα
- το 48,30% θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή δεν επιδεικνύει θέληση και γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την αντιπολίτευση αγγίζει το 37,50%
- αναφορικά με το εάν η εκλεγμένη δημοτική αρχή επιδεικνύει διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση, δεν μπορεί να εξαχθεί ένα σαφές συμπέρασμα, καθώς το 36,67% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά και το 36,67% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά. Αντίστοιχα, το 39% θεωρεί ότι η εκλεγμένη αντιπολίτευση δεν επιδεικνύει διάθεση συνεργασίας με τη δημοτική αρχή, ενώ το 22% πιστεύει ακριβώς το αντίθετο.
- το 41,70% θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή δεν έχει διάθεση συνεργασίας και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες, σε αντίθεση με το 35% που απάντησε θετικά, ενώ για την εκλεγμένη αντιπολίτευση οι απόψεις των ερωτηθέντων δίστανται.

Εν συνεχεία, αναφορικά με το πώς ενημερώνονται για τις δραστηριότητες και τα δρώμενα στο δήμο τους, οι ερωτηθέντες απάντησαν πως ενημερώνονται από τον τοπικό τύπο σε ποσοστό 50%, από το Διαδίκτυο (μέσα από την ιστοσελίδα του δήμου, τον ηλεκτρονικό τοπικό τύπο και άλλες ιστοσελίδες, όπως blogs κλπ.) σε ποσοστό 43,33%, μέσα από συζητήσεις με άλλους δημότες 35% και από τοπικά τηλεοπτικά κανάλια με 21,67%. Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί το γεγονός ότι το 10% των ερωτηθέντων απάντησε ότι δεν ενημερώνεται.

Επιπλέον, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εκφράζει την άποψή της για τις τοπικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο δήμος μέσα από προσωπικές συζητήσεις και επαφές με άλλους δημότες. Άλλος τρόπος έκφρασης είναι η δημοσίευση της άποψής τους σε έντυπα ή και ηλεκτρονικά έντυπα μερικές φορές (30%). Ωστόσο, ένα σημαντικό ποσοστό (23,33%) δεν εκφράζει τη γνώμη του.

Επίσης, όσον αφορά στην ανακύκλωση, η πλειοψηφία των δημοτών προσπαθεί να μειώσει την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγουν, προβαίνει σε διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι και προσπαθεί να επηρεάσει και άλλους συνδημότες υπέρ της ανακύκλωσης. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι οι δημότες, κατά πλειοψηφία, έχοντας αποκτήσει οικολογική συνείδηση, κατανοούν ότι μπορούν να συνεισφέρουν στην προσπάθεια μείωσης του όγκου των παραγόμενων σκουπιδιών.

Στη συνέχεια, υποθέτοντας ότι ο δήμος λειτουργεί ορθολογικά και χωρίς σπατάλες και ότι παρέχει υπηρεσίες με ποιότητα και επάρκεια καθώς και ότι μπορεί να κοστολογήσει σωστά τις υπηρεσίες αυτές και να μετρήσει το πόσο καταναλώνει ο κάθε δημότης, αθροιστικά ένα σημαντικό ποσοστό (76,60%) θα ήταν διατεθειμένο να πληρώσει τουλάχιστον ένα μέρος του κόστους των υπηρεσιών που καταναλώνει.

Επιπλέον, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (95,83%) θεωρεί ότι το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών θα πρέπει να καλύπτεται από γενικούς φόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Στη βιβλιογραφική ανασκόπηση, σύμφωνα με τη swot ανάλυση του Δήμου Καλαμάτας, αναφέρεται ότι υπάρχει χαμηλή συνείδηση τοπικιστικής αντίληψης. Ωστόσο, μια γενική εικόνα που προκύπτει από την παρούσα έρευνα είναι ότι η χαμηλή συνείδηση τοπικιστικής αντίληψης δεν αφορά στην πλειοψηφία των δημοτών, καθώς δείχνουν να ενδιαφέρονται για τις τοπικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο δήμος, μέσα από την ενημέρωσή τους κυρίως από τον τοπικό έντυπο τύπο και το διαδίκτυο και, επιπλέον, εκφράζουν την άποψή τους για τις τοπικές υποθέσεις. Επιπρόσθετα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστό θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή ενδιαφέρεται και επιδεικνύει ευαισθησία, θέληση και γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων. Αντίθετα, μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων (41,70%) διατείνεται ότι η εκλεγμένη αντιπολίτευση δεν επιδεικνύει ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα.

Σύμφωνα με την ιεράρχηση από τους ερωτηθέντες των ζητημάτων της περιοχής, προκύπτει ότι κρίσιμα ζητήματα είναι οι βασικές τεχνικές υποδομές, η διαχείριση των απορριμμάτων, οι αδειοδοτήσεις των καταστημάτων, η χαμηλή επιχειρηματικότητα, η διαχείριση υδάτινων πόρων, η ανεργία, οι χαμηλές παραγωγικές επενδύσεις, ο πολεοδομικός σχεδιασμός και οι βασικές κοινωνικές υποδομές. Αντίστοιχα, σύμφωνα με τη swot ανάλυση το επίπεδο της τουριστικής υποδομής του δήμου θεωρείται μέτριο, ενώ το επίπεδο του τοπικού οδικού δικτύου θεωρείται χαμηλό. Παράλληλα, στις αδυναμίες του δήμου (σύμφωνα με τη swot ανάλυση) προστίθεται η περιορισμένη ρευστότητα, ενώ η καλπάζουσα ανεργία παραμένει σοβαρή απειλή. Επίσης, μόλις το 33,40% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η εκλεγμένη δημοτική αρχή αποτελείται από αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα. Το αποτέλεσμα αυτό επιβεβαιώνει άλλη μια αδυναμία του δήμου Καλαμάτας που διατυπώνεται στη swot ανάλυση που αφορά στο χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού. Επομένως, δύναται να διατυπωθεί ότι οι απόψεις των δημοτών αναφορικά με τις αδυναμίες του δήμου επιβεβαιώνουν σε μεγάλο βαθμό τη swot ανάλυση του δήμου που παρουσιάστηκε στο θεωρητικό κομμάτι της παρούσας εργασίας.

Μια γενική εικόνα είναι ότι, σύμφωνα με τη γνώμη του συγγραφέα, οι δημότες κατά πλειοψηφία υποστηρίζουν ότι το πρόγραμμα «Καλλικράτης» αναμένεται να επιφέρει μια ορισμένη βελτίωση στα περισσότερα προβλήματα που εμφάνιζε το προηγούμενο καθεστώς, με κυρίαρχα προβλήματα τη γραφειοκρατία, την εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση και την πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα.

Επιπρόσθετα, αναφορικά με το Δήμο της Καλαμάτας, προσωπική μου άποψη είναι ότι λόγω της έλλειψης χρημάτων και κονδυλίων, ενδεχομένως να αντιμετωπίσει ορισμένα προβλήματα που αφορούν σε θέματα εγκατάστασης κτηρίων, απορριμμάτων και υγιεινής

5.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Προτείνεται η αντιμετώπιση της έλλειψης επικοινωνίας που υφίσταται μεταξύ των δημοτικών αρχών και των πολιτών, της αδυναμίας εκτέλεσης των βασικών έργων, η καταπολέμηση της διασπάθισης χρήματος και των τυχόν οικονομικών ατασθαλιών, η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των δήμων και η πάταξη της γραφειοκρατίας.

Επιπρόσθετα, απαιτείται η αύξηση της ενεργού συμμετοχής του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης μέσα από κατάλληλα μέτρα, όπως τα δημοψηφίσματα, η άμεση επαφή μεταξύ των δημοτικών συμβούλων και των πολιτών, καθώς και η ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου. Παράλληλα, προτείνεται να αυξηθούν ποσοτικά οι παρεχόμενες υπηρεσίες, προκειμένου να θεωρούνται επαρκείς από τους δημότες και να γίνει προσπάθεια μείωσης των δημοτικών τελών και των τιμών των υπηρεσιών. Επίσης, προτείνεται να αυξηθούν οι αδειοδοτήσεις των καταστημάτων προκειμένου να ενισχυθούν οι επενδύσεις και κατά συνέπεια η οικονομική ρευστότητα, αυξάνοντας παράλληλα την επιχειρηματικότητα και επιβραδύνοντας την αυξανόμενη ανεργία.

Πολύ σημαντικό ρόλο ενδέχεται να διαδραματίσει η βελτίωση της εικόνας του δήμου μέσα από την ανάπτυξη των τουριστικών υποδομών, την καθαριότητα και τη βελτίωση των οδικών δικτύων. Ένα επίσης σημαντικό μέτρο είναι η εφαρμογή

προγραμμάτων εθελοντισμού κυρίως στον τομέα του πρασίνου και της καθαριότητας αλλά και στις υπηρεσίες της κοινωνικής πρόνοιας

Εν συνεχεία, προτείνεται η συνεργασία του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου, υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου. Τέλος, τόσο η εκλεγμένη δημοτική αρχή όσο και η αντιπολίτευση πρέπει να στελεχωθούν από περισσότερο ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (Ιούλιος, 2012), “Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011”, Διαθέσιμο στο: http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/General/NWS_CENSUS_310712_GR.pdf

Επιμελητήριο Μεσσηνίας, (2012), “Συμμαχία για την Ενδυνάμωση της Μεσσηνιακής Αγοράς”, Διαθέσιμο στο: <http://www.messinianchamber.gr/>

Επιμελητήριο Μεσσηνίας, (2010), “Η αγορά εργασίας στο νομό Μεσσηνίας, Δελτίο Δεκεμβρίου 2010”, Διαθέσιμο στο: http://www.messinianchamber.gr/mesiniaimages/DELTIOAGORASN_F28.MessiniasNo2-Dekemvrios2010.pdf

Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων, (2011), *Εξελίξεις στα Βασικά Μεγέθη της Ελληνικής Ξενοδοχειακής Αγοράς κατά τα έτη 2010 – 2011*, Αθήνα.

Καρκαγιάννης, Α. (2008), “Καποδίστριας 2”, *Εφημερίδα Καθημερινή*, Διαθέσιμο στο: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_2_06/08/2008_280223

Λιοντήρης, Γ. (2010), *Εφαρμογή Ν. 3851/2010 (“Καλλικράτης”), Δήμος Καλαμάτας (Πρώην Δήμοι: Άρις, Αρφαρά, Θουρία, Καλαμάτα), Τομέας: Γεωτεχνικά, Έκθεση Υφιστάμενης Κατάστασης, Αρμοδιότητες & Προοπτικές, Καλαμάτα.*

Περιφέρεια Πελοποννήσου, (2012), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Πελοποννήσου, Στρατηγικός Σχεδιασμός, Παράρτημα: Ανάλυση & Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης*, Διαθέσιμο στο: <http://ppel.gov.gr/wp-content/uploads/2012/09/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91-%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A4%>

[CE%97%CE%93%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A5-%CE%A0%CE%95%CE%A1%CE%99%CE%A6%CE%95%CE%A1%CE%95%CE%99%CE%91%CE%A3-%CE%A0%CE%95%CE%9B%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9D%CE%9D%CE%97%CE%A3%CE%9F%CE%A5.pdf](#)

Περιφέρεια Πελοποννήσου, (2007), *Προτεινόμενο Αναθεωρημένο Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοποννήσου 2000-2006*.

Πετρόγιαννης, Α. (2012), “Η ανεργία στη Μεσσηνία”, Εφημερίδα Θάρρος, Διαθέσιμο στο: http://www.tharrosnews.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=38050

Πετρόγιαννης, Α. (2012), “Νέο Άλμα κατά 7% της ανεργίας στην Πελοπόννησο”, Εφημερίδα Θάρρος, Διαθέσιμο στο: http://www.tharrosnews.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=38827&Itemid=32

Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, (2010), *Σχέδιο Νόμου: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»*, Διαθέσιμο στο: http://www.eetaa.gr/kallikratis/nomosxedio/Sxedio_Nomou_Kallikratis.pdf

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

http://www.vpes.gr/kapodistriasis/greek/kapo/fr_1to27.htm (Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης)

http://www.ebeh.gr/c/document_library/get_file?uuid=c6e1c996-a898-4392-a10f-cb3852a4a32c&groupId=14 (Επιμελητήριο Ηρακλείου)

<http://www.teikal.gr/index.php/2010-12-22-09-46-07> (ΤΕΙ Καλαμάτας)

http://www.uop.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=124&Itemid=241&lang=el (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

<http://www.europedirect.gr/kalamata.html>

http://www.eleftheriaonline.gr/index.php?option=com_k2&view=item&id=19263:%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CE%B8%CE%B7%CE%BA%CE%B1%CE%BD-%CF%84%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE%CF%82-2011-%CE%B7-%CE%BCE%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B7%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF%81%CF%8C%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CE%BC%CE%AF%CE%B1-%CE%BC%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%AE%CE%BD%CE%B7&Itemid=16

(Εφημερίδα Ελευθερία)

<http://www.messinianchamber.gr/mesinia/articles/article.jsp?categoryid=2461&content=103&globalid=10401&articleid=3262>

(Μεσσηνιακό Επιμελητήριο)

<http://www.datarc.gr/userfiles/omilia.pdf> (DATA RC)

<http://www.kalamata.gr/default.asp?static=101&id=2872> (Δήμος Καλαμάτας)

<http://www.peloponnisos.gr/index.php?option=content&task=view&id=93#9>

(Περιφέρεια Πελοποννήσου)

http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/aitiologiki_kallikrati_9_6_2010.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Διοικητική μεταρρύθμιση - Πρόγραμμα «Καλλικράτης»

Ερωτηματολόγιο προς τους πολίτες για την Α'βάθμια Αυτοδιοίκηση

ΔΕΙΓΜΑ

Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο είναι ΑΚΡΩΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΕΣ. Οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς στατιστικής και κανένας δεν θα λάβει γνώση των ατομικών σας στοιχείων ή απαντήσεων, ούτε Δημόσια Αρχή ούτε ιδιώτης.

Βασικές διευκρινίσεις:

- Υπάρχουν πέντε τύποι ερωτήσεων: (α) Πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση – ερωτήσεις 9, 10, 12, 14, 21, 22, 25, 28, 29, 33, 34. (β) Πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης – ερωτήσεις 7, 11, 15, 16 (π.χ. στην ερωτ. 7, πιθανή συμμετοχή σε τρία συλλογικά σχήματα και χρόνος συμμετοχής σε αυτά). (γ) Πολλαπλών απαντήσεων με ιεράρχηση - ερωτήσεις 18, 19, 20. (δ) Σύνθετες ερωτήσεις, όπου το κάθε υποερώτημα είναι μια αυτόνομη ερώτηση μοναδικής απάντησης - ερωτήσεις 17, 26, 27, 30). (ε) Μοναδικής απάντησης. Ο τύπος της κάθε ερώτησης προσδιορίζεται με σκιασμένα γράμματα αμέσως μετά την ερώτηση. Για όσες ερωτήσεις δεν προσδιορίζεται ο τρόπος απάντησης, είναι ερωτήσεις τύπου (ε) (μοναδικής απάντησης).
- Όπου ζητείται ιεράρχηση των απαντήσεων, χρησιμοποιούμε την κλίμακα: **1: το πιο σημαντικό, 2: το δεύτερο πιο σημαντικό, κλπ.**
- Σημειώστε τις απαντήσεις των ερωτώμενων με Χ.
- Οι αριθμοί σε παρένθεση (συνήθως στην τελευταία στήλη) αποτελούν την αρίθμηση των υποερωτημάτων και θα χρησιμοποιηθούν στην κωδικοποίηση και επεξεργασία των απαντήσεων.
- Το ερωτηματολόγιο απαντάται μόνο από δημότες του συγκεκριμένου δήμου, με προσωπική συνέντευξη.

ΑΜ ΕΡΕΥΝΗΤΗ: _____

ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ: _____

ΔΗΜΟΣ: _____

Τμήμα Α. Στοιχεία ερωτώμενου

1. Στοιχεία δημότη

Δήμος (όπου ψηφίζετε)		(01)
Δημοτική ενότητα		(02)
Κοινότητα (Δημοτική ή Τοπική)		(03)
Τόπος διαμονής (Δημοτική ή Τοπική Κοινότητα)*		(04)
Όνοματεπώνυμο**		(05)
Τηλέφωνο**		(06)
Δ/νση ηλεκτρ. ταχυδρομείου (e-mail)**		(07)

*Ο τόπος διαμονής θα πρέπει να είναι στο δήμο που ερευνάται.

**Προαιρετικά στοιχεία

2. Φύλο

Άρρεν		(01)
Θήλυ		(02)

3. Ηλικιακή Ομάδα

20-29		(01)
30-39		(02)
40-49		(03)
50-64		(04)

4. Επίπεδο εκπαίδευσης

Δημοτικό		(01)
Γυμνάσιο		(02)
Λύκειο		(03)
Μεταλυκειακή Εκπαίδευση (ΙΕΚ)		(04)
ΑΕΙ/ΤΕΙ		(05)
Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό		(06)

5. Απασχόληση

Δημόσιος Υπάλληλος	(01)
Ιδιωτικός Υπάλληλος	(02)
Επιχειρηματίας	(03)
Ελεύθερος Επαγγελματίας	(04)
Εργάτης	(05)
Αγρότης	(06)
Συνταξιούχος	(07)
Οικιακά	(08)
Άνεργος	(09)

6. Συμμετείχατε ποτέ σε τοπικά συλλογικά σχήματα;

Ναι		(01)
Όχι		(02)

Αν η απάντησή σας είναι Ναι πηγαίετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίετε στην επόμενη ενότητα ερωτήσεων

7. Τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετείχατε:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)

		Συμ/χή	Έτη
(7.01)	Πολιτιστικός/περιβαλλοντικός σύλλογος		(7.01.1)
(7.02)	Συνεταιρισμός		(7.02.1)
(7.03)	Επιμελητήριο		(7.03.1)
(7.04)	Επαγγελματικός σύλλογος - σωματείο (προσδιορίστε):		(7.04.1)
(7.05)	Αθλητικός σύλλογος		(7.05.1)
(7.06)	Αιρετός στην αυτοδιοίκηση (προσδιορίστε ιδιότητα):		(7.06.1)
(7.07)	Άλλο (προσδιορίστε):		(7.07.1)

Τμήμα Β. Αξιολόγηση Θεσμικού Πλαισίου Α' βάθμιας Αυτοδιοίκησης

8. Ψηφίσατε στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη Δημάρχου & Οργάνων Α' βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

Ναι		(01)
Όχι		(02)

Αν η απάντησή σας είναι Ναι πηγαίετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίετε στην μεθεπόμενη

9. Αν ψηφίσατε, ψηφίσατε με κριτήρια: (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Πολιτικά		(01)
Τοπικά		(02)
Συναισθηματικά – γνωριμίες		(03)
Άλλο (προσδιορίστε):		(04)
Δξ/δα		(05)

10. Αν δεν ψηφίσατε, λόγοι για τους οποίους δεν ψηφίσατε:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Δεν με εξέφραζε κάποιος από τους συμμετέχοντες συνδυασμούς		(01)
Για λόγους διαμαρτυρίας προς το υπάρχον πολιτικό σύστημα		(02)
Αδιαφορία για τις τοπικές υποθέσεις		(03)
Αγανάκτηση από την κακή δημοτική διαχείριση		(04)
Στάση μόνιμης αποχής		(05)
Κατοικώ μακριά από τον τόπο που ψηφίζω (ή άλλοι λόγοι απουσίας)		(06)
Άλλο (προσδιορίστε):		(07)

11. Πείτε μας την άποψή σας για τα προβλήματα - αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Καποδιστριας») και τη δυνατότητα βελτίωσης με το πρόγραμμα «Καλλικράτης»:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)

	Προβλήματα στους πρώην «Καποδιστριακούς» δήμους λόγω του θεσμικού πλαισίου ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ Χ – ΒΕΛΤΙΩΣΗ Χ	(1)	Αναμένετε βελτίωση με τον «Καλλικράτη»:		
			Ναι (2)	Όχι (3)	Δξ/δα (4)
(01)	Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών				
(02)	Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών				
(03)	Μη ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις (απουσία συμμετοχικής δημοκρατίας)				
(04)	Έλλειψη επικοινωνίας δημοτικών αρχών και πολιτών				
(05)	Γραφειοκρατία				
(06)	Εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση				
(07)	Πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα				
(08)	Έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων				
(09)	Σπατάλες και μη ορθολογική οικονομική διαχείριση				
(10)	Διασπάθιση χρήματος - οικονομικές ατασθαλίες				

(11)	Μη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της τοπικής οικονομίας				
(12)	Αδυναμία εκτέλεσης βασικών έργων, λόγω μικρού μεγέθους				
(13)	Έλλειψη προσέλκυσης ικανών αιρετών, με γνώση και εμπειρία (λόγω του μικρού μεγέθους των δήμων, τη μη αποζημίωση των αιρετών και της κομματοκρατίας)				
(14)	Φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού (υπαίθριο εμπόριο, πλανόδιοι - παράνομοι μικροπωλητές κλπ.)				
(15)	Κυριαρχία τοπικών ομάδων συμφερόντων (τοπικές ελίτ), πελατειακών σχέσεων και ευνοιοκρατίας				
(16)	Προβλήματα με τους μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στο δήμο				
(17)	Ανισότητες μεταξύ δήμων (λόγω διαφορετικών δυνατοτήτων)				
(18)	Άλλο (προσδιορίστε):				
(19)	Δξ/δα				

12. Ποια θεωρείτε ως πιο κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης; (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Την ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου		(01)
Την άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών		(02)
Τα ηλεκτρονικά δημοψηφίσματα		(03)
Τα δημοψηφίσματα		(04)
Τη συμμετοχή των πολιτών, με δικαίωμα λόγου, στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου		(05)
Δξ/δα		(06)

Τμήμα Γ. Εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» στο δήμο σας

13. [Μόνο για δήμους που προέκυψαν από συνένωση]

Πώς κρίνετε τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο σας;

Είναι σωστή		(01)
Είναι γενικά σωστή, αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει μετά από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία		(02)
Δεν είναι σωστή, αλλά αποτελεί βελτίωση σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς		(03)
Δεν είναι σωστή και δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του νέου δήμου		(04)
Δξ/δα		(05)

14. Ποια θεωρείτε ως τα βασικά προβλήματα στη λειτουργία του δήμου σας* και στην επαφή του με τους δημότες κατά τη θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών (λίγες υπηρεσίες, ή/και χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες, ή/και ακριβές υπηρεσίες)		(01)
Υποσχεσιολογία και χαμηλή αποτελεσματικότητα (πολλές υποσχέσεις και μεγάλοι στόχοι που δεν εκκληρώνονταν)		(02)
Σπατάλη πόρων (ανεξέλεγκτες αναθέσεις έργων, υπεράριθμο προσωπικό, έλλειψη προγραμματισμού, κλπ.)		(03)
Διαφθορά και πελατειακές σχέσεις (εξυπηρέτηση των «δικών μας» ανθρώπων)		(04)
Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών		(05)
Άλλο (προσδιορίστε):		(06)
ΔΞ/δα		(07)

*Στον «Καποδιστριακό» δήμο όπου ανήκατε, πριν τη σύσταση των «Καλλικρατικών» δήμων.

15. Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε από υπηρεσίες του Δήμου σας την τελευταία ζετία -πριν από τον «Καλλικράτη» (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διτλής απάντησης)

(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ καλή, 2-Καλή, 3-Μέτρια, 4-Κακή, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

	Υπηρεσία	Εξυπ/ση	Αξιολόγηση εξυπ/σης				
			1	2	3	4	5
(01)	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)						
(02)	Μητρώο του Δήμου						
(03)	Δημοτική Αστυνομία						
(04)	Κοινωνική Υπηρεσία						
(05)	Δημοτικό Θέατρο						
(06)	Υπηρεσία Μεταναστών						
(07)	Δημοτική Αγορά						
(08)	Τεχνική Υπηρεσία						
(09)	Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης						
(10)	Υπηρεσία Καθαριότητας						
(11)	Ταμειακή Υπηρεσία						
(12)	ΚΑΠΗ						
(13)	Βρεφονηπιακός σταθμός						
(14)	Άλλη Υπηρεσία (προσδιορίστε):						
(15)	Δεν είχα άμεση εμπειρία μέχρι τώρα						

16. Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε από υπηρεσίες του Δήμου σας με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διτλής απάντησης)

(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ καλή, 2-Καλή, 3-Μέτρια, 4-Κακή, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

	Υπηρεσία	Εξυπ/ση	Αξιολόγηση εξυπ/σης				
			1	2	3	4	5
(01)	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)						
(02)	Μητρώο του Δήμου						
(03)	Δημοτική Αστυνομία						
(04)	Κοινωνική Υπηρεσία						
(05)	Δημοτικό Θέατρο						
(06)	Υπηρεσία Μεταναστών						
(07)	Δημοτική Αγορά						
(08)	Τεχνική Υπηρεσία						

(09)	Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Υδρευσης						
(10)	Υπηρεσία Καθαριότητας						
(11)	Ταμειακή Υπηρεσία						
(12)	ΚΑΠΗ						
(13)	Βρεφονηπιακός σταθμός						
(14)	Άλλη Υπηρεσία (προσδιορίστε):						
(15)	Δεν είχα ακόμη άμεση εμπειρία	13					

17. Αξιολογήστε συνολικά τις υπηρεσίες που σας παρέχονται από το δήμο σας σήμερα ως προς:

(σύνθετη ερώτηση)

		Αξιολόγηση υπηρεσιών				
		1	2	3	4	5
(01)	Την ποιότητα					
(02)	Την ποσότητα / επάρκεια					
(03)	Το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών (αν καλύπτουν τις βασικές υπηρεσίες που εσείς θεωρείτε απαραίτητες)					
(04)	Τα χρήματα που πληρώνετε (με τα δημοτικά τέλη και τις τιμές των υπηρεσιών)					
(05)	Δέ/δα					

(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ ικανοποιημένος/η, 2-Ικανοποιημένος/η, 3-Δυσανεστημένος/η, 4-Πολύ Δυσανεστημένος/η, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

18. Ποια θεωρείτε ως τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής σας τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά προτεραιότητα από τη δημοτική αρχή;

(ιεραρχήστε)

Διαχείριση απορριμμάτων	(01)
Διαχείριση υδάτινων πόρων	(02)
Πολεοδομικός σχεδιασμός	(03)
Βασικές τεχνικές υποδομές (δρόμοι, δίκτυα ύδρευσης-αποχέτευσης, βιολογικοί καθαρισμοί, εγγειοβελτιωτικά έργα κλπ.)	(04)
Βασικές κοινωνικές υποδομές (στοιχεία υγείας, κοινωνικής αλληλεγγύης, παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού)	(05)
Αδειοδοτήσεις καταστημάτων	(06)
Χαμηλή επιχειρηματικότητα	(07)
Ανεργία	(08)
Χαμηλές παραγωγικές επενδύσεις	(09)
Άλλο (προσδιορίστε):	(10)
Δέ/δα	(11)

19. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων; (ιεραρχήστε)

Διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης	(01)
Κλείσιμο και αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ)	(02)
Εξεύρεση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων	(03)
Κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, για ό,τι μένει μετά την επεξεργασία)	(04)
Δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων	(05)

Κατασκευή μονάδας καύσης απορριμμάτων		(06)
Κατασκευή μονάδας λιπασματοποίησης		(07)
Άλλο (προσδιορίστε):		(08)
ΔΞ/δα		(09)

20. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων; **(ιεραρχήστε)**

Μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού		(01)
Εξοικονόμηση νερού άρδευσης		(02)
Καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού		(03)
Έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ.)		(04)
Καταγραφή χρήσεων και ζήτησης νερού		(05)
Μείωση της ρύπανσης των νερών		(06)
Άλλο (προσδιορίστε):		(07)
ΔΞ/δα		(08)

21. Ποια μέτρα θεωρείτε σημαντικά για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο σας;

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Την ολοκλήρωση / βελτίωση των οδικών δικτύων		(01)
Την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων		(02)
Την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού		(03)
Καλύτερες τουριστικές υποδομές		(04)
Τη βελτίωση του κυκλοφοριακού προβλήματος (στα αστικά κέντρα)		(05)
Τη βελτίωση της σήμανσης & πληροφόρησης για τους επισκέπτες		(06)
Τη βελτίωση της καθαριότητας και της αισθητικής των περιοχών του δήμου		(07)
Το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο (όπως info kiosks κλπ.)		(08)
Άλλο (προσδιορίστε):		(09)
ΔΞ/δα		(10)

22. Σε ποιους τομείς πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων στο δήμο σας; **(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)**

Πράσινο – Καθαριότητα		(01)
Ανακύκλωση		(02)
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας		(03)
Άλλο (προσδιορίστε):		(04)
ΔΞ/δα		(05)

23. Θεωρείτε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών στο δήμο σας:

Πολύ χρήσιμη		(01)
Σχετικά χρήσιμη		(02)
Καθόλου χρήσιμη		(03)
ΔΞ/δα		(04)

24. Είστε υπέρ της συνεργασίας του δήμου σας με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των δήμων;

Ναι, υπό προϋποθέσεις		(01)
Όχι		(02)
Δξ/δα		(03)

Αν απαντήσατε (1) πηγαίετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίετε στη μεθεπόμενη.

25. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες στο δήμο σας θεωρείτε ότι θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες, με τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου;

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Σύλλογή απορριμμάτων		(01)
Επεξεργασία απορριμμάτων		(02)
Υπηρεσίες υγείας		(03)
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης		(04)
Υπηρεσίες κατάρτισης		(05)
Πολιτιστικές υπηρεσίες		(06)
Διαχείριση δημοτικής ακίνητης περιουσίας (κτίρια, οικόπεδα, αγροτεμάχια)		(07)
Άλλο (προσδιορίστε):		(08)
Δξ/δα		(09)

26. Πως αξιολογείτε την εκλεγμένη δημοτική αρχή (δήμαρχο και δημοτικούς συμβούλους της πλειοψηφίας); (σύνθετη ερώτηση)

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δξ/δα (3)	Ερ/ση
Έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης				(01)
Με αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα				(02)
Με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα				(03)
Με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων				(04)
Με διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση				(05)
Με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (φιλοσοφία συμμετοχικών διαδικασιών)				(06)
Άλλο (προσδιορίστε):				(07)
Δξ/δα				(08)

27. Πως αξιολογείτε την εκλεγμένη αντιπολίτευση (επικεφαλής συνδυασμών και δημοτικούς συμβούλους που συγκροτούν τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου); (σύνθετη ερώτηση)

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δξ/δα (3)	Ερ/ση
Έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης				(01)
Με αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα				(02)
Με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα				(03)
Με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων				(04)
Με διάθεση συνεργασίας με τη δημοτική αρχή				(05)
Με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (φιλοσοφία συμμετοχικών διαδικασιών)				(06)
Άλλο (προσδιορίστε):				(07)
Δξ/δα				(08)

Τμήμα Δ. Εξατομικευμένες ερωτήσεις

28. Πως ενημερώνεστε για τις δραστηριότητες και τα δρώμενα στο δήμο σας; (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Από τον τοπικό έντυπο τύπο (τοπικές εφημερίδες και άλλα έντυπα)		(01)
Από το διαδίκτυο (ιστοσελίδα δήμου, ηλεκτρονικός τοπικός τύπος, άλλες ιστοσελίδες όπως blogs κλπ.)		(02)
Από συζητήσεις με άλλους δημότες		(03)
Από την επαφή μου με δημοτικούς / τοπικούς συμβούλους		(04)
Από τοπικά τηλεοπτικά κανάλια		(05)
Από το τοπικό ραδιόφωνο		(06)
Παρευρίσκομαι σε (κάποιες) συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου		(07)
Άλλο (προσδιορίστε):		(08)
Δεν ενημερώνομαι		(09)
Δεν απαντώ		(10)

29. Πως εκφράζετε την άποψή σας για τις τοπικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο δήμος σας; (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Σε προσωπικές συζητήσεις και επαφές με άλλους δημότες		(01)
Στις επαφές μου με τους δημοτικούς συμβούλους		(02)
Δημοσιεύω μερικές φορές την άποψή μου σε έντυπα ή/και ηλεκτρονικά μέσα		(03)
Δεν εκφράζω την άποψή μου		(04)
Δεν απαντώ		(05)

30. Η προσωπική σας συμπεριφορά σε θέματα ανακύκλωσης: **(σύνθετη ερώτηση)**

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δξ/δα (3)	Ερωτήσ
Προσπαθώ να μειώσω την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγω				(01)
Κάνω διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι μου				(02)
Προσπαθώ να επηρεάσω και άλλους συνδημότες μου υπέρ της ανακύκλωσης				(03)
Δεν απαντώ				(04)

31. Θα ήσασταν διατεθειμένος/η να προσφέρετε εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο σας;

Ναι		(01)
Ναι, υπό προϋποθέσεις		(02)
Όχι		(03)
Δεν απαντώ		(04)

32. [Αν υποθέτουμε ότι ο δήμος σας λειτουργεί ορθολογικά και χωρίς σπατάλες, ότι παρέχει υπηρεσίες με ποιότητα και ελάρκεια και ότι μπορεί να κοστολογήσει σωστά τις υπηρεσίες αυτές και να μετρήσει πόσο καταναλώνει ο κάθε δημότης]

Θα ήσασταν διατεθειμένος/η να πληρώσετε το κόστος των δημοτικών υπηρεσιών που καταναλώνετε;

Ναι, αρκεί να πληρώνω ανάλογα με τη χρήση των υπηρεσιών που καταναλώνω		(01)
Όχι, αλλά θα ήμουν διατεθειμένος/η να πληρώνω ένα μέρος του κόστους		(02)
Όχι, γιατί θεωρώ ότι οι δημοτικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν		(03)
Δξ/δα		(04)

Αν απαντήσατε (2) ή (3) πηγαίνετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίνετε στη μεθεπόμενη.

33. [Εφόσον νομίζετε ότι δεν πρέπει να καλύπτεται το πλήρες κόστος των υπηρεσιών από τους αντίστοιχους χρήστες]

Πώς νομίζετε ότι θα πρέπει να καλύπτεται το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών;

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Από γενικούς φόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό		(01)
Από τοπικούς φόρους εισοδήματος (ο κάθε δημότης να πληρώνει ανάλογα με τα εισοδήματά του, και όχι ανάλογα με την κατανάλωσή του, και να καταναλώνει ανάλογα με τις ανάγκες του)		(02)
Από έναν τοπικό φόρο κατανάλωσης (π.χ. ένας τοπικός ΦΠΑ)		(03)
Δξ/δα		(04)

34. Αναφέρατε μέχρι πέντε ζητήματα, τα οποία εσείς θεωρείτε πολύ βασικά, που θα θέλατε να προωθήσει κατά προτεραιότητα η δημοτική αρχή στο δήμο σας:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

	(01)
	(02)
	(03)
	(04)
	(05)

Ευχαριστούμε για το χρόνο σας και τη συνεργασία!